

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUȚUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

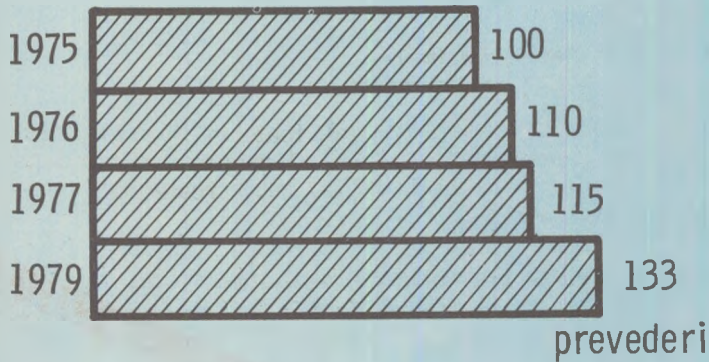
CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

ACCELERATOR
AL DEZVOLTĂRII
ECONOMICO -
SOCIALE

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL OAMENILOR MUNCII, OBIECTIV FUNDAMENTAL AL POLITICII PARTIDULUI

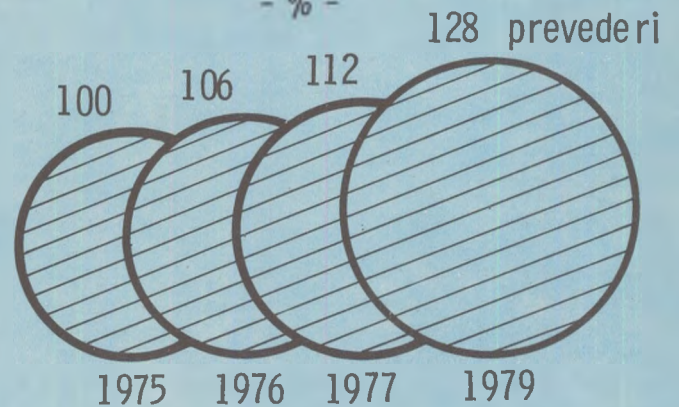
Dinamica veniturilor totale reale ale populației

- % -

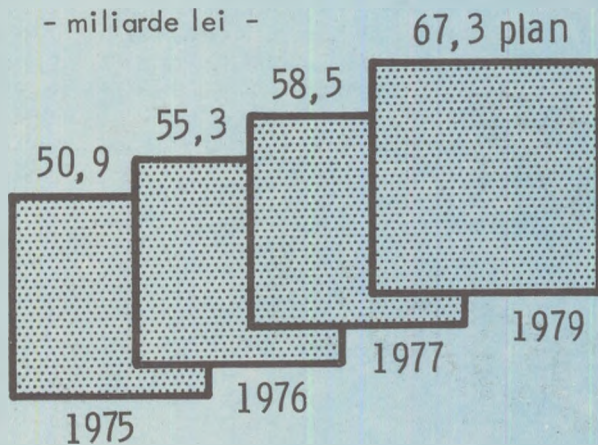
Dinamica retribuției reale

- % -

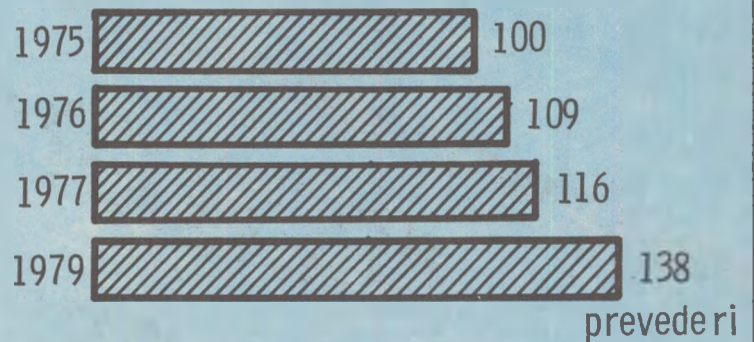
Cheltuieli pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat

- miliarde lei -

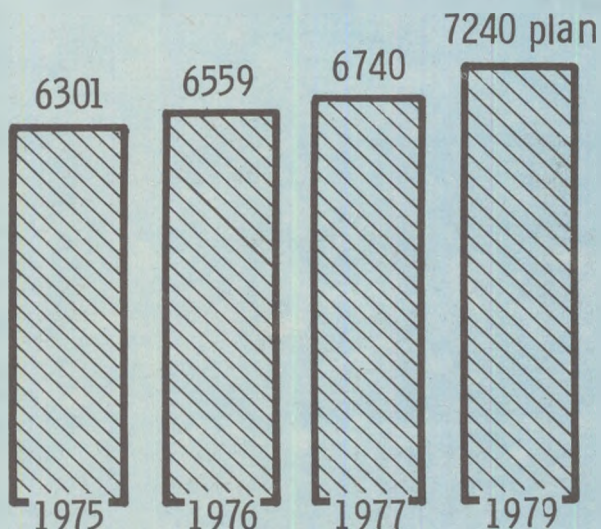
Volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist

- % -

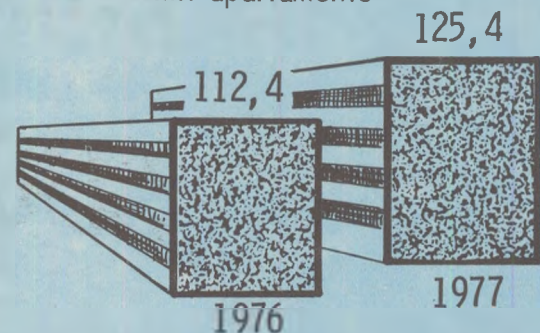
Numărul personalului muncitor din economia națională

- în mii -

Apartamente date în folosință din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului

- mii apartamente -

- În anul 1979 se vor da în folosință 236 mii apartamente, 12 mii garsoniere și 57 mii locuri în cămine pentru nefamiliști

În sprijinul îndeplinirii Programului de creștere a nivelului de trai

PERFEȚIONAREA SISTEMATICĂ A STUDIULUI CERERII DE CONSUM A POPULAȚIEI (1)

Janos FAZEKAS

viceprim-ministru al guvernului, ministrul comerțului interior

REALIZAREA sarcinilor importante ce revin comerțului interior în ansamblul dezvoltării economico-sociale a țării — și în mod deosebit în îndeplinirea prevederilor Programului Partidului Comunist Român de ridicare a bunăstării populației — necesită perfecționarea continuă a studierii cererii de consum. Interesul pentru această activitate de reală utilitate socială se accentuează mult în condițiile creșterii sistematice a nivelului de trai, ale sporirii puterii de cumpărare a populației și, concomitent, a producției bunurilor de consum. În anul 1978, pentru populația țării a fost repartizat un fond de marfă în valoare de peste 185 miliarde lei, iar în 1979 volumul total al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul va atinge 197,6 miliarde de lei; în aceste condiții asigurarea unei concordanțe cât mai strânse a structurii fondului de marfă cu variatele cereri de consum ale populației reprezintă o problemă de cea mai mare actualitate și răspundere.

Implicațiile studierii cererii de consum a populației în ansamblul dezvoltării economico-sociale a țării noastre sînt reflectate și de faptul că peste două treimi din venitul național se repartizează pentru fondul de consum, din care cea mai mare parte se utilizează de către populație pentru cumpărarea de mărfuri din unitățile comerțului socialist. De aceea, calitatea activității comerțului interior în domeniul studierii cererii de consum a populației, precum și valorificarea rezultatelor acestei cercetări în stabilirea volumului și structurii fondului de mărfuri destinat aprovizionării populației condiționează buna funcționare a mecanismului economico-financiar în ansamblu, ridicarea gradului de eficiență economică în utilizarea resurselor materiale și bănești alocate pentru creșterea bunăstării populației.

Amplificarea și diversificarea trebuințelor de consum, corespunzător cerințelor sociale de dezvoltare biologică și culturală a ființei umane, este un proces care — împreună cu influența și a altor factori — conduce la modificarea condițiilor pieței, la creșterea complexității conexiunilor sale. În acest context, realizarea echilibrului dinamic dintre producție și consum este strîns legată de cunoașterea sistematică și multilaterală a pieței. De altfel, în condițiile societății noastre socialiste cercetarea cererii de consum a populației a încetat de a mai fi o ocupație izolată, ea devenind o parte componentă a muncii de planificare social-economică. Și este normal să fie considerată așa, deoarece studiul cererii de consum a populației furnizează industriei bunurilor de consum și comerțului socialist, precum și organelor de planificare la toate nivelurile, informații cu privire la nevoile actuale și viitoare, în vederea satisfacerii cât mai depline a cerințelor oamenilor muncii, ținînd seama de posibilitățile economice concrete ale societății.

Consfătuirea pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist, din 1978, a stabilit măsuri potrivite cărora, paralel cu îmbunătățirea planificării fondului

de marfă în profil teritorial, toate verigile organizatorice ale comerțului urmează să asigure fundamentarea necesarului de mărfuri pe cerințele reale de consum ale populației.

O cerință de prim ordin în fundamentarea producției și a comercializării bunurilor de consum

ÎN ACTIVITATEA pe care o desfășoară comerțul socialist, destinată satisfacerii la un nivel tot mai înalt a variatelor cerințe de consum ale populației, metodele științifice de organizare și planificare trebuie să asigure, în final, o judicioasă corelare a volumului și structurii producției bunurilor de consum cu volumul și structura cererii de mărfuri a populației. Realizarea acestui obiectiv de importanță majoră este determinată de nivelul atins în dezvoltarea de ansamblu a economiei noastre naționale, de puterea de cumpărare a populației, precum și de perspectivele deosebit de dinamice ale creșterii economice, atît în cincinalul în care ne aflăm cît și în perioada de perspectivă 1981—1985.

În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism se arată: „Producția de bunuri materiale va urmări satisfacerea din plin a cerințelor dezvoltării societății și a necesităților de consum ale întregului popor. Aceste obiective se vor reflecta în mod judicios în planul național unic, care va asigura dezvoltarea proporțională — în conformitate cu legile obiective — a tuturor sectoarelor de activitate. În determinarea direcțiilor și volumului producției materiale pornim nu de la criteriile proprii orînduirii capitaliste — ale asigurării unor profituri maxime — ci de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de producție în vederea satisfacerii nevoilor de viață, determinate științific, ale societății, atît pentru asigurarea reproducției largite, cît și pentru acoperirea necesităților consumului”.

Scopul producției socialiste constă în satisfacerea cât mai deplină a nevoilor populației și ale societății, astfel că realizarea acestuia depinde într-o măsură hotărîtoare de raportul care se formează între cerințele populației și capacitatea economiei naționale de a le satisface. Drept urmare, raportul dintre cerere și ofertă, modul cum se formează, gradul în care oferta de mărfuri corespunde cererii exercită un rol important în desfășurarea procesului de producție. Este evident că în condițiile existenței producției de mărfuri există și piață, iar dezvoltarea producției poate avea loc în mod corespunzător numai atunci cînd piața este bine cunoscută și se ține seamă de cerințele ei. Dezvoltarea corelată și proporțională a industriei bunurilor de consum și a fondului de mărfuri pentru piață — ca volum și structură — se înfăptuiește în cadrul mecanismului planului național unic de dezvoltare econo-

mico-socială și, bineînțeles, trecînd prin diferite stadii și momente ale procesului de elaborare și executare a planului.

Sectretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta, într-o formulare de o mare putere de expresie: „Activitatea comercială este o continuare nemijlocită a activității de producție... Tocmai faptul că, pe baza dezvoltării în ritm înalt a industriei socialiste, a progresului înregistrat de agricultura noastră, s-au creat condiții pentru a pune la dispoziția populației cantități tot mai mari de produse agroalimentare și industriale, a permis economiei noastre socialiste înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale politicii partidului, ale societății socialiste, de a asigura, într-o perioadă relativ scurtă, ridicarea gradului general de civilizație, materială și spirituală, a întregului popor“.

În acest cadru general se realizează continuu ample și diverse relații între industrie și comerț, între producătorii de bunuri de consum și cei ce asigură ajungerea acestora la populație. Planificarea producției industriei bunurilor de consum trebuie să se bazeze pe studii aprofundate cu privire la cererile de consum ale populației și la posibilitățile de export. Este, de asemenea, bine cunoscut că dezvoltarea planificată a comerțului are la bază planurile de dezvoltare a producției bunurilor de consum, atât pe ansamblu cît și pe ramuri, grupe de produse și produse principale.

În procesul realizării planurilor, relațiile între industrie și comerț se desfășoară larg și cu deosebire în activitatea de contractare a fondului de mărfuri, ceea ce necesită minuțioase pregătiri și, mai ales, cunoașterea adîncită a cererii populației, a puterii sale de cumpărare, a preferințelor și exigențele sale. Pentru industrie, contractarea implică un intens proces anterior de creație a produselor și de luare în considerare a multiplelor elemente ce concurează la realizarea producției (asigurarea materiilor prime și a materialelor, utilaje adecvate și capacități de producție, forță de muncă etc.).

Pe parcursul executării planului și contractelor se ivesc situații mereu noi, cum ar fi posibilități de a se depăși planul de producție la unele sortimente, solicitări mai intense din partea consumatorilor la anumite produse, condiții climatice diferite de cele normale, care favorizează sau, dimpotrivă, restrîng desfacerea unor articole de sezon (paltoane, bocanci, șoșoni etc.). Evident, de aceste situații noi trebuie să țină seamă industria și comerțul, prin introducerea corecturilor necesare — care, în fond, sînt determinate de nevoia de a lua în considerare realitățile. Aceasta nu înseamnă însă că regula trebuie să o constituie modificarea contractelor, ci dimpotrivă, se impune respectarea riguroasă — de către ambele părți — a contractelor încheiate, fapt pe deplin posibil, în condițiile unei judecîndu-se fundamentări prealabile.

Dacă, în ansamblu, dezvoltarea producției bunurilor de consum, pe de o parte, și a fondului pieței, pe de altă parte, se caracterizează printr-un grad ridicat de corelare, anumite necorelări sau insuficiente corelări apar adeseori în structura producției sau în structura vânzărilor de mărfuri cu amănuntul. Întrucît nu întotdeauna ce se produce de către industrie și se oferă pieței, deci populației, corespunde pe deplin cererilor tot mai variate ale consumatorilor, apar nepotriviri între ceea ce se cere și ceea ce se oferă, cu implicații asupra producției, comerțului și a satisfacerii cerințelor populației. În fapt, prin natura și funcțiunile lor relațiile dintre industrie și comerț depășesc caracterul unor probleme strict tehnice, detașîndu-se ca un element al procesului conducerii economico-sociale, cu un pronunțat

conținut politic. Ele trebuie să reflecte atât trăsăturile specifice ale cadrului propriu de activitate, cît și cerințele generale ale dezvoltării economico-sociale în etapa respectivă.

Relațiile dintre industrie și comerț acționează ca un sistem unitar, integrat în ansamblul activității de conducere planificată a dezvoltării economico-sociale, în care formele concrete de pregătire și de realizare a planului, precum și de luare a deciziilor sînt unitare și interdependente. Informarea industriei de către comerț, asupra cererii de mărfuri, a nivelului atins și a celui rațional ce trebuie atins — și, respectiv a comerțului de către industrie, privind posibilitatea onorării cererii — trebuie să constituie o acțiune sistematică.

Un rol de o importanță crescîndă dobîndește cunoașterea cerințelor populației — printr-o activitate complexă și sistematică de cercetare — în condițiile creșterii substanțiale a fondului de mărfuri pus la dispoziție populației, ale înnoirii și diversificării sortimentale, în strînsă corelație cu sporirea continuă a puterii de cumpărare a populației. Hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, ca și nivelele stabilite în planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării, sînt edificatoare în acest sens:

— potrivit planului, volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul — indicator sintetic, ce exprimă concomitent fondul de mărfuri pus la dispoziția populației și puterea de cumpărare a acesteia — va atinge 215 mld. lei în 1980, respectiv cu peste 52% mai mult decît în anul 1975. Orientările privind viitorul plan cincinal prevăd pentru anul 1985 o creștere a desfacerilor cu amănuntul de 30—38% față de anul 1980, urmînd să se atingă în anul 1985 un nivel de aproape 300 mld. lei;

— volumului global de mărfuri îi corespunde o structură sortimentală în continuă extindere, astfel încît numărul actual de 300 mii de articole, sortimente și repere va continua să crească substanțial în perioada de perspectivă;

— veniturile bănești reale ale populației vor spori continuu, urmînd ca în anul 1980 să fie cu peste 30% mai mari decît în anul 1975, iar în cursul cincinalului 1981—1985 vor înregistra un ritm mediu anual de creștere de 4,6—5,1%.

Toate acestea, ca și creșterea exigenței cumpărătorilor implică în mod nemijlocit dezvoltarea și perfecționarea continuă a activității de studiere a cererii de mărfuri a populației — ca bază a fundamentării riguroase a volumului și structurii fondului de mărfuri, a profilului, dimensiunilor și amplasării rețelei comerciale, precum și a tuturor indicatorilor de plan privind comerțul și aprovizionarea cu mărfuri a populației.

Cadrul legislativ-normativ privind studierea cererii

PORNIND de la cerințele real-obiective ale economiei noastre, în România socialistă, pe baza prevederilor cuprinse în documentele de partid, a indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a creat un cadru legislativ-normativ prin care producției și comerțului i se stabilesc atribuții cu privire la cercetarea pieței, în scopul punerii de acord, în mod optim, a resurselor cu nevoile populației.

Acest cadru legislativ-normativ cuprinde o seamă de legi și decrete, cum sînt: Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat; Lege

privind contractele economice; Legea cu privire la activitatea de comerț interior; Decretul privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului pentru coordonarea și îndrumarea activității de aprovizionare și prestare de servicii către populație; Decretul privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului pentru coordonarea producției bunurilor de consum; Decretul privind organizarea și funcționarea Institutului central de cercetări economice. O deosebită importanță în acest context o prezintă Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economice și financiare.

Cadrul legislativ-normativ conține importante prevederi cu privire la desfășurarea pe un plan amplu și variat a activității de cercetare a pieței, dintre care sînt de menționat :

— obligativitatea unităților socialiste producătoare de bunuri de consum, de a ține scama permanent de cerințele consumatorilor, de a spori volumul producției, de a lărgi continuu gama produselor, de a se ocupa în mod constant de îmbunătățirea calității mărfurilor destinate desfacerii către populație ;

— realizarea unei strînse colaborări între întreprinderile producătoare, centralele industriale și întreprinderile comerciale, în ce privește prospectarea pieței, cunoașterea temeinică a nevoilor de consum și adaptarea operativă a producției, pentru a veni în întâmpinarea cererii de mărfuri a populației și, concomitent, pentru a orienta preferințele consumatorilor către sortimentele fabricate de unitățile industriei noastre socialiste ;

— elaborarea unor studii de prognoză privind dezvoltarea în perspectivă, ținîndu-se seama de capacitatea de desfacere a produselor atît pe piața internă, cît și la export.

Se poate afirma cu certitudine că prevederile cuprinse în cadrul legislativ-normativ actual reprezintă o bază propice pentru desfășurarea unei ample activități de cercetare a cererii de mărfuri a populației, pe linia indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuprinse în cuvîntarea la Congresul consilierilor oamenilor muncii : „Perfecționarea continuă a raporturilor între producție și cerere, a sistemului de contractare pentru piață este o problemă care nu poate fi lăsată la liberul arbitru al aparatului comercial, ci trebuie rezolvată prin consultarea largă și cu participarea directă a maselor de oameni ai muncii”.

Organizarea studiului și metode utilizate

ÎN STUDIEREA cererii de mărfuri a populației ca activitate unitară complexă, trebuie să se pornească de la considerarea a cel puțin trei elemente esențiale : **fundamentarea orientării producției bunurilor de consum** în corelație cu tendințele de perspectivă ale volumului și structurii cererii populației, desfășurarea sistemului de relații industrie-comerț, fundamentarea planului vânzării cu amănuntul și a repartizării fondului de mărfuri pe sisteme comerciale și în profil teritorial etc ; **cuprinderea ariei largi a fenomenelor cererii**, atît din punctul de vedere al reprezentativității studiului pentru masa de consumatori, după variate caracteristici socio-economice, cît și din punctul de vedere al gamei sortimentale, în continuă creștere a produselor oferite populației; reflectarea în cererea de mărfuri a popula-

ției a unui **complex de factori de influență**, variabil în timp și pe teritoriu, la care ne vom referi în continuare, atunci cînd vom arăta cum se realizează studiul cererii de consum a populației la nivelul întreprinderii comerciale cu amănuntul și cu ridicata al direcțiilor comerciale județene și a municipiului București și al M.C.I.

Datorită complexității sale, studierea cererii necesită, așa cum rezultă evident și din practica tuturor țărilor, un sistem bine organizat și utilizarea unei multitudini de metode care să asigure culegerea informațiilor, prelucrarea și analiza lor în perspectiva evoluției cererii — pe termen scurt, mediu și îndelungat.

Pentru ca studierea cererii să-și atingă eficient finalitatea, este necesară desfășurarea unei activități permanente, organizate și cu un avansat grad de specializare.

A cunoaște bine cererea de mărfuri a populației — efectivă sau potențială, satisfăcută, nesatisfăcută sau în formare, pe ansamblu, pe zone teritoriale și pe alte detalii, înseamnă a desfășura o activitate sistematică și susținută de cercetare, realizată prin variate tehnici și metode, de organe ale comerțului, de cei ce planifică volumul și structura producției bunurilor de consum și a fondului de mărfuri, de oameni de specialitate a căror meserie este tocmai aceea de a cerceta complexul fenomen al cererii.

În țara noastră, mai ales în ultimul deceniu, s-au abordat multe aspecte ale cercetării cererii de mărfuri, s-au folosit diverse metode, cu o permanentă preocupare pentru promovarea caracterului științific, care corespund cerințelor din țara noastră, dar care au dat rezultate bune și în practica cercetării de piață din alte țări. S-a dobîndit o valoroasă experiență în : a) corelarea globală a ofertei cu cererea, pe baza balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației (la nivel central și județean) ; b) valorificarea datelor de mișcare a mărfurilor în comerțul cu ridicata ; c) efectuarea testării produselor, în cadrul tirajurilor anuale de mostre de bunuri de consum ; d) realizarea sondajelor statistice în rândurile populației (la domiciliu și în magazine) ; e) elaborarea studiilor de prospectare complexă a pieței unor produse sau grupe de produse ; f) elaborarea de studii de prognoză pentru fundamentarea planului vânzării cu amănuntul și a repartizării teritoriale a fondului de mărfuri.

De cea mai mare importanță pentru determinarea rațională a desfacerii de mărfuri sînt normele orientative de consum și înzestrare pentru principalele produse alimentare, textile-încălțăminte și bunuri de folosință îndelungată, elaborate în anul 1976 de către un colectiv de specialiști și cercetători aparținînd unor ministere, organe centrale de sinteză, institute de învățămînt și de cercetare. Normele stabilite pornesc de la necesitatea asigurării satisfacerii trebuințelor la un nivel corespunzător gradului de dezvoltare a economiei naționale în ansamblu și de la asigurarea creșterii nivelului de trai al populației, toate corelate cu sporirea veniturilor populației, cu tendințele ce se manifestă în satisfacerea cererilor consumatorilor pe plan mondial și, firește, cu particularitățile consumului din țara noastră.

Sistemul de studiere a cererii de mărfuri a populației cuprinde toate eșaloanele organizatorice ale comerțului socialist, într-o anumită măsură pe producătorii de bunuri de consum, Institutul de economia comerțului interior și a turismului, precum și nuclee de cercetare din învățămîntul economic superior și din unele institute de cercetare și proiectare tehnologică în domeniul bunurilor de consum.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE — cerință fundamentală pentru creșterea eficienței economice

Nicolae BUȘUI

prim-secretar al Comitetului județean
Caraș-Severin al P.C.R.

VALORIFICAREA superioară a resurselor de materii prime ale țării, introducerea în circuitul economic a resurselor secundare, economisirea materialelor, combustibilului și energiei sînt domenii — așa cum rezultă din documentele de partid și de stat — asupra cărora colectivele de oameni ai muncii din unitățile industriale, din toate sectoarele de activitate, trebuie să-și îndrepte în mod prioritar eforturile de concepție și de acțiune practică. Importanța folosirii tuturor posibilităților de diminuare a consumurilor, de obținere a valorilor de întrebuințare necesare economiei naționale cu o masă cit mai redusă de resurse materiale, energie și combustibil este amplificată de măsurile privind perfecționarea mecanismului economico-financiar în contextul cărora producția netă devine indicator fundamental de planificare și comensurare a rezultatelor activității economice, de acordare a retribuției în funcție de gradul de îndeplinire a producției nete.

Însemnătatea acțiunilor de sporire a eficienței economice în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar se impune, așa după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca o necesitate obiectivă pentru sporirea substanțială a venitului național, pentru înlăptuirea obiectivelor imediate și de perspectivă jalona-te de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, pentru situarea țării noastre, pînă în anul 1985, în rîndul statelor cu o dezvoltare economică medie și crearea premiselor în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

Acționînd cu fermitate pentru creșterea competitivității produselor, pentru sporirea eficienței economice, Comitetul județean de partid Caraș-Severin a imprimat, în fiecare unitate economică, un ritm accelerat în mobilizarea largă

a potențialului material și uman în vederea realizării unui volum cit mai mare de produse fizice peste plan de mare necesitate pentru economia națională și la costuri cit mai reduse. Preocupările permanente ale organizațiilor de partid și colectivelor de muncă pentru folosirea deplină a capacităților de producție și promovarea largă a progresului tehnic au creat condițiile ca în industria județului nostru să se realizeze în primii trei ani ai cincinalului un ritm de creștere de circa 13%, cel mai înalt înregistrat pînă în prezent, fapt ce a făcut ca încă la mijlocul lunii noiembrie a.c. județul Caraș-Severin să poată raporta conducerea partidului îndeplinirea sarcinilor de plan prevăzute pentru perioada 1976—1978.

Diminuarea consumurilor — o acțiune fundamentată științific

SUCESELE OBTINUTE în îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1978 se reflectă și sub unghiul valorificării mai depline, superioare, a materiilor prime și materialelor, sporirii gradului de prelucrare a acestora. În acest sens, Comitetul județean de partid a urmărit intensificarea eforturilor pentru micșorarea costurilor de producție, mai ales a celor materiale, prin reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, a rebuturilor și celorlalte cheltuieli neeconomicoase. Ca urmare, față de realizările din primul an al cincinalului, nivelul cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă au fost mai mici, în primele trei trimestre din 1978 cu 124 lei la întreprinderile miniere, cu 70 lei la cele constructoare de mașini, cu 62 lei la cele din sectorul de exploatare și prelucrare a lemnului etc.

Legătura nemijlocită ce există între reducerea nivelului consumurilor materiale și creșterea producției nete a determinat în unitățile județului o adevărată mișcare de masă pentru găsirea și promovarea unor metode și mijloace pentru cunoașterea cit mai exactă și operativă a consumurilor efectiv realizate pe fiecare produs. Prin analiza și compararea cu consumurile optime realizate la nivelul economiei naționale și pe plan mondial s-au putut stabili cauzele ce determină unele depășiri, cit și măsurile de reducere a consumurilor la anumite produse. Experiența pozitivă acumulată de Combinatul siderurgic Reșița unde decadal, se evidențiază cu ajutorul metodei „cost standard“ cheltuielile din secțiile de bază, de unitățile miniere, unde a fost generalizată fișa-limită de consum pentru principalele materiale, de întreprinderea de construcții de mașini Reșița, unde se întocmește un buletin lunar al consumului de metal pe principalele produse etc., a fost extinsă și la alte colective de întreprinderi ca instrument eficace în autogestiunea mijloacelor materiale și financiare din dotare. Pentru creșterea răspunderii tuturor lucrătorilor față de eforturile materiale și umane cu care se realizează producția, în tot mai multe unități se extinde evidența costurilor la nivelul secțiilor și atelierelor de fabricație, creîndu-se astfel posibilitatea normării consumurilor potrivit procesului tehnologic și pe baza documentației tehnice.

Eforturile muncitorilor și cadrelor tehnice, a specialiștilor din compartimentele de concepție și proiectare pentru sporirea eficienței găsesc cîmp larg de acțiune în domeniul fundamentării optime a consumurilor de materii prime și materiale. În acest context, o atenție deosebită se acordă mobilizării cu prioritate a potențialului creator al colectivelor de oameni

ai muncii pentru reducerea sistematică a cheltuielilor pentru energia electrică și combustibili. Întocmirea de bilanțuri energetice, reactualizarea lor și stabilirea, pe această bază, a unor măsuri care să conducă la gospodărirea chibzuită a acestor resurse, au determinat o curbă descendentă a consumurilor energetice necesare obținerii unei unități valorice de producție. Relevantă în acest sens este **reducerea ponderii cheltuielilor cu energia electrică și combustibilul în cheltuielile materiale de producție din unele întreprinderi (tabelul).**

Întreprinderea	1976	1977	1978*
I.M. Anina	15,6	12,9	12,0
I.M. Bocșa	14,8	14,9	13,5
I.C.M. Reșița	5,5	4,9	4,4
I.C.M. Bocșa	1,6	1,4	1,3
I.C.M. Caransebeș	2,8	2,3	1,9
C.P.L. Caransebeș	10,1	7,8	7,3

* 9 iunie 1978.

Recent, pe baza indicațiilor conducerii partidului, în toate întreprinderile industriale de construcții-transport și în unitățile agricole s-a desfășurat o amplă acțiune de depistare a unor noi surse de reducere a cheltuielilor și, în special, a celor materiale, de încadrare în normele de consum reduce, așa încât producția anilor 1979 și 1980 să se desfășoare în condiții de eficiență tot mai ridicată. Astfel, la nivelul întreprinderilor, iar în cadrul acestora pe secții și ateliere și chiar pe principalele produse, s-au elaborat **programe de măsuri** pentru diminuarea consumurilor și a costurilor de fabricație, în corelație cu programele de creștere a productivității muncii, de ridicare a calității și de promovare largă a progresului tehnic.

Programele elaborate — a căror înfăptuire va fi urmărită sistematic — vizează laturile esențiale ale activității productive: folosirea într-un grad înalt a tehnicii din dotare, a timpului de lucru, gospodărirea și valorificarea cât mai eficientă a materiilor prime, materialelor, energiei electrice și combustibililor, eliminarea pierderilor pe întreg fluxul producției, diminuarea cheltuielilor neeconomice etc. Ca urmare, **pină în prezent s-au găsit soluții pentru reducerea cu circa 350 milioane lei a cheltuielilor materiale, ceea ce permite încadrarea în nivelul de cheltuieți aprobat pentru 1979 a celor mai multe din întreprinderile județului.**

Desigur, rezervele în domeniul reducerii costurilor de producție nu sînt nici pe departe epuizate.

În acest an va trebui să se pună un accent mult mai mare pe reducerea adaosurilor de prelucrare a unor piese, care înglobează încă mult metal ce se pierde apoi prin aşchiere, pe scăderea procentului de rebuturi și declasate, pe evitarea mersului în gol al unor utilaje, printr-o judicioasă programare a producției și asigurarea ritmicității acesteia etc. Acționîndu-se cu mai mare fermitate în aceste direcții se vor crea premise pentru obținerea unei eficiențe economice mai ridicate, pentru realizarea unei valori nou create tot mai mari.

Înnouirea și perfecționarea tehnologiilor

ÎN ACȚIUNEA de sporire a eficienței pornim de la premisa că în condițiile modernizării permanente a industriei țării, a afirmării sale tot mai largi în circuitul economic mondial, este vital pentru orice întreprindere să „producă” și să materializeze un număr sporit de idei inovatoare, cu aplicabilitate imediată. Unul din domeniile prioritare spre care și-au îndreptat efortul cei ce muncesc în ramura extractivă, de pildă, a fost sporirea substanțială a aportului județului la dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime indigene, prin **identificarea și valorificarea resurselor de minereuri și minerale utile.** Ca urmare, în bazinele miniere Anina și Moldova Nouă vor fi conectate la circuitul economic al țării, pentru prima dată, importante zăcăminte de sisturi bituminoase și, respectiv, de minereuri cuprifere sărace (banatite).

Dintre acțiunile și temele de cercetare care au ca scop diversificarea resurselor locale de materii prime, se finalizează la Combinatul siderurgic Reșița, cu bune rezultate cele care privesc **valorificarea huilelor antracitoase** în procesul de aglomerare a minereurilor de fier. Experimentările, efectuate în colaborare cu institute de cercetări de specialitate, demonstrează că această nouă resursă poate înlocui în proporție de pină la 30% coșul metalurgic. O evaluare făcută pentru nivelul actual al necesităților arată că în acest fel se pot economisi anual aproximativ 10 milioane lei.

Un cîmp larg de aplicare a concepției tehnice a inginerilor și muncitorilor din întreprinderile județului îl reprezintă **îmbunătă-**

țirea continuă a proceselor tehnologice pentru diminuarea consumurilor, în special la metal. În această direcție, una din sarcinile principale puse în fața colectivelor din siderurgie o reprezintă ridicarea permanentă a cantității de laminate scoase dintr-o tonă de oțel-lingou. Printre metodele cu o înaltă eficiență se remarcă cele privind reducerea maselotierelor și folosirea prafurilor termoizolante cu putere calorică mare. Astfel, înlocuirea maselotierelor clasice cu cele căptușite cu plăci exoterme și folosirea noilor prafuri se materializează în reducerea cu 3-4%, a greutateii maselotei, a volumului acesteia. Tot la Combinatul siderurgic Reșița, în sectorul laminare, urmărirea obținerii unor regimuri termice corespunzătoare se concretizează, în special la liniile cu cuptoare noi, dotate cu aparatură de măsură și control modern, cu micșorarea oxidării cu circa 2% față de cuptoarele vechi, rezultînd, deci, o pierdere mai mică de metal.

Un important salt calitativ se înregistrează în întreprinderile constructoare de mașini, unde se desfășoară o acțiune susținută pentru menținerea sau **ridicarea competitivității produselor**, concomitent cu diminuarea consumurilor specifice. Preocuparea sistematică a colectivelor din cercetare și producție pentru „ținerea la zi” din punct de vedere al performanțelor și consumurilor, a produselor fabricate, se reflectă și în faptul că, în principalele unități, s-a trecut la analiza temeinică a materiilor prime și materialelor ce se înglobează în fiecare mașină și utilaj. Astfel, la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița s-a trecut la evaluarea amănunțită a consumului de metal, potrivit structurii din profilul actual, cit și pe viitor. Împreună cu Institutul de cercetări și proiectări pentru echipamente hidroenergetice Reșița a fost întocmit un program de micșorare a consumurilor specifice pe principalele produse pînă în anul 1985. Studiile elaborate cu această ocazie, prin care s-a urmărit și atingerea de gabarite și greutăți specifice ale produselor întreprinderii la nivelul realizărilor unor firme de specialitate din lume, arată că în anii 1977—1980 la I.C.M. Reșița se vor economisi aproape 1 300 tone de metal față de normele de consum.

Pentru atingerea obiectivelor

(Continuare în pag. 10)

O experiență valoroasă, de larg interes

la întreprinderea de prelucrare

a maselor plastice din București

MOBILIZAREA AMPLĂ A RESURSELOR DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

ÎN ANII DIN URMA și mai ales în actualul cincinal, prin concentrarea eforturilor în direcția utilizării cu maximă eficiență a rezervelor interne, **Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice București** a reușit să realizeze pe aceleași suprafețe productive și cu același număr de muncitori o producție de peste 5 ori mai mare față de anul 1965. Acest important succes

este rezultatul preocupărilor stăruitoare pentru continua modernizare a fluxurilor tehnologice, mecanizarea și automatizarea transportului și altor operațiuni, organizarea superioară a întregului sistem de depozitare a materiilor prime și produselor, creșterea calificării profesionale.

Cu prilejul vizitei pe care a efectuat-o în întreprindere în luna decembrie 1978, tovarășul

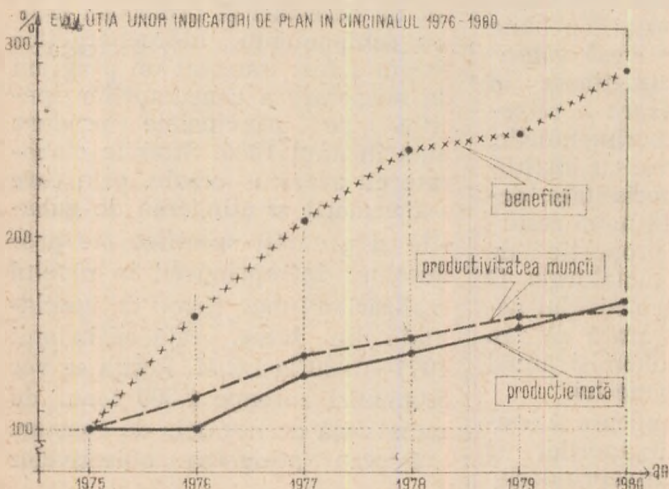
Nicolae Ceaușescu a apreciat în mod pozitiv realizările colectivului de oameni ai muncii, în primul rând în domeniul creșterii productivității muncii, subliniind în același timp necesitatea popularizării largi a experienței dobândite, în scopul preluării ei și în alte unități industriale. În cele ce urmează ne propunem să prezentăm câteva laturi ale experienței întreprinderii.

În 10 ani — o creștere de peste 5 ori a productivității muncii

ANALIZA îndeplinirii nivelurilor planificate la principalii indicatori în acest cincinal pune în evidență faptul că s-au obținut rezultate însemnate atât în creșterea producției nete, cât și a eficienței economice (graficul nr. 1). Creșterea continuă, în ritm înalt, a beneficiilor arată că eforturile de sporire a producției s-au desfășurat în condițiile reducerii de la an la an a cheltuielilor de producție, a fabricării unor produse eficiente, larg solicitate de către beneficiari.

Motorul acestui proces de creștere pe multiple planuri a fost ridicarea accelerată a nivelului productivității muncii, care a sporit cu peste 420%, în anul 1978 față de 1975, creștere care urmează să se situeze în anul 1980 la peste 600%. A fost posibil în acest fel ca, de pildă, întregul spor de producție de 711 milioane lei obținut în perioada 1962—1978 să fie realizat numai pe seama creșterii productivității muncii. Practic, în intervalul anilor 1965—1980 nivelul productivității mun-

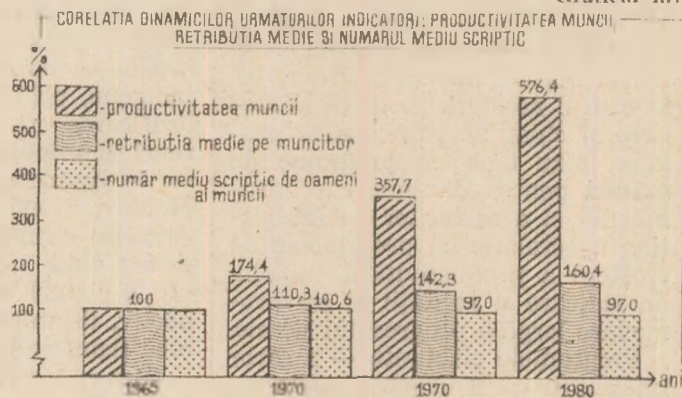
Graficul nr. 1

cii crește de peste 5,7 ori. Odată cu acestea trebuie menționat că :

● sporul de producție și de productivitate a fost obținut în condițiile în care numărul mediu scriptic al personalului muncitor a fost, după anul 1975, mai mic decît cel înregistrat în anii anteriori (graficul nr. 2).

Graficul nr. 2

Apare evident că aportul efectiv al fiecărui participant la procesul de producție a sporit substanțial, permițînd depășiri ale prevederilor de plan în condițiile reducerii relative — dar și absolute — a numărului de personal muncitor ;

● ritmul mediu de creștere a productivității muncii a devansat sporul retribuirii medii pe muncitor (graficul nr. 2). Au fost create în acest fel rezervele necesare pentru creșterea în continuare în ritm susținut a productivității, a nivelului veniturilor oamenilor muncii, de mărire a contribuției întreprinderii la creșterea și modernizarea bazei tehnice.

Un factor determinant : promovarea consecventă a progresului tehnic

INSTRUMENTUL tactic și strategic de sporire a volumului producției pe muncitor, unitate de timp și de suprafață productivă se regăsește concentrat în cadrul

programului special de creștere a productivității muncii. Elaborarea lui pe cincinal, și în detaliu pe fiecare an, introducerea unor măsuri concrete, cu termene și responsabilități precise, cu o adecvată dimensionare a aportului fiecărui factor de creștere au reprezentat principalele coordonate pe care s-a axat acțiunea de mărire a productivității de cinci ori în numai zece ani. În întreg acest proces, rolul hotărîtor l-a avut **introducerea pe scară largă a progresului tehnic**. În anul 1978, de pildă, contribuția lui la creșterea productivității muncii, în întreprindere a fost de 53,1%. Aceasta s-a realizat pe mai multe căi :

1 **Introducerea în producție și extinderea de tehnologii avansate sau îmbunătățirea celor existente**, care a determinat în anii actualului cincinal accelerări considerabile ale ritmului de execuție a unor importante operațiuni tehnologice (colorare, sudarea sacilor, realizări de produse prin injecție, prelucrarea matrițelor etc.), la comprimări sensibile ale timpului necesar în desfășurarea altor activități productive (executarea pungilor, ambalarea produselor, prelucrări speciale etc.). O contribuție esențială a avut-o utilizarea unor **tehnologii moderne de aprovizionare și transport de înaltă productivitate ca pachetizarea, paletizarea, containerizarea și fardelarea**. Dacă în trecut producția de masă a întreprinderii era ambalată cu operativitate redusă în saci și lăzi care utilizau slab capacitatea mijloacelor de transport, în prezent se lucrează repede și eficient pe traseul : utilaj tehnologic — depozit — beneficiar cu ajutorul containerelor, transcontainerelor etc. Se cere menționat și faptul că toate tehnologiile folosite în întreprindere sînt realizate pe baza cercetărilor efectuate de specialiști români, fără import de licențe sau know-how, ceea ce face ca randamentele înalte în exploatare să fie permanent însoțite de costuri sensibil diminuate.

2 **Mecanizarea unor operațiuni grele cu volum mare de muncă, automatizarea anumitor procese de producție**. În această direcție o însemnată deosebită a avut-o înlocuirea transportului manual cu cel pneumatic. Acest sistem asigură transportul mecanizat de la gară la silozul pentru materii prime, de aici în bunkelele de zi ale atelierelor și în continuare la malaxoare, precum și dozarea automată a necesarului de materiale la diferite utilaje tehnologice. A fost eliberat în acest fel un număr însemnat de personal necalificat, care din simpli manipulanți au fost pregătiți profesional și transformați în operatori chimiști.

Instalațiile respective au fost obținute, în bună parte, prin **autodotare**. Prin efort propriu au fost realizate, în anii 1976—1978, de pildă, numeroase instalații care au sporit mult productivitatea : o instalație semiautomată de fardelare, o instalație de sudare cu aer cald a sacilor de polietilenă, instalații de transport pneumatic a granulelor de polietilenă de la granuloare în silozuri ș.a. În total, numai în acești ani s-au realizat utilaje tehnologice de mare randament și piese de schimb necesare funcționării fără întrerupere a diverselor agregate în valoare de 17,5 milioane lei, cu o economie de 3,9 milioane lei valută.

3 **Innoirea și modernizarea produselor a contribuit substanțial la obținerea unor sporuri de productivitate și de eficiență** (tabelul nr. 1). Alături de exemplele din tabel, trebuie spus că în întreprindere se produc țevi, tuburi, accesorii din PVC pentru instalații electrice și de apă într-o gamă sortimentală de peste 70 de tipodimensiuni, peste 100 de sorturi de granule din PVC, ventilatoare, cupe pentru elevator și multe altele.

Tabelul nr. 1

Influența factorului „innoirea produselor și a tehnologiilor” asupra creșterii producției și eficienței

Unele produse noi sau modernizate	Tehnologia folosită nouă	Efectul obținut
Semicochile	tehnologie cu culee caldă	— creșterea productivității cu 10% — reducerea materialelor secundare tehnologice cu 70%
Produse pentru instalații sanitare din mase plastice		— economii 66 t alamă anual
Bacuri pentru acumulatori	injecție din copolimer C ₂ —C ₃	— creșterea productivității de 15 ori — reducerea de 5 ori a greutateii produsului
Profile din P.V.C. pentru etanșarea barajelor tunelelor și canalelor hidrotehnice		— economii de 500 t cupru anual — creșterea productivității — reducerea importului cu 6,8 milioane lei-valută anual
Navetă sticle pentru reproiectare		— ridicarea productivității muncii — economii anuale de 140 t polietilenă, 200 000 kWh energie electrică

Influența favorabilă a lărgirii și reproiectării gamei de produse se face amplu resimțită nu numai pe planul creșterii productivității, ci și al economiilor de materiale în general și de metal în special. În toți anii acestui cincinal ponderea planificată a produselor noi în totalul producției marfă a fost depășită și a cunoscut creșteri semnificative pentru procesul innoirii în această unitate (de la 11% în anul 1976 la circa 30% în anul 1978). Practic se realizează circa 2000 de noi sortimente pe an, produse cu randamente înalte și bine apreciate pe piață: în anul 1979 exportul va atinge 50% din volumul producției fizice, procent cu atât mai edificator dacă se are în vedere că în anul 1970 nu se exporta nimic. Eforturile sînt îndreptate în acest an spre realizarea de noi polimeri tehnici de mic tonaj, care includ în compoziție diverși agenți ce le conferă rezistență crescută la acțiunea diferiților factori de alterare.

Prin organizare și calificare, creșterea accentuată a producției

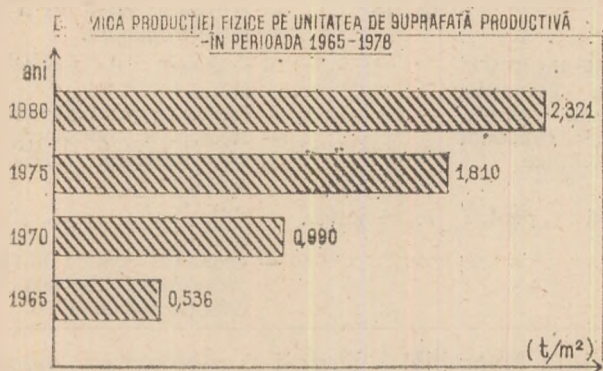
ALĂTURI de contribuția majoritară a progresului tehnic, în ridicarea nivelului productivității în întreprindere au acționat și alți factori.

● Perfecționarea organizării și conducerii producției și a muncii a contribuit cu circa 28% la mărirea productivității. Creșteri mari de producție s-au obținut prin reorganizarea activității și a spațiilor de depozitare. **Depozitele clasice au fost înlocuite cu silozuri pe verticală, iar în spațiile devenite disponibile au fost montate mașini și instalații tehnologice**. În anumite hale de producție s-a trecut la reamplasarea utilajelor pe tehnologii după flux perfecționat, care asigură continuitatea diferitelor operațiuni. Un exemplu edificator este concentrarea într-un singur loc a fabricației foliilor, a pungilor, a sacilor, a prelucratelor din P.V.C. care înainte era împrăștiată în hale diferite. Ca

urmare, producția fizică pe unitatea de suprafață productivă a crescut continuu, fiind de peste 4 ori mai mare în anul 1978 față de 1965 (graficul nr. 3).

Pe seama creșterii calificării cadrelor s-a realizat 19% din sporul productivității muncii. Au fost organizate în această direcție numeroase acțiuni de calificare, policalificare, de creștere și perfecționare a pregătirii muncitorilor, maștrilor, tehnicienilor și inginerilor. În urma preocupării continue și diverse în acest domeniu, ponderea în totalul muncitorilor a celor calificați a crescut de la 58% în anul 1973 la 92% în 1978. Aceasta a făcut — alături de asigurarea continuității în aprovizionare și de perfecționările organizatorice amintite — ca gradul de utilizare planificat al capacităților de producție să fie cu consecvență realizat și

Graficul nr. 3

depășit. Obținerea unor realizări bune în acest sens și în anul 1978 (tabelul nr. 2) a determinat o eficiență înaltă a utilizării fondurilor fixe și a suprafețelor de

Tabelul nr. 2

Utilizarea capacităților de producție

Utilitaje	Plan 11 luni 1978	Realizat 11 luni 1978
Mașini-unelte	85,6	85,8
Instalații tehnologice de bază din care cele pentru :	90,0	93,5
— granulare	90,0	93,5
— extrudere polietilenă	90,0	90,6
— extrudere P.V.C.	90,0	97,1
— injecție	90,0	93,5

producție: producția-marfă obținută la 1000 lei fonduri fixe în anul trecut a fost de 2944 lei.

ÎN NOUL AN în care am intrat colectivul întreprinderii este hotărât să continue cu o mai mare intensitate valorificarea a noi resurse de ridicare a productivității muncii. Se are în vedere faptul că lărgind producția de piese și subansamble din mase plastice pentru industrie și în special pentru cea constructoare de mașini, se pot introduce noi tehnologii de fabricație, se pot realiza prin autodotare unele utilitaje adecvate etc. Totodată, prin mai buna repartizare a sarcinilor pe oameni, mașini, instalații și corelarea cu diferitele termene de livrare a produselor se urmărește să se elimine timpii morți.

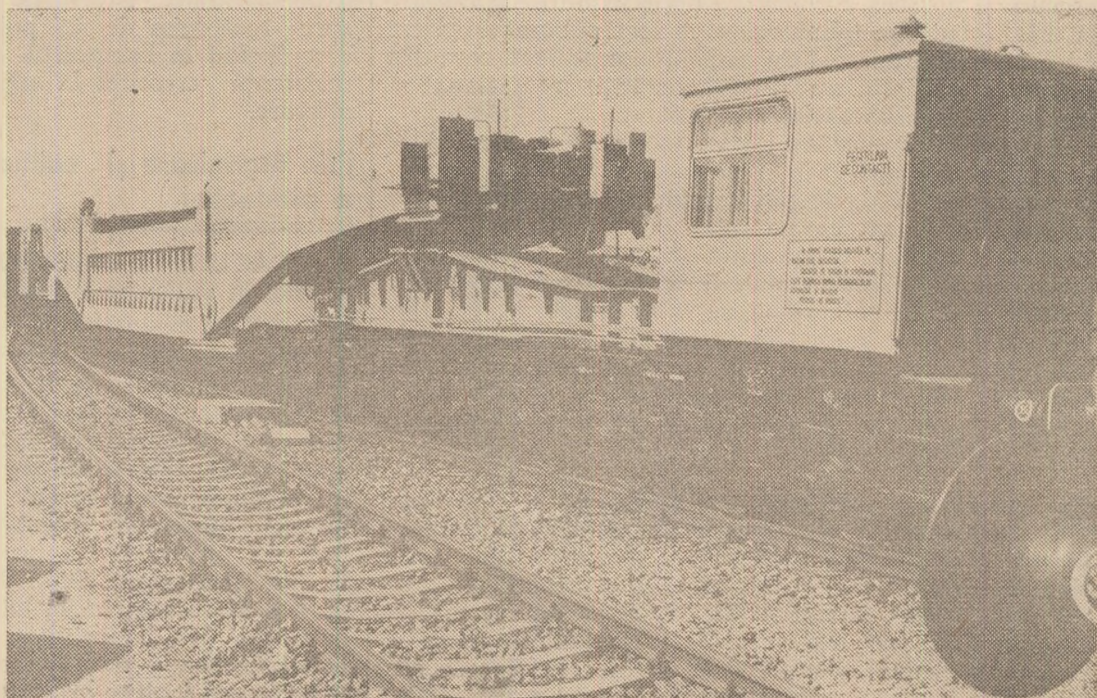
Experiența acumulată pînă acum, la care se adaugă noi ambiții de autodepășire, vor face ca întreprinderea să înscrie în continuare o dinamică din cele mai viitoare în sporirea rodniciei muncii.

V. BOESCU
B. PĂDURE

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Vagon pe 20 de osii

Produs de mare performanță al întreprinderii de vagoane din Arad, vagonul de construcție specială, echipat cu 20 de osii, poate transporta sarcini utile pînă la 270 tone. Cu ajutorul lui deplasarea utilajelor foarte grele și agabaritice (cu lungimi pînă la 9000 mm) de genul turbinelor, generatorilor, transformatoarelor etc. se efectuează mai rapid și în condiții de deplină securitate. Pentru a fi ușor manevrat el poate fi descompus în două semi-vagoane. Totodată, avînd în vedere dimensiunile lui, vagonul este dotat cu echipamente speciale moderne de fabricație românească care-i asigură maximă siguranță în circulație, manipulare facilă a încărcăturii, timp redus de încărcare — descărcare și productivitate ridicată a acestei operațiuni: vinciuri hidraulice, grup electrogen, roți amovibile, valve triple pe fiecare boghiu, frîne deosebit de eficiente ș.a. Deși este construit pentru a fi exploatat pe ecartamentul standard U.I.C., poate fi transpus — datorită soluțiilor ingenioase utilizate în proiectarea lui — și pe osii cu ecartament mai mare.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

ÎMBUNĂȚĂȚIREA ORGANIZĂRII CONTABILITĂȚII

ÎN ANSAMBLUL măsurilor luate pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar, introducerea bugetului de venituri și cheltuieli, pe toate treptele organizatorice — întreprindere, centrală, minister — ocupă un loc distinct. Însemnătatea bugetului de venituri și cheltuieli rezidă în faptul că este conceput ca un instrument de bază al conducerii activității financiare, al analizei și controlului, al asigurării echilibrului financiar al întreprinderii. Oricât de perfecționat ar fi, bugetul de venituri și cheltuieli nu poate avea un rol activ decât în condițiile organizării evidenței astfel încât să se cunoască în orice moment modul de realizare a prevederilor sale. Acesta este motivul pentru care în contabilitatea tuturor unităților au fost introduse conturile care permit reflectarea distinctă a operațiunilor care fac obiectul bugetului de venituri și cheltuieli, în strictă concordanță cu prevederile legii care reglementează efectuarea operațiunilor respective. De asemenea, bilanțurile întreprinderilor, centralelor și ministerelor au fost puse de acord cu cerințele examinării distincte a modului de execuție a bugetelor de venituri și cheltuieli.

Pentru transpunerea în practică a autogestiei economico-financiare, fiecare întreprindere constituie la dispoziția sa și utilizează, în condițiile legii, fondurile proprii și anume: fondul de dezvoltare economică; fondul mijloacelor circulante; fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social; fondul pentru acțiuni sociale; fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii; fondul pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic; fondul pentru protecția muncii, precum și alte fonduri prevăzute de dispozițiile legale. Ținerea corectă, riguroasă, a evidenței acestor fonduri, a modului de constituire și utilizare a lor, potrivit legii, constituie o obligație a fiecărei unități economice. Desigur, această evidență nu poate fi concepută ca un scop în sine, ci ca un mijloc pentru asigurarea strictă a disciplinei financiare, pentru furnizarea permanentă a informațiilor care stau la baza deciziilor ce se iau pentru sporirea eficienței utilizării fiecărui fond în parte.

Introducerea valorii producției nete ca indicator de bază al planului a necesitat elaborarea și punerea în aplicare a unor norme tehnice riguroase privind calculul, evidența și raportarea acestui indicator de către unitățile din industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi.

De exemplu, potrivit acestor norme, în industrie evidența este organizată pentru a înlesni analiza valorii producției nete după schema alăturată.

O primă condiție pentru aplicarea corectă a normelor tehnice elaborate pentru calculul valorii producției nete o constituie studierea și însușirea temeinică de către toți factorii interesați a acestor norme.

Din schema de mai sus se desprinde cu claritate faptul că valoarea producției nete este influențată în mod hotărâtor de producția realizată și în primul rând de valoarea produselor fizice finite, precum și de nivelul cheltuielilor materiale. Cu alte cuvinte, cu cât cheltuielile

materiale vor fi mai reduse, în condițiile realizării integrale a planului de producție, cu atât valoarea producției nete va fi mai mare. Aceasta implică acordarea celei mai mari atenții evidenței consumurilor specifice de materii prime și materiale, evidență care să permită

1	Valoarea producției nete (VPN) Rd. 3—Rd 2 — prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete — retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia — contribuția pentru fondul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic — impozitul pe fondul de retribuire — contribuția pentru asigurările sociale — alte elemente de muncă vie — beneficii
2	Cheltuieli materiale (CM) — materii prime și materiale (din afară) — piese și subansamble (din afară) — combustibil, energie și apă (din afară) — amortizarea fondurilor fixe — alte cheltuieli materiale
3	Valoarea producției globale industriale (VPG) Rd. 1 + Rd. 2

cunoașterea situației pe produs, lucrare, secție, atelier și alte locuri de muncă. În acest sens, este de subliniat necesitatea organizării în fiecare întreprindere a unui sistem de urmărire operativă, sistematică, cu ajutorul evidenței, a abaterilor de la consumurile stabilite în scopul prevenirii unor depășiri ale prevederilor la cheltuielile materiale.

PORNIND de la faptul că valoarea producției nete reprezintă aportul întreprinderilor la crearea venitului național, la dezvoltarea și întărirea economiei naționale, și pentru întărirea răspunderii întreprinderilor, centralelor și ministerelor în realizarea și depășirea acestui indicator, prin lege s-a stabilit ca, începând cu data de 1 iulie 1978, fondul de retribuire pentru întregul personal muncitor din întreprinderile industriale să se calculeze și să se elibereze de bănci în raport cu îndeplinirea planului valorii producției nete. Potrivit acestor reglementări la calcularea fondului de retribuire ce se eliberează de bănci nu se ia în considerare: valoarea producției nete aferentă produselor finite și semifabricatelor care au fost fabricate fără a avea asigurată desfacerea prin contracte la intern sau la export, sau pe stoc; valoarea producției nete aferentă produselor finite și semifabricatelor respinse ca necorespunzătoare calitativ, până la remedierea defectelor de fabricație ale acestora și asigurarea desfacerii lor.

Reglementările de mai sus subliniază în mod pregnant necesitatea valorificării depline a datelor furnizate de contabilitate, de întregul sistem de evidență, prin care se ilustrează felul în care întreprinderile și centralele se achită de obligațiile ce le revin, potrivit legii, pentru îndeplinirea planului valorii producției nete, realizarea ritmică a planului producției fizice și în structura sortimentală stabilită pe baza contractelor economice încheiate, pentru reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii și pentru utilizarea rațională a forței de muncă și a fondului de retribuire planificat.

Potrivit cerințelor mecanismului economico-financiar perfecționat, fiecare unitate economică trebuie să desfășoare o activitate rentabilă, să contribuie prin beneficiul realizat la autofinanțarea propriei dezvoltări și sporirea continuă a veniturilor oamenilor muncii și să asigure restituirea către societate a fondurilor avansate. De aceea, **au fost luate măsuri pentru reflectarea în contabilitate a modului de formare, destinație și vărsare a beneficiului** potrivit noilor reglementări stabilite în acest domeniu. În felul acesta s-au creat condiții pentru efectuarea unor analize temeinice, pentru fundamentarea deciziilor ce se iau în legătură cu realizarea sarcinii de beneficiu. De asemenea, sistemul de evidență permite cunoașterea modului de repartizare a beneficiilor realizate peste plan, repartizare menită să contribuie la cointeressarea colectivelor de oameni ai

muncii prin aceea că din aceste beneficii se suplimentează fondurile întreprinderii pentru dezvoltare economică, construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, participarea oamenilor muncii la beneficii ș.a.

Sporirea continuă a eficienței economice este condiționată într-o măsură însemnată, printre alți factori, de utilizarea rațională a fondurilor fixe, a întregii zestre tehnice din dotarea unităților economice. În acest scop, **au fost elaborate normele metodologice privind calculul eficienței fondurilor fixe** în întreprinderile industriale de stat, întreprinderile agricole de stat și unitățile de construcții-montaj în antrepriză. Cu ajutorul acestor norme și pornind de la datele furnizate de evidență, unitățile economice respective au posibilitatea să stabilească în mod unitar indicatorii de eficiență ai fondurilor fixe exprimați prin valoarea producției nete și respectiv a beneficiului raportat la 1 000 lei fonduri fixe.

Așadar, aplicarea fermă a măsurilor stabilite pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar implică, pe de o parte, organizarea și ținerea riguroasă a contabilității în fiecare unitate pe baza reglementărilor stabilite, iar, pe de altă parte, valorificarea la maximum a datelor furnizate de evidență în scopul asigurării zi de zi a execuției în cele mai bune condiții a planului și bugetului de stat.

dr. Decebal URDEA

director în Ministerul Finanțelor

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

(Urmare din pag. 5)

din aceste programe, efortul ingineresc și de creație al oamenilor muncii este îndreptat, cu precădere, spre **innoirea și reproiectarea tehnologiilor de execuție**. Creșterea pînă la 80-85% a ponderii produselor noi în valoarea producției marfă a anului 1980 semnifică prioritatea acordată în această ramură promovării noului, economisirii resurselor materiale. Experiența și rezultatele înregistrate pînă în prezent demonstrează mobilizarea potențialului de concepție din întreprinderile noastre la satisfacerea unor necesități reale ale economiei naționale. Iată, de pildă, cum a evoluat curba greutateii specifice a turbinelor hidraulice de tip Kaplan (paralel cu îmbunătățirea parametrilor constructivi și funcționali): 10,6 kg pe un kilowatt în anul 1962, 7,0 kg/kilowatt în 1977, 6,5 kg kilowatt în 1978, urmînd ca în 1980 acest indicator să fie sub 6 kg kilowatt, iar prin asimilarea unei noi familii de compresoare de tipul L. 50 și L. 100 s-a ajuns la micșorarea cu 50% a greutateii specifice a acestor agregate față de cele tradiționale. În același timp, prin reducerea consumului de energie electrică la beneficiari va rezulta, anual, o economie de aproximativ 20 000 MWh.

Dinamica accelerată a **generalizării noului** în această direcție se soldează cu rezultate superioare pe planul eficienței. Dintre numeroasele exemple putem aminti: executarea într-o nouă variantă a camerei mari a rotorului de la turbina Kaplan, ce determină o economie anuală de 23,6 tone metal, realizarea plăcilor de strîngere de la hidroagregate prin matrițare, în loc de forjare liberă — 27 t metal, încărcarea cu strat dur a supapelor de admisie și evacuare la motoarele Diesel navale semirapide — 6,7 t metal. Realizările în acest segment de activitate găsesc un corespondent pozitiv și în diminuarea efortului valutar.

Experiența și competența profesională a colectivelor din întreprinderile județului se concretizează în execuția cu forțe proprii a numeroase produse și utilaje procurate altădată cu importante cheltuieli din fondurile valutare. Iată, de pildă, câteva exemple semnificative: executarea într-o nouă variantă a rotorului turbinei de tip Francis, după o tehnologie elaborată de inginerii de la I.C.M. Reșița, care a avut drept efect renunțarea la cumpărarea de licență și la obținerea, numai în anul 1978, a unei eficiențe de peste 7 milioane lei; realizarea pe baza concepției proprii a cămășii cilindricului și chiulasei pentru motorul Diesel R. 251, care se concretizează

ză într-o economie de 3 600 lei și, respectiv, 3 900 lei/buc. La I.C.P.E.H.R. Reșița cercetătorii și proiectanții au introdus în planul de proiectare și fabricație pe microproducție al anului trecut 14 produse și subsansamble a căror valoare se ridică la circa 200 mii lei valută. Pe linia reducerii volumului de import, colectivul institutului reșițean a reușit să asigure, pentru majoritatea produselor a căror concepție o realizează, un grad ridicat de integrare a fabricației: la turbine hidraulice — 98,5%, la mașini electrice — 99%, la boghiuri — 96,5%. Pînă la sfîrșitul cincinalului, odată cu asimilarea a noi repere pentru producția motoarelor Diesel navale și feroviare rapide, gradul mediu de integrare va ajunge la aproximativ 95%, micșorîndu-se, proporțional, și necesarul de import la aceste produse.

ACTIONIND cu perseverență și răspundere, organele și organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii din întreprinderile industriale ale județului Caraș-Severin sînt hotărîte să asigure o eficiență sporită concretizată atît în creșterea valorii nou create cît și în sporirea accentuată a beneficiilor și rentabilității, aducînd astfel un aport important la realizarea în acest an, prin reducerea cheltuielilor materiale, a celor 10 miliarde lei economii la nivelul întregii țări.

Posibilități și exigențe ale valorificării superioare a potențialului din agricultură *)

ACȚIUNI CONCRETE ȘI OPERATIVE ÎN FIECARE UNITATE — TEMEIUL ÎNFĂPTUIRII PREVEDERILOR

CONTINUĂM studiul nostru prin analiza principalelor coordonate ale dezvoltării agriculturii în anul 1979, a măsurilor și acțiunilor ce trebuie întreprinse în unitățile din agricultură pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an.

Obiective și sarcini de dimensiuni ample

REFERINDU-NE, pentru început, la sarcinile prevăzute menționăm că realizarea în agricultură, în condițiile unui an agricol normal, a unei producții globale de 141,6—154,5 miliarde lei va determina o creștere față de anul 1978 cu 5,1%—5,6% la acest indicator. Având în vedere că producția netă devine indicator hotărâtor în aprecierea producției unităților agricole de stat și cooperatiste, sporurile cele mai substanțiale la acest indicator sînt prevăzute pentru întreprinderile agricole de stat și Stațiunile de mecanizarea agriculturii care trebuie să înregistreze o creștere de 6,5% față de anul trecut. Obiectivele fundamentale evidențiază procesul dinamic de dezvoltare al agriculturii pe componentele sale principale: producția de cereale — 24.695 mii tone (din care 7085 mii tone grâu și 14.905 mii tone porumb), de sfeclă de zahăr — 9 100 mii tone, cartofi de toamnă — 4930 mii tone, legume de câmp — 4.400 mii tone, fructe — 2290 mii tone, struguri — 1850 mii tone, carne în viu — 2844 mii tone, lapte vacă — 63.000 mii hl, lînă — 48.100 tone, ouă 6909 milioane bucăți. Realizarea acestor producții vegetale și animale va conduce, pe lângă creșterea substanțială a veniturilor țărănimii, la o mai bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare, la crearea de resurse pentru industria prelucrătoare și pentru alte necesități ale economiei, la creșterea generală a bunăstării întregului popor.

Trebuie subliniat că creșterea menționată a producțiilor în această ramură de bază a economiei, reducerea efortului fizic și sporirea productivității, a eficienței economice, în condițiile unei diminuări substanțiale a cheltuielilor materiale au fost proiectate pornind de la prevederea amplificării sprijinului pe care industria urmează să-l acorde în continuare agriculturii, dezvoltînd baza ei tehnică-materială, asigurînd accentuarea dimensiunilor calitative ale acestei baze. În anul 1979 agricultura va fi dotată cu încă 14 mii tractoare, 2100 combine autopropulsate, echipamente de recoltat porumb și floarea soarelui, combine pentru recoltat sfeclă și cartofi, echipamente de mecanizare a lucrărilor de irigații, alte mașini și utilaje ce vor spori zestrea ei tehnică și energetică, gradul de mecanizare a lucrărilor la toate culturile, reducînd continuu munca manuală. Pe linia sporirii gradului de fertilitate a pămîntului

se vor continua în ritm susținut acțiunile complexe de îmbunătățiri funciare prin realizarea a încă 267 mii ha irigate — din care 52 mii ha amenajări locale prin forțe proprii ale unităților cooperatiste, prin desecarea a 223 mii ha precum și prin combaterea eroziunii solului pe 247,7 mii ha. Concomitent, industria chimică va pune la dispoziția agriculturii 2052 mii tone îngrășăminte chimice (în substanță activă) cu azot, fosfor, potasiu și 52,2 mii tone pesticide. În scopul intensificării amplului program de modernizare adoptat de Congresul al XI-lea și Conferința Națională a partidului, volumul investițiilor din agricultură în anul 1979 se va ridica la 24,1 miliarde lei.

Este desigur deosebit de importantă prevederea sprijinului pe care industria, transporturile, alte ramuri sînt chemate să-l acorde agriculturii. Mai însemnată este însă realizarea practică, operativă, pe întreg parcursul anului, așa cum este înscris în plan, a acestui sprijin. Restanțele care se înregistrează adeseori în livrarea de către industrie a cantităților de îngrășăminte planificate, a mașinilor agricole, a pieselor de schimb, întîrzierile care s-au mai manifestat pe alocuri — ca urmare a lipsei unor produse și materiale etc. — în îndeplinirea programelor menite să asigure condiții pentru creșterea gradului de fertilitate a solului, alte asemenea „scurt circuite“ nu sînt de natură să permită creșterea corespunzătoare a productivității, a producțiilor din agricultură. Eliminarea oricăror neajunsuri care s-au manifestat în anul trecut în această direcție se impune cu atît mai mult cu cît și în acest an, potrivit prevederilor de amplificare a numărului de locuri de muncă în economie, cu deosebire în industrie și ramurile neagricole, se continuă deplasarea forței de muncă din agricultură spre aceste ramuri.

Așa cum subliniam în partea primă a studiului, pregătirea recoltelor sporite din anul 1979 a început încă din anul trecut, pe baza indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul „Zilei recoltei“ pentru folosirea intensă a lunilor de iarnă în scopul pregătirii temeinice a recoltelor viitoare, al realizării, în toate sectoarele, a unor producții mult superioare celor din anul trecut. Pe baza indicațiilor respective conducerea, specialiștii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, specialiștii din departamentele și centralele ministerului, din direcțiile agricole județene și unitățile de producție, cadrele din unitățile de cercetare și proiectare, au stabilit programe speciale pentru fiecare cultură, vizînd creșterea producției și îmbunătățirea randamentelor economice în 1979 pentru cereale, plante tehnice, legumicultură, pomicultură, viticultură, precum și programe de creștere a bovinelor, ovinelor, porcilor și păsărilor, de sporire a producției de carne și produse animaliere. În această perioadă de început de an este hotărâtor ca organele județene de partid,

*) Prima parte a acestui studiu a apărut în nr. 1 din 5 ianuarie 1979 al revistei noastre.

direcțiile agricole și uniunile cooperatiste județene, conducerile unităților agricole, organizațiile de partid de la sate și consiliile populare comunale, să mobilizeze toți lucrătorii ogoarelor, să acționeze cu fermitate și hotărâre pentru declanșarea și realizarea măsurilor și acțiunilor respective din aceste programe, pentru buna desfășurare a acțiunilor de sezon, a tuturor activităților din agricultură.

Folosirea judicioasă și integrală a fondului funciar — o însemnată rezervă de sporire a producției

CE ELEMENTE esențiale sînt prevăzute în aceste programe? În scopul îndeplinirii sarcinilor este în primul rînd necesară **folosirea judicioasă și integrală a fondului funciar**. Acest proces se înscrie ca o primă condiție de care depinde realizarea întocmai a producției de cereale, plante tehnice, legume, cartofi ș.a. Din analiza efectuată în 1978, organele de specialitate au apreciat că suprafețe însemnate de teren au rămas necultivate ori li s-a dat altă destinație. Sînt practici care trebuie curmate cu desăvîrșire în anul 1979:

Așa cum a indicat secretarul general al partidului, trebuie cultivat fiecare metru pătrat de pămînt, indiferent unde se află acesta — în cîmp, în incintele unităților, în perimetrul gospodăriei personale sau pe marginea drumurilor și șoselelor. Este o cerință hotărîtoare a dezvoltării noastre ca pămîntul, bun de mare preț al națiunii, să fie utilizat în totalitate și folosit intensiv, prin aplicarea unor tehnologii corespunzătoare. Iată de ce încă din aceste zile de iarnă, cînd forța de muncă din agricultură este mai puțin ocupată, este necesar să se **continue lucrările de îmbunătățiri funciare**, principalul obiectiv constituindu-l creșterea suprafeței arabile în 1979 cu circa 30.000 hectare.

O însemnată rezervă în această direcție o constituie trecerea în circuitul agricol a terenurilor ocupate de curți atît în cadrul I.A.S.-urilor cît, în special, în cadrul C.A.P.-urilor. Practica a dovedit în nenumărate cazuri că obținerea unor rezultate superioare în aceste unități nu reclamă deloc în incintă curți estetice sau de agrement ci, dimpotrivă, spiritul gospodăresc impune reducerea lor la strictul funcțional necesar. Unele probleme sînt legate de scoaterea din circuitul agricol a pămîntului și redarea acestuia agriculturii la un grad de fertilitate cît mai apropiat de cel inițial sau chiar mai ridicat.

Reluînd unele aspecte tratate într-un studiu anterior** și actualizîndu-le, menționăm că în prezent ritmul scoaterii definitive de terenuri din circuitul agricol este, la noi, de circa 10.000 ha pe an, iar cel de scoatere temporară a unor suprafețe cultivate se ridică la circa 22.000 ha pe an. Or, la nivelul tehnologiilor actuale, cele 10.000 ha pot da o producție echivalentă cu 35.000 tone de grîu sau 45.000—50.000 tone porumb boabe pe an. Iar în ceea ce privește cele 22.000 ha scoase temporar, nici acestea nu revin în circuitul agricol la calitatea inițială, ci mult sub aceasta. Concluzia este clară: pe această cale se pierd încă însemnate cantități potențiale de recoltă.

Aceste pierderi pot fi diminuate, chiar eliminate, pur și simplu respectîndu-se cu consecvență legea. În acest cadru, organele agricole teritoriale au obligația de a urmări mai ferm, încă din faza de elaborare a documentației tehnice pentru noile obiective economice ca acestea să ocupe un teren restrîns — prin supraetajare, lichidarea drumurilor inutile etc., limitat la strictul ne-

cesar, încadrîndu-se în indicii sintetici privind gradul de ocupare a terenurilor prevăzuți expres în lege. Ele au totodată obligația de a urmări consecvent destinația pentru agricultură a unor alte terenuri dezafectate industriei, altor ramuri în schimbul celor ocupate de noile obiective, ca și redarea în circuitul agricol, la un grad de fertilitate corespunzător, a suprafețelor scoase temporar din acest circuit.

Programele menționate prevăd firesc pentru această perioadă **executarea intensă a lucrărilor agroameliorative** — șanțuri de scurgere a apelor, canale de desecări — astfel ca la primăvară apele să nu bălțească pe semănături, să se prevină situațiile din anii trecuți, cînd suprafețe însemnate au rămas necultivate sau au dat randamente scăzute din cauza umidității excesive. Totodată se impun realizate o serie de lucrări pentru extinderea sistemelor de irigații, lichidîndu-se și restanțele din anul 1978, astfel încît prevederile planului pentru toate culturile prevăzute a fi cultivate în regim irigat în 1979 să fie realizate integral. Este necesar să se lucreze fără întreruperi — printr-o temeinică organizare a muncii este posibilă asigurarea continuării lucrărilor în zilele bune de lucru și în timpul iernii — la repararea sistemelor de irigații existente. Pentru efectuarea acestor lucrări trebuie mobilizați toți locuitorii satelor, întregul personal din unitățile agricole.

Tot atît de important este ca **arăturile adinci să fie încheiate pe toate suprafețele ce vor fi însămînțate în primăvară**, deoarece mai sînt unele întîrzieri; în cea mai mare parte ele se datoresc faptului că multe din aceste terenuri nu au fost încă eliberate de toate resturile vegetale. Printr-o intensă utilizare a forțelor mecanice, printr-o acțiune generală de strîngere a resturilor vegetale, este necesar ca în toate unitățile să se termine neîntîrziat arăturile, să se igienizeze cîmpul, asigurîndu-se o pregătire calitativă superioară a întregii suprafețe ce urmează a fi semănată în anul 1979.

Fertilizarea terenurilor cu îngrășăminte naturale este o lucrare de mare importanță pentru obținerea unor recolte și producții ridicate în acest an. Cercetările științifice, practica au dovedit că fiecare tonă de gunoi de grajd îmbogățește solul cu 54 kg azot, 25 kg fosfor și alte substanțe indispensabile plantelor pentru a crește și a da recolte îmbelșugate. Îndeosebi pe solurile podzolice, sărace, aplicarea îngrășămintelor naturale este obligatorie, deoarece condiționează în măsură hotărîtoare nivelul recoltei. Iată de ce, în această perioadă, organizațiile de partid și consiliile populare de la sate, toți specialiștii din agricultură trebuie să declanșeze acțiuni de masă în vederea transportării în cîmp a tuturor cantităților de îngrășăminte organice aflate atît în unități cît și în gospodăriile populației. Asemenea acțiuni este necesar să se desfășoare fără răgaz în tot timpul iernii.

Executarea optimă a lucrărilor agricole de primăvară presupune ca **toate tractoarele și mașinile agricole să fie reparate și revizuite cu grijă și la timp**. Desfășurarea campaniei de reparații, începută încă din toamna anului trecut, nu a înregistrat pînă în prezent un ritm corespunzător, cu toate că este posibilă începerea mai devreme decît de obicei a semănăturii culturilor de primăvară. Pentru accelerarea desfășurării acestei campanii trebuie organizată temeinic munca în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, în centrele de reparații și atelierele proprii, urmărindu-se îndeplinirea punct cu punct a graficelor decadale. În mod deosebit, chiar de către unitățile agricole, trebuie să se urmărească **realizarea obligatorie a programului** de recondiționare a pieselor de schimb care însumează 2800 de repere. În acest cadru este necesar ca ministerele

** Vezi dr. ing. Alexandru Ignat, dr. arh. Mircea Enache, Utilizarea rațională a pămîntului, „Revista economică”, nr. 15/1978

care coordonează activitatea unităților producătoare de piese de schimb să urmărească îndeaproape ca acestea să-și îndeplinească exemplar sarcinile contractuale.

Acțiuni prioritare pe principalele culturi

CARE ESTE expresia concretă a unor asemenea exigențe în procesul de realizare a sarcinilor pe acest an la principalele culturi?

Urmărind această problemă am avut deopotrivă în vedere **desprinderea unor învățăminte din neajunsurile și greutățile anului trecut**. Bilanțul anului 1978 cit și analiza de ansamblu a rezultatelor primilor trei ani ai cincinalului arată că, la cereale, cea mai mare parte din nerealizări s-a înregistrat la producția de porumb boabe ca urmare a obținerii unor randamente mai scăzute la hectar. Aceasta datorită faptului că numeroase unități nu au realizat densitățile optime, nu au aplicat tehnologiile cele mai potrivite, manifestând totodată deficiențe în organizarea producției și a muncii. La plante tehnice — și mai ales la floarea soarelui și sfecla de zahăr, care dețin ponderea principală în cadrul acestei grupe — minusurile de producție înregistrate în primii doi ani ai cincinalului și cu deosebire în 1978 se datoresc randamentelor scăzute la hectar ca urmare a neaplicării în toate zonele a tehnologiilor stabilite. În legumicultură, pomicultură și viticultură, nerealizările din primii trei ani ai cincinalului, și mai ales din 1978, se datoresc producțiilor scăzute la hectar și nerealizării suprafețelor pe fiecare cultură în multe unități, unor deficiențe în executarea însămintărilor, plantărilor, a lucrărilor de întreținere.

În aceste condiții **căile** pentru înfăptuirea obiectivelor acestui an se înscriu, toate, în perimetrul desfășurării unei agriculturi științifice, intensive, de randament ridicat. La **porumb**, de exemplu, cultură cu o mare valoare economică, este necesar ca în fiecare unitate să se întocmească programe concrete, detaliate, cu sarcini și responsabilități precise, pentru cultura porumbului, să se asigure aplicarea cu strictețe a tehnologiilor, de la pregătirea terenului și alegerea soiurilor și hibrizilor pînă la recoltarea, transportul și depozitarea producției. În acest cadru, în toate unitățile este necesar să se acorde o deosebită atenție însămintării suprafețelor prevăzute, astfel încît să se asigure o suprafață de minimum 4 mil. de hectare cultivate cu porumb, din care cel puțin 3,6 mil. ha în ogor propriu și 400 mii ha în cultura succesivă, îndeosebi pe terenuri irigate, avînd ca premergătoare orzul, care ocupă în acest an o suprafață de aproape 800 mii ha. Fertilizarea solului cu gunoi de grajd trebuie să se execute pînă în martie pe cca. 300 mii hectare pe țară, din care 170 mii ha la I.A.S., 300 mii ha la C.A.P. și 330 mii ha la gospodăriile populației.

Însămînțarea trebuie să se facă cu semințe din hibrizi specifici zonei și asigurîndu-se, în funcție de condițiile pedo-climatice locale, densități optime cuprinse între 35—50 mii plante pe hectar la cultura neirigată, respectiv 60—75 mii plante pe terenurile irigate. Aplicarea cu fermitate a hotărîrilor adoptate la Consfătuirea cu problemele agriculturii din 1978 privind aplicarea tehnologiilor celor mai avansate, efectuarea lucrărilor de întreținere — prașile, fertilizare, irigare la timpul optim etc. — trebuie să se determine ca pe toate suprafețele irigate să se obțină, în medie pe țară, 9—10 tone de porumb boabe la ha, fapt ce va avea o influență deosebită asupra realizării producției totale de cereale, care rămîne în continuare obiectivul fundamental din sectorul vegetal al agriculturii.

În ce privește **cultura griului, secarei, orzului, or-**

zoaicei — a căror suprafață semănată în toamna anului 1978 este de peste 3 mil. ha — trebuie urmărit stadiul de vegetație pentru a se asigura condițiile optime pentru obținerea unei producții de peste 9,58 milioane tone, din care 7,08 milioane tone grâu și secară și 2,5 milioane tone orz și orzoaică. În domeniul **plantelor tehnice, și cu deosebire în ce privește floarea soarelui sfecla de zahăr, inul și cînepa**, pentru ca producțiile să înregistreze saltul necesar, atenția trebuie concentrată asupra îmbunătățirii tehnologiilor și introducerii în cultură a unor soiuri de mare randament, care odată cu creșterea cantitativă să asigure condițiile pentru realizarea unui procent cit mai ridicat de ulei, zahăr și fibre de o calitate superioară. În acest scop este necesar ca la sfecla de zahăr fiecare unitate să asigure suprafețele prevăzute în plan, în terenuri cu fertilitate ridicată, fără exces de umiditate, în terenuri bine pregătite din toamnă, ca sfecla să fie semănată în epoca optimă. Fertilizarea, irigarea, erbicidarea, întreținerea culturilor și combaterea dăunătorilor și mai apoi măsurile tehnice și organizatorice cu privire la recoltarea, transportul, depozitarea și prelucrarea sfeclei de zahăr, trebuie să asigure obținerea producțiilor planificate la hectar, realizarea tuturor sarcinilor la nivelul planului.

La floarea-soarelui, soia și fasole, o atenție deosebită trebuie acordată pregătirii și amplasării culturilor, fertilizării solului, asigurării unei structuri optime a soiurilor și a densității plantelor pe unitatea de suprafață, realizării unei întrețineri și recoltări corespunzătoare. La fasolea boabe, ținînd seama de rezultatele practice obținute la stațiunea Mărculești (Ialomița), de posibilitățile existente pentru a extinde și generaliza această experiență pozitivă și totodată respectîndu-se tehnologia optimă pentru condițiile concrete din unități se pot obține producții ridicate și la cultura a doua.

Creșteri mari de producție sînt prevăzute în acest an și la **culturile de legume**. La legume de cîmp, la care în 1979 trebuie să obținem o producție de 4,4 milioane tone, așezarea sarcinilor de plan și elaborarea programelor s-au fundamentat, în bună măsură, pe accentuarea procesului de concentrare a producției, pe amplasarea culturilor numai în terenuri irigate, pe îmbinarea armonioasă a producției de legume timpurii cu producția de legume de vară pentru consum proaspăt și pentru industrializare, pe cultivarea unui sortiment mai restrîns de legume în fiecare unitate și eșalonarea plantărilor în așa fel încît producția și fondul de stat să se realizeze — cu excepția verzei de toamnă și a rădăcinoaselor — pînă la 15—20 septembrie, spre a se preîntîmpina pierderile din cauza înghețurilor timpurii. În acest an va trebui asigurată o cantitate suficientă de răsad, cu o rezervă de 40—50%, pentru a putea rapid înlocui pierderile ce ar putea apare ca urmare a diverselor calamități naturale. Este momentul să subliniem faptul că urmînd îndrumările secretarului general al partidului de a ne crea o rezervă bună de răsad, în anul 1978 — ca urmare a timpului nefavorabil — am putut înlocui la timp și cu bune rezultate toate pierderile cauzate. O preocupare de prim ordin trebuie să o constituie totodată asigurarea condițiilor pentru realizarea în acest an a unei producții de circa 5 milioane tone cartofi de toamnă.

În **viticultură și pomicultură** repartizarea sarcinilor de producție — 1,85 milioane tone de struguri și 2,29 milioane tone de fructe — pe județe și unități s-a corelat cu programul de plantații noi și de modernizare a celor existente, ceea ce asigură sporirea în acest an

dr. ing. Alexandru IGNAT

(Continuare în pag. 23)

TIMPUL PARCURS DE INVENȚIE DE LA CONCEPERE LA APLICARE: O PERIOADĂ CARE TREBUIE SCURTATĂ (1)

INVESTIGAȚIA noastră asupra valorificării invențiilor, important domeniu al gândirii și creației tehnice românești, urmărește — de această dată — relevarea și a altor aspecte pe care le implică introducerea operativă a invenției în procesul de producție. Am căutat să punem în evidență unele dificultăți cu care se confruntă institutele de cercetări în procesul avizării propunerilor de invenție, problemele cărora trebuie să le răspundă organizațiile socialiste desemnate titular de brevet în etapele realizării, experimentării și, ulterior, aplicării invenției.

„Fatalitatea” întârzierii avizelor

ÎN PROCESUL de atestare a propunerilor de invenții factorii de resort trebuie să țină seama, pe de o parte, de elementele de noutate pe care le aduce fiecare propunere de invenție, iar pe de altă parte ei trebuie să aibă în vedere posibilitatea realizării în practică a respectivei propuneri, a aplicării și utilizării invenției cu efecte economice superioare. Sint chemate să se pronunțe asupra acestui din urmă aspect institutele de cercetări — centrale și de profil, precum și academiile de științe. Avizul lor favorabil conduce la atestare, deci înscrierea în evidență pe calea experimentării și aplicării.

Trebuie subliniat, de la bun început, că acest proces de avizare constituie o activitate de ridicată competență profesională, pentru că ea trebuie să asigure decantarea ideilor valoroase, care pot și trebuie să fie materializate și aplicate cu rezultate superioare în producție de soluțiile deja cunoscute, neeconomice și nerentabile; o activitate care comportă serioase eforturi, propunerile de invenție de avizat fiind numeroase. Concret, în perioada 1975—1978 Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru utilaj petrolier (I.P.C.U.P.) a fost solicitat să examineze și să avizeze circa 430 de propuneri de invenții ce se încadrau în profilul său de lucru. De asemenea, cadrele responsabile cu invențiile și inovațiile din Institutul de cercetări și proiectări pentru automatizare (I.P.A.) apreciază la 250 numărul avizelor care se întocmesc anual. Trebuie avut în vedere că acordarea oricărui aviz presupune un examen aprofundat al propunerilor de invenție, prestarea unei munci superioare calificate, antrenând cercetători și specialiști ai domeniului. O altă exigență a căreia trebuie să-i răspundă avizarea propunerilor de invenție o constituie respectarea termenului legal prevăzut, de o lună de zile.

Din discuțiile cu factorii de răspundere din mai multe institute de cercetări s-au conturat unele dificultăți și neajunsuri ce împiedică desfășurarea cursivă a procesului de avizare. Astfel, există un volum mare de **avize întârziate** — circa 40% din cererile de brevet înregistrate la O.S.I.M. se află în această situație — întârzieri de câteva luni până la ani de zile. De exemplu, din analiza situației din unele institute de profil din cadrul Institutului central de cercetări pentru electronică, electrotehnică, automată, mașini-unelte și mecanică fină se vede că Institutul de cercetări pentru componente electronice nu s-a pronunțat nici până astăzi asupra a circa douăzeci de propuneri intrate în evidența institutului în urmă cu un an sau doi. La Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică figurează mai mult de zece avize nerezolvate din 1977, la Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini-unelte și agregate și Institutul de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule putând fi înfățișate de asemenea numeroase propuneri de invenții înregistrate în primele luni ale anului 1978 și nerezolvate. Noi ne-am oprit aici cu evidența avizelor întârziate, îmbătrânite în cine știe ce colțuri de sertare — cu toate că o contabilizare a acestor întârzieri la nivelul institutelor de cercetare din țară ar pune în lumină un volum mare de timp irosit, timp care s-ar fi putut materializa în importante producții, în economii suplimentare.

Ce împiedică oare institutele de cercetări să întocmească cu operativitate avizele amintite? Așa cum s-a relevat din analiza noastră se pare că o cauză în acest sens o constituie **unele imperfecțiuni ale legislației în vigoare**. Astfel, pentru examinarea unei propuneri de invenție sint necesare, în mod curent, câteva zile — uneori mai mult, ceea ce denotă un însemnat volum de muncă. Expresia sa valorică — fiecare examinare fiind estimată la 10—20% din valoarea unui studiu — ar indica în cazul particular al I.P.C.U.P.-ului, instituție de care am amintit, cifra de un milion de lei ca valoare a activității de avizare efectuată aici

în ultimii trei ani de zile. În aceste condiții, dificultatea majoră cu care se confruntă rezolvarea promptă și la nivel științific corespunzător a examinării propunerilor de invenție constă în faptul că aceste lucrări, valoarea lor, nu sint incluse în planul de activitate al institutelor, al cercetătorilor sau proiectanților. Efortul principal în instituțiile respective este îndreptat spre îndeplinirea sarcinilor trecute în plan. Este neîndoielnic, deci, că **la eliminarea întârzierilor în avizarea propunerilor de invenție ar putea contribui în măsură însemnată integrarea acestei activități, ca sarcină de serviciu, în planul fiecărui institut și finanțarea ei.**

Rezolvarea unor dificultăți pe care cadrele responsabile cu invențiile și inovațiile din diverse institute de cercetări le atribui, și nu fără temei, unor insuficiente precizări ale legii se dovedesc a ține însă și de o **mai bună organizare a muncii**. Măsură în acest sens este activitatea Institutului de cercetări și proiectări pentru automatizare unde, încă din 1975, se află în vigoare o decizie cu caracter intern prin care examinarea și avizarea propunerilor de invenții și inovații este inclusă în planul de muncă al institutului și considerată sarcină de serviciu. Bunele rezultate ale unei astfel de măsuri organizatorice se concretizează nu numai în eliminarea întârzierilor, ci și în crearea condițiilor pentru ridicarea necontenită a calității avizelor — o altă problemă asupra căreia ne-am oprit în analiza noastră. Această analiză a relevat faptul că adeseori întocmirea avizului de specialitate, proces care presupune în numeroase cazuri o serioasă documentare suplimentară, nu se realizează întotdeauna astfel, ci la nivelul cunoștințelor pe care le posedă curent cercetătorul, nu odată acest lucru împiedicând asupra calității avizului, adică nefiind evidențiate posibilitățile optime de implementare a invenției în circuitul productiv. Or, la institutul amintit, ca urmare a măsurilor organizatorice întreprinse, în mai multe cazuri, cercetătorii au contribuit la perfecționarea invenției, au sugerat noi soluții constructive, au indicat cele mai potrivite domenii de aplicare, punându-se astfel în lumină roadele unei desfășurări judicioase a muncii.

Titularul de brevet — factor decisiv în procesul valorificării invențiilor

INVENȚIILE românești brevetate în perioada 1975—1977 se aplică efectiv în producție în procent de 40,1%, procentul este însă și mai mic dacă el se raportează la totalul invențiilor avizate. Această situație este nesatisfăcătoare dacă ținem seama că o invenție avizată are certificată deja posibilitatea realizării ei cu mijloacele tehnice existente în țară, are atestat interesul pe care îl prezintă pentru un anumit sector al economiei. Situația respectivă indică fructificarea cu mult sub posibilități a inteligenței tehnice românești, a capacităților economice.

De ce au apărut astfel de neajunsuri? Să analizăm. O primă condiție pentru realizarea și aplicarea operativă a invenției o constituie **desemnarea corespunzătoare, de către ministere, a titularului de brevet**. Potrivit legii, organizația socialistă — de regulă o întreprindere productivă, numită titular al invenției, trebuie să dispună de mijloace materiale și tehnice, de mijloace financiare necesare materializării acesteia, să fie economic interesată în fructificarea invenției fie utilizând-o în propriul său proces tehnologic fie în calitate de producător.

Faptele demonstrează că stabilirea necorespunzătoare a titularului de brevet constituie întotdeauna o **sursă de confuzii, angajează invenția pe un drum lipsit de finalitate**. Întreprinderea bucureșteană „Acumulatorul”, de exemplu, a fost desemnată cu patru ani în urmă, de către M.I.C.M., titulară a unei invenții — este vorba despre o nouă metodă de epurare a apelor reziduale industriale cu conținut de nichel — pe care nu o poate nici realiza nici aplica pentru simplul motiv că întreprinderea amintită ... nu utilizează nichelul în procesul său tehnologic, fapt care o pune în imposibilitatea de a experimenta noul procedeu. Deși în măsură să realizeze și să aplice invenția sint toate întreprinderile cu secții mari de galvanizare: I.R.E.M.O.A.S., Electroaparataj, Mecanică fină, „23 August” etc., nici una dintre acestea nu a fost desemnată de către M.I.C.M. titular de brevet. Și ca urmare a acestei orientări cronate

Prima parte a articolului a apărut în nr 47, al „Revistei economice” din 22 nov. 1978.

a ministerului respectiv economia națională nu poate beneficia de efectele economice ale unei asemenea soluții tehnice originale — recircularea apei, obținerea nichelului etc.

Este evident că greșita desemnare a titularului de brevet are o cauză unică — insuficienta cunoaștere de către factorii de resort a conținutului și caracteristicilor invenției, ori a procesului tehnologic al întreprinderii și a posibilităților sale, ori a amindurora dintre aceste alternative. Chiar și în cazul acelor invenții ce înglobează elemente aparținând unor diferite domenii ale tehnicii sau domeniilor noi pentru care nu există în țară întreprinderi specializate trebuie făcute eforturi pentru a se elimina aproximările. Efectul principal al unor asemenea aproximări constă în întârzieri în aplicarea invenției. Menționăm totodată faptul că în procesul de stabilire a titularului de brevet se observă o practică cu efecte profund dăunătoare. În unele situații, pornind, de regulă, de la aprecierea posibilităților sale concrete, întreprinderea refuză să-și asume responsabilitatea pentru acele invenții pe care nu le poate realiza și aplica, ceea ce, desigur, că nu este imputabil. Rău este faptul că transmiterea către forul de resort a deciziei de refuz al titularului nu se realizează cu operativitatea cuvenită; realizarea acestui simplu act de corespondență poate trece ani și ani de zile, uneori refuzul este chiar definitiv uitat într-un registru de evidență, în ambele situații scoțându-se prin aceasta, practic din circuit însăși posibilitatea realizării invenției respective. De exemplu, I.P.I.U. a comunicat numai în acest an renunțarea la cinci invenții pentru care institutul fusese desemnat titular de mai mulți ani de zile, afectând prin aceasta considerabil posibilitățile de realizare operativă în practică a unora din invențiile respective.

Neajunsurile amintite relevă și o altă problemă. Ea decurge din desemnarea institutelor de cercetare și proiectare drept titulare de brevet. Menționăm că, spre deosebire de o întreprindere productivă care deține mijloacele tehnice și financiare de realizare, experimentare și aplicare a invențiilor, un institut de cercetări și proiectări nu poate realiza decât proiectul invenției respective. Rolul principal în realizarea și aplicarea invenției revine întreprinderii în beneficiul căreia a fost executat proiectul de invenție. Pe de altă parte, taxele pe care le suportă titularul de brevet apar ca o povară financiară pentru el în condițiile în care nu el este cel care aplică invenția și care obține beneficii de pe urma ei. Tocmai de aceea credem că este necesar ca între titularul de brevet și organizația socialistă care aplică invenția și obține beneficii în urma aplicării sale să se instituie, prin lege, **raporturi economice ferme** care să permită revenirea unei cote părți din beneficiile obținute către titularul de brevet.

Desemnarea corectă a titularului de brevet nu rezolvă însă, de la sine întreg ansamblul problemelor practice pe care le implică realizarea și aplicarea invenției. În funcție de complexitatea sa, de condițiile materiale existente, de efectele sale economice, finalizarea aplicării se confruntă, în mai mare sau mai mică măsură, cu multe alte obstacole, specifice diferitelor etape de realizare.

Astfel, proiectarea invenției se realizează în mod curent în atelierele de proiectare ale fiecărei întreprinderi. Or, titularul de brevet nu își poate realiza el însuși proiectele atunci când părți componente ale invenției aparțin unor domenii diferite ale tehnicii — un caz tipic este cel al echipamentelor de automatizare care sînt înglobate în cele mai multe domenii ale tehnicii moderne. Proiectarea este realizată, în această situație, pe bază de comandă, de către un institut de proiectări de profil. Materializarea și aplicarea depinde deci și de înțelegerea, de felul corespunzător sau nu, în care se desfășoară relațiile de colaborare între unități aparținând de ministere diferite. Ilustrativ în acest sens este cazul a două unități ce aparțin M.M.P.G. — Trustul petrolului Pitești și Trustul petrolului Tg. Jiu — care nu pot realiza cele zece invenții pentru care sînt titulare, intrucît I.P.C.U.P. — unitate aparținând M.I.C.M., afirmă că nu dispune de capacitatea de proiectare necesară pentru a executa aceste comenzi. Situația se menține neschimbată din 1975. Ea apare ca irezolvabilă și în anul 1979, intrucît proiectele respective nu au fost cuprinse în planul institutului. Dat fiind că prin aplicarea metodelor respective se scotează creșteri de producție și economii de costuri în valoare de milioane de lei, se impun acțiuni concrete, concertate din partea celor două ministere pentru a se debloca această situație, pînă acum considerată ca „nesoluționabilă”.

Realizarea invenției nu se leagă însă numai de îndeplinirea unor etape tehnologice. Ea este, în egală măsură, și o investiție. Ca atare, se ridică unele probleme în aprecierea introducerii invenției, a investiției respective, în planul întreprinderii. Astfel, la întreprinderea „Acumulatorul” realizarea experimentală a stației de epurare a apelor reziduale cu conținut de plumb — invenție a cărei titular a fost desemnată cu patru ani în urmă — a întârziat din lipsa fondului de investiție necesar. După o întârziere serioasă lucrarea — ale cărei efecte asigură epurarea completă a apelor reziduale cu

conținut de plumb (substanță, după cum se știe, toxică), recuperarea unei anumite cantități de metal, reintroducerea în procesul tehnologic al apelor purificate — a fost totuși începută prin deschiderea unui fond de investiții destinat protecției mediului.

Desigur că de această dată, e drept, cu întârziere, s-a gândit bine. Prima oară însă decizia de constituire a investiției nu a ținut seama de eficiența unei astfel de activități ce creează posibilitatea recuperării unor materii prime importante și nici că protecția mediului se înscrie în această etapă și în perspectivă ca un important comandament economic. Altminteri s-ar fi apreciat din capul locului faptul că avem de-a face cu o investiție a cărei necesitate se impune cu prioritate, că această prioritate se relevă luîndu-se în considerație nu trecutul, ci însăși prezentul și îndeosebi perspectivele economiei românești.

Etapa ce urmează realizării și experimentării invenției, cea mai importantă de altfel, este aplicarea sa în producție. Există însă factori de natură diversă care pot influența defavorabil introducerea invenției în practică. Între aceștia o experimentare neconcludentă, asimilarea în producție a altor repere decât cele care înglobau invenția etc. În aceeași direcție acționează însă și optica celor chemați să decidă în problema respectivă. Astfel, o invenție pe care O.S.I.M.-ul ne-a relevat-o drept importantă realizare tehnică a rămas fără urmări practice reale. Titular al brevetului a fost desemnat, în 1968, Institutul de cercetări și proiectări pentru automatizare. Obiectul invenției este un procedeu automatizat de supraveghere centralizată a mașinilor unelte care oferă posibilitatea unui control riguros al regimului de folosire a unui ansamblu de utilaje. Într-o argumentare de neînțeles, factorii responsabili cu invențiile și inovațiile din cadrul institutului amintit au încercat să justifice respingerea invenției de la aplicarea prin însăși efectele pe care le-ar produce și anume o pretinsă incompatibilitate ce ar lua, chipurile, naștere între controlul riguros al regimului de utilizare a mașinilor și interesele muncitorilor, ale conducerii întreprinderii. Ni se pare superficial acest fel de a înțelege exigențele creșterii economice pe care partidul le ridică în fața economiei.

Rămînd și analiza în sfera formării opticii de apreciere a necesității și eficacității invențiilor, ni se pare, de asemenea, necesară menținerea la un înalt nivel a cotei de interes și preocupare pentru valorificarea fondului de idei, de invenții mai vechi cărora, la timpul respectiv, nu li se putea găsi o rezolvare din punct de vedere tehnic. Aceste invenții se pot dovedi, astăzi, de un real interes economic. Între altele, ne-o dovedește și un caz deosebit — proiectul privind realizarea unei cupole pentru iluminarea orientată a construcțiilor, invenție înregistrată în 1964. Ea nu a fost realizată la timpul cuvenit invocîndu-se efectul economic minim, lipsa unor materiale — plexiglasuri etc. Iată însă că la unsprezece ani de la brevetarea ei, invenția a fost premiată cu aur la Geneva, ceea ce îi certifica deplina actualitate. Există și alte invenții în această situație, și tocmai de aceea considerăm că este necesară o reexaminare a lor înainte de a depăși cei cincisprezece ani pentru care este asigurată protecția juridică.

Spre a se evita astfel de inoperativități care conduc la pierderi de timp și deci de efecte economice și spre a se fructifica superior inteligența românească la fel de necesară ni se pare includerea cu o pondere însemnată a criteriului perspectivei în aprecierea însemnătății și fezabilității unei invenții. Pentru că în condițiile unei viziuni superioare și prospective asupra dezvoltării, așa cum ne cere partidul nostru, gîndind astăzi nu gîndim numai pentru astăzi, ci și pentru mîine, pentru viitor.

Cîteva propuneri

FĂRĂ A AMINTI toate obstacolele ce apar în diferite momente ale realizării și aplicării în practică a invențiilor, investigația noastră a căutat să pună în lumină aspectele mai importante. Urmărim ca propunerile pe care le prezentăm în continuare să contribuie la crearea condițiilor pentru aplicarea mai rapidă în producție a invențiilor. Aceste propuneri se referă la:

a) simplificarea procedurii de avizare a propunerilor de brevet de invenție; b) includerea activității de avizare a propunerilor de invenție în planul tuturor institutelor de cercetări, ca activitate de serviciu; c) întocmirea unei evidențe riguroase a invențiilor atît la nivel centralizat cît și defalcat pe faze de realizare; consultarea permanentă a acestei evidențe trebuie să constituie o bază de impulsurare a realizării și valorificării invențiilor, o posibilitate mai mult de a releva căi și soluții capabile să contribuie la înfăptuirea nivelurilor de dezvoltare prevăzute în planul național unic.

Cristian POPESCU

PRODUCTIVITATE ȘI CREATIVITATE ÎN PROIECTAREA CONSTRUCȚIILOR

SE POATE AFIRMA că ramura construcției parcurge astăzi, în țara noastră, o etapă deosebită: nu numai volumul uriaș de investiții, ci și diversificarea calitativă a cererii de construcții sînt factori care generează o adevărată revoluție în modul de a gândi și de a realiza noile obiective. În acest context, rolul proiectării de construcții devine din ce în ce mai important. Așa cum a subliniat în repetate rânduri secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, este necesar ca modificarea revoluționară a concepției în construcții să înceapă cu proiectarea și cercetarea. În mod cert, trecerea la o nouă calitate în construcții este în primul rînd o problemă tehnico-economică; în același timp însă, analiza unor aspecte organizatorice și sociale poate să sugereze unele modalități de creștere a eficienței utilizării muncii în proiectare și, în special, a creativității manifestate în acest domeniu.

Cadre cu pregătire superioară utilizate sub capacitate

DIN INFORMAȚIILE procurate de o cercetare sociologică desfășurată în 14 unități de proiectare de către laboratorul de sociologie al I.P.C.T., rezultă că există încă mari rezerve de creștere a productivității muncii personalului cu studii superioare din proiectarea de construcții. O posibilitate de a le evidenția constă în analiza structurii medii a zilei de muncă a personalului investigat (1013 ingineri și arhitecți proiectanți). În tabelul nr. 1 sînt expuse rezultatele cer-

rc, dar execută muncă de nivel inferior. Cuantumul de 13,45% (care ia în considerare faptul că activitățile sub nivelul funcției nu pot fi eliminate integral într-un răstimp scurt) reprezintă, din punct de vedere economic, valoarea rezervelor de productivitate nevalorificate. La o retribuție medie lunară de 2700 lei a proiectantului cu studii superioare și de 1800 lei a celui cu studii medii, prin utilizarea primului în locul celui de-al doilea timp de 5 săptămîni pe an se ajunge, pe ansamblul celor 14 institute cercetate, la o pierdere netă de 19,945 milioane lei anual, care efectiv micșorează beneficiul institutelor. Considerînd o medie de 1,0% cost al proiectării din valoarea de investiție, rezultă că numai

din acest grup de personal execută în mod curent ore suplimentare, nu se poate susține că acest fenomen se datorește exclusiv sarcinilor survenite pe parcurs, schimbărilor în plan și lipsei de cadre — ci, în mod cert, deficiențele în organizarea activității au un anumit rol.

Probleme de dotare și organizare

PRINTRE CAUZELE care conduc la subutilizarea potențialului productiv al proiectanților se numără **ritmul încă lent de dezvoltare a bazei tehnico-materiale** a proiectării însăși; într-adevăr, există încă un volum imens de muncă de nivel mediu, repetitivă, care poate fi micșorat prin folosirea unui instrumentar modern — mijloace de copiere și scriere rapidă, sisteme ergonomice de desen rapid, microtehnica de calcul, proiectarea pe calculator, sisteme moderne de arhivare etc. Cadrele medii existente neputînd acoperi, în special în perioadele de vîrf, această cantitate de muncă, se apelează în mod frecvent la personal cu studii superioare — predominant tinerii absolvenți, subingineri, arhitecți conductori, o parte dintre noii veniți în unitate.

Calitatea reală a pregătirii cadrelor medii, fluctuația (în special în unitățile din orașele mari) și compoziția predominant feminină a acestora crează, de asemenea, dificultăți. Deși 11 din cele 14 institute cuprinse în investigație au organizat în perioada 1975—1978 cel puțin un curs de pregătire a cadrelor medii, rezultatele nu au fost în toate cazurile pe măsura necesităților.

O altă grupă de cauze este de natură organizatorică. Există încă — cel puțin în unitățile mari de proiectare — **disproporționalități în dimensionarea colectivelor și atelierelor**, rezultat al sedimentării unor reorganizări succesive și al tradiției locale; există, de asemenea, un număr de cadre cu studii superioare care efectuează predominant activități de deservire a proiectării de resortul altor specialități (economisti, traducători etc.) sau al cadrelor medii. Pe de altă parte, în 6 unități investigate sub acest aspect, **peste 68% din timpul cadrelor de conducere intermediare este ocupat cu probleme de natură administrativă.**

Se cunoaște că una dintre cele mai

Tabelul nr. 1

Structura medie a zilei de muncă a personalului cu studii superioare din proiectarea de construcții, 1977—1978

Clase de activități	Consum		Diferențe
	Real	Aspirat	R — A
1. Informare-documentare	13,89	20,46	- 6,57
2. Relații	20,03	18,36	1,67
3. Proiectare	33,73	42,45	- 8,72
4. Sub nivelul pregătirii	20,87	7,42	13,45
5. Altele	11,48	11,31	- 0,17
Total:	100,00	100,00	—

cetării, coloana „consum real” exprimînd autoevaluarea cu privire la situația actuală, iar coloana „consum aspirat” reprezentînd ziua medie de muncă dorită (aspirată). *

Cea mai importantă diferență se constată la clasa 4 de activități — cele pe care proiectanții cu studii superioare le efectuează în mod curent și care nu solicită un asemenea nivel de pregătire. Diferența reprezintă 13,45% din totalul zilei de muncă medii, în unele cazuri (I.C.P.M.C.) depășind 18%. Cu alte cuvinte, **5 săptămîni pe an inginerul și arhitectul proiectant sînt retribuiți ca personal cu studii superioa-**

prin utilizarea personalului cu studii superioare la nivelul pregătirii sale 3-ar putea realiza proiecte suplimentare pentru obiective în valoare de circa 2 miliarde de lei.

Relevarea rezervelor de productivitate (din care cuantumul de 13,45% reprezintă doar o parte) trebuie pusă în corelație cu practica unor institute de a apela, în perioade de vîrf, la prelungirea timpului de muncă. Consumul mediu de ore suplimentare este de 8,12 h/lună, respectiv 3,98% peste numărul de ore normat. Rezultă că aproximativ o treime din ceea ce se pierde prin subutilizarea personalului cu studii superioare se compensează prin prelungirea timpului de lucru. Deoarece în unele institute, pînă la 2/3

* Vezi și „Revista economică”, nr. 34, 1978

Avantaje și dezavantaje ale documentațiilor tip, apreciate de 441 de proiectanți

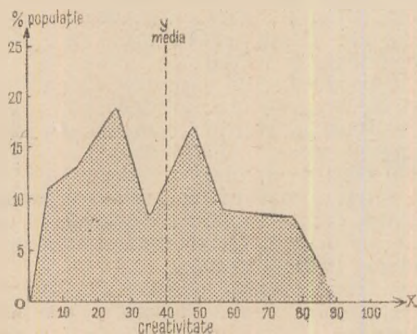
Avantaje	Frecvența	Dezavantaje	Frecvența
Creșterea productivității în proiectare	384	Reducerea creativității proiectantului	215
Creșterea productivității în execuție	112	Forțează soluția constructivă	100
Reduce munca repetitivă în proiectare	19	intra-un caz concret	89
Nu au avantaje	33	Uzură morală rapidă	94
Total opinii exprimate	548	Total opinii exprimate	498

eficiente metode de a ridica productivitatea atât a proiectării, cât și a ramurii construcții în ansamblul său, este **tipizarea**. Proiectanții de investiții investigați (octombrie 1977) au o atitudine globală favorabilă față de tipizare, dar critică în raport cu unele dezavantaje practice ale acesteia (tabelul nr. 2).

Se constată că, în medie, tendința este de a atribui tipizării mai multe avantaje decât dezavantaje: în medie, fiecare dintre proiectanții investigați menționează 1,2 avantaje și 0,9 dezavantaje ale documentațiilor de tipizare. Rezultă că eliminarea actualelor piedici (economice, tehnice, organizatorice) din calea extinderii tipizării ar corespunde unei cerințe a proiectanților de investiții, a căror atitudine favorabilă poate facilita acțiunile în acest sens. Este necesar ca marile producători de documentații de tipizare să se confrunte direct cu aplicarea acestora la teren, așa cum a procedat I.P.C.T., prin consfătuirea privind tipizarea construcțiilor industriale, pe care a organizat-o în iunie 1978.

Decalajul între oferta și cererea de nou

ANALIZÂND măsura de utilizare a potențialului creativ individual în unitățile investigate (vezi figura), se constată că în practică se formează trei straturi ale personalului, între ele existând limite destul de nete: 46,0% din personal cu o utilizare a potențialului mult sub medie (între 0 și 30%); 24,5% cu o utilizare în jurul mediei (30—50% din potențial); 29,5% cu o utilizare peste medie (50—100%). Se observă imediat că unitățile de proiectare utilizează inegal resursele creative ale personalului lor: dacă întregul

Distribuția populației studiate conform măsurii de utilizare a potențialului creativ individual

personal ar fi fost utilizat în mod egal, curba prezentată în figură ar fi fost paralelă cu Oy.

Rezultatele cercetării arată că în momentul de față, utilizarea creativității se apropie oarecum de nivelul posibilităților în cazul cadrelor de vârstă mai ridicată, cu mai mare vechime și stabilitate în unitate. Cu alte cuvinte, în medie, nu se folosește tot ceea ce poate da individul la o anumită vârstă, ci începând de la o anumită vârstă se folosește mai mult din potențialul său creativ. În cazul proiectării de construcții, acest prag al vârstei se situează în jurul cifrei de 36,5 ani. Orice schimbare a locului de muncă amină trecerea „pragului” cu circa 2,5 ani.

În genere, utilizarea creativității depinde nu atât de calitatea materialului uman, cât de nevoia căreia trebuie să i se facă față; simplificând, s-ar putea spune că îndeobște nu se folosește atâtă gândire câtă există, ci câtă cer mecanisme respective să se materializeze. Se pare, deci, că în momentul când s-a efectuat cercetarea era suficient ca unitățile de proiectare să folosească 41% din potențialul creativ al personalului lor, căci cu aceasta asigurau noul cerut și acceptat de partenerii lor economici. Dacă partenerii economici ai proiectării (constructor, producător de materiale de construcție, tehnolog, beneficiar etc.) solicită cu precădere reproducerea unor forme constructive cunoscute, pe baza unor elemente mereu aceleași, în conformitate cu aceleași principii tehnice nemodificate de aportul cercetării și al științei, atunci și unitățile de proiectare vor căuta să reproducă ceea ce se știe că va fi acceptat, adică ceea ce a fost deja acceptat. Este adevărat că cererea de creație obișnuită, adresată unităților de proiectare, are o bază obiectivă (în sensul că se solicită acele materiale care sînt disponibile și acele sisteme constructive care pot fi însușite de tehnica și resursele umane ale constructorului); dar, într-un cadru economic dat, proiectarea este cea care imprimă ritmul de înnoire a producției de construcții. Utilizînd doar o mică parte din potențialul său creativ, proiectarea poate răspunde cererii de nou, fără a o modifica substanțial. În felul acesta proiectantul nu mai este factorul principal de schimbare, ci intermediarul cererii de nou, adresate din exterior.

Însăși valoarea medie de 41% are o semnificație aparte în acest context. În practică, așa cum s-a văzut, nu i se solicită fiecărui proiectant 41% din potențialul său, ci în fiecare unitate de proiectare se formează un grup de „vîrfuri” profesionale care constituie „grupul de șoc” al unității. De regulă,

problemele noi se rezolvă cu aceiași oameni. Această selecție a personalului este firească și recomandată de toate tehnicile și metodele de stimulare a creativității. Problema constă în a motiva și a permite manifestarea nestinjenită a creativității majorității personalului, în special a celor 46,0% ale căror resurse creative sînt utilizate mult sub medie (tinerii absolvenți, subinginerii, conductorii arhitecți, noii veniți în unitate etc.).

Căi de punere în valoare a resurselor creative

DEȘI CERCETĂRILE de specialitate nu au putut evidenția existența unei relații directe între productivitate și creativitate în munca intelectuală de tipul proiectării de construcții, este cert că eliminarea factorilor care provoacă subutilizarea unei părți a personalului, ridicînd productivitatea, va conduce și la construirea unei ambianțe care să faciliteze punerea în valoare a potențialului individual. Orice aplicare a unor tehnici de stimulare a creativității (care presupun, totuși, anumite costuri) riscă să rămînă fără rezultat, cît timp pentru 29% din personalul cu studii superioare activitățile sub nivelul pregătirii ocupă între 70 și 100% din timpul de lucru. Acțiunile întreprinse pentru creșterea productivității sînt ușurate de faptul că în proiectarea de construcții, aceasta nu presupune intensificarea muncii, ci dimpotrivă. Atunci cînd un inginer care consumă pentru calcule 20% din programul de muncă zilnic este dotat cu un utilaj perfecționat de calcul sau cu cunoștințele necesare pentru a interpreta o imprimantă de ordinator, munca sa devine mai puțin intensă, dar mai productivă; atunci cînd 70% din elementele componente ale unui obiectiv sînt tipizate, arhitectul poate desfășura analize ale formelor optime etc.

Măsurilor de creștere a productivității muncii, care stau la îndemîna fiecărei unități de proiectare, li se pot adăuga următoarele propuneri:

- înființarea unui centru de perfecționare a cadrelor din proiectarea de construcții, pus direct sub controlul organului de directivare a proiectării;

- introducerea unui curs de creativitate în programa institutelor de învățămînt superior de construcții;

- dezvoltarea funcției informative a cercetării, prin înființarea unui sistem de cursuri de scurtă durată patronate de aceasta (INCERC);

- dezvoltarea activității de informare documentară în construcții și arhitectură (O.I.D.C.A.S.);

- experimentarea unor acțiuni de stimulare a creativității în institutele de proiectare;

- abordarea unor cercetări psihosociale în rîndul personalului din proiectarea de construcții.

Alin TEODORESCU

6

PRODUȚIA DE MĂRFURI ÎN SOCIALISM

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățămîntului de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

● Condițiile existenței producției de mărfuri și trăsăturile ei în socialism

BUNURILE necesare existenței omului nu s-au prezentat întotdeauna sub formă de mărfuri. Pînă spre epoca descompunerii comunei primitive, oamenii erau nevoiți să-și producă în propria lor gospodărie aproape toate obiectele de consum. Acest mod de organizare a economiei, în care toate nevoile se satisfac din producția proprie a gospodăriilor se numește economie naturală.

Cu timpul, pe măsura dezvoltării forțelor de producție și legat de necesitatea creșterii productivității muncii, producătorii au început să se specializeze adică să producă fiecare o gamă mai restrînsă de bunuri sau chiar un singur fel de obiecte, în cantități care depășeau nevoile proprii, a apărut deci diviziunea socială a muncii. În această situație, partea de producție care depășește nevoile consumului propriu începe să fie schimbată contra altor feluri de bunuri, a căror producere este „specializarea” altor producători. De aceea, diviziunea socială a muncii este baza cea mai generală a producției de mărfuri: această condiție nu este însă suficientă pentru apariția producției de mărfuri. Pentru transformarea bunurilor în mărfuri mai este obligatorie starea de autonomie a producătorilor, adică posibilitatea fiecărui producător de a stabili singur obiectul, cantitatea și destinația producției. În măsura în care se întrunesc simultan aceste două condiții, economia naturală se destramă și lasă locul unui nou mod de organizare a economiei: producția de mărfuri. Prin producție de mărfuri se înțelege acea organizare a economiei sociale în care produsele sînt create de către producători autonomi. Fiecare fiind specializat în producerea unui anumit bun, astfel încît pentru satisfacerea nevoilor este necesară vânzarea-cumpărarea de produse pe piață.

În economia socialistă se întrunesc cele două condiții generale ale producției de mărfuri, însă în forme specifice numai acestui mod de producție.

Astfel, diviziunea socială a muncii se adîncește rapid, ca o necesitate izvoită din legea creșterii neconținute a productivității muncii. Apar noi și noi ramuri și subramuri, mai ales industriale, tot mai multe profesii și specialități noi, acest proces fiind impulsivat de revoluția tehnico-științifică contemporană. În această situație, este inevitabilă lărgirea și intensificarea cooperării între toate unitățile economice, precum și între ramurile economiei naționale. Cooperarea în muncă și specializarea în producție sînt reflectate în planul unic de dezvoltare a economiei naționale.

Cea de-a doua condiție a existenței producției de mărfuri, autonomia producătorilor, se prezintă în mai multe ipostaze determinate de formele proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, după cum urmează:

1) proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție îi grupează pe producători în două mari categorii: unitățile economice de stat și unitățile cooperatiste; fiind vorba de proprietari diferiți, între unitățile de stat — pe de o parte — și cele cooperatiste — pe de altă parte — precum și între cooperative schimburile de activități (cooperarea în muncă) trebuie să fie în principiu schimburi echivalente. Or, aceasta implică nevoia de a se recurge la instrumentele vânzării-cumpărării, deci la categoriile producției de mărfuri;

2) între unitățile economice de stat, cu toate că ele aparțin aceluiași proprietar, schimburile se efectuează tot ca între producători independenți, din cauza autonomiei ce se conferă unităților organizate și conduse pe baza principiului autogestunii și autofinanțării, principiu care, la rîndul său, este impus de cerința utilizării cu maximă eficiență a resurselor economiei naționale;

3) în această fază de dezvoltare a socialismului mai există și proprietatea individuală a micilor producători necooperativiști; între aceștia, precum și în raporturile lor cu celelalte

categorii de producători, schimburile de bunuri se fac tot prin vânzare-cumpărare;

4) repartitia după muncă și procurarea bunurilor de consum — procese economice fundamentale — se desfășoară tot cu ajutorul instrumentelor valorice, care permit atât măsurarea muncii fiecărui membru al societății cît și stabilirea părții care îi revine din rezultatele producției sociale și care constituie obiectul proprietății personale.

Formele specifice de manifestare a celor două condiții ale existenței producției de mărfuri și, în ultimă analiză, natura proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, determină ca producția de mărfuri socialistă să aibă următoarele caracteristici:

1) producția de mărfuri în socialism este o producție planificată, subordonată intereselor tuturor oamenilor muncii, care adăugînd tripla calitate de proprietar, producător și beneficiar al rezultatelor muncii;

2) producția socialistă de mărfuri nu este atotcuprinzătoare; nu sînt mărfuri: forța de muncă, pămîntul, bogățiile subteranului, apele, pădurile etc.

3) unele dintre categoriile economice care reflectau esența producției capitaliste de mărfuri, ca profitul, capitalul salarial etc. dispar în societatea socialistă; alte categorii cum ar fi valoarea, banii, prețul se mențin, dar capătă sensuri și implicații noi. Ele, împreună cu noile categorii apărute, cum sînt: autogestiuinea, fondurile unităților economice socialiste, retribuția pentru muncă, producția netă, venitul net etc. reflectă relații de producție socialiste și devin pirghii și instrumente de organizare și conducere planificată a producției sociale.

● Valoarea de întrebuințare și valoarea mării în socialism

PENTRU CA un bun să fie marfă, el trebuie să aibă simultan valoare de întrebuințare și valoare.

Valoarea de întrebuințare constă în capacitatea mării de a satisface o anumită necesitate a omului, a societății, de a fi utilă. Ea rezultă din însușirile fizice, materiale ale obiectului și, în ultimă instanță, din modul specific în care s-a cheltuit forța de muncă a omului pentru a crea marfa, potrivit cu specializarea producătorului; de aceea, spunem că din punct de vedere al capacității sale de a crea o anumită valoare de întrebuințare munca are un caracter concret.

În socialism, valoarea de întrebuințare ocupă locul hotărîtor în organizarea producției de mărfuri. Obiectul nemijlocit al politicii economice este, aici, obținerea unei mase cît mai mari și mai variate de bunuri, pentru satisfacerea cît mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății. O expresie concretă a acestei realități este faptul că, în cadrul planificării proporțiilor și structurii producției sociale, în planurile de producție ale unităților economice se prevăd nominal principalele sortimente și calități de bunuri pe care acestea sînt obligați să le producă. Altă expresie a locului primordial pe care-l ocupă valoarea de întrebuințare este preocuparea pentru ridicarea calității mărurilor, componentă importantă a politicii noastre economice, o înaltă datorie a organelor de stat și a fiecărei unități economice, a tuturor oamenilor muncii. Prin calitate se înțelege măsura în care un produs satisface necesitățile societății, gradul în care corespunde el acestor nevoi, ca rezultat al performanțelor tehnico-economice și estetice care i s-au asigurat prin fabricație.

Importanța acordată creșterii calității provine din faptul că acesta este o cale de creștere a eficienței economice, a creșterii nivelului de trai, a participării cu mai bune rezultate la schimburile economice internaționale. Măsurile de calitate superioară ne permit satisfacerea unui volum mai mare de necesități cu aceeași cheltuială de resurse materiale și de muncă. De aceea îmbunătățirea calității produselor în toate ramurile economice,

ridicarea nivelului tehnic și perfecționarea tehnologiilor de fabricație constituie o direcție de acțiune, înscrisă în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Valoarea de întrebuințare, singură, nu face din obiecte mărfuri. Pentru a deveni marfă, un obiect trebuie să poată fi schimbat contra altuia, deoarece prin definiție, **marfa este un produs al muncii omenești, capabil să satisfacă o anumită trebuință socială și care este destinat vânzării-cumpărării**. Or, pentru a putea fi schimbată cu alta, orice marfă trebuie să conțină un element comun cu toate celelalte mărfuri, un element pe baza căruia valorile de întrebuințare să poată fi comparate, oricât de diferite ar fi ele. Elementul comun tuturor mărfurilor este cantitatea de muncă cheltuită pentru a le produce. Numai ea dă valoarea mărfurilor. Așadar, **prin valoare se înțelege munca omenească materializată în marfă**. Din acest punct de vedere, **munca are un caracter abstract**, adică este privită doar ca o simplă cheltuie de energie fizică și intelectuală a omului.

Valoarea, ca latură componentă și definitorie a mărfurilor, are un rol foarte important în economia socialistă. Cerințele producției socialiste nu se reduc la obținerea în orice fel a unei mase crescînde de valori de întrebuințare, ci implică necesitatea ca bunurile să fie produse cu o cât mai redusă cheltuială de muncă socială, deci la o valoare cât mai mică. De aceea, **valoarea în societatea socialistă este un instrument prețios pentru organizarea muncii sociale, pentru repartizarea resurselor, pentru reglementarea circulației mărfurilor**.

Pentru a fi un instrument în sensurile arătate, valoarea trebuie să capete o expresie de mărime, adică să fie măsurată. Măsura valorii mărfii este dată de cantitatea de muncă cheltuită pentru producerea ei, iar aceasta se măsoară în timp de muncă. Cu cât timpul necesar pentru a produce o unitate dintr-o marfă este mai lung, cu atât valoarea acelei mărfii este mai mare și invers. Dar una și aceeași specie de marfă poate fi produsă de mai mulți producători, de către mai multe unități economice. Fiecare are condiții de producție specifice: lucrători mai calificați sau mai puțin calificați, mașini mai moderne sau mai învechite etc. Deci fiecărui producător îi trebuie un timp de producție diferit de al altora; acest timp se numește **timp de muncă individual** și prin el se exprimă **valoarea individuală** a mărfurilor. Pe piață mărfurile nu se schimbă la valoarea individuală, deoarece, în acest caz, cu cât condițiile de producție ale unui producător ar fi mai slabe, cu atât valoarea mărfii sale ar fi mai mare, ceea ce ar contrazice interesele de ansamblu ale consumatorilor. Mărfurile se schimbă pe piață la **valoarea lor socială**, care este dată de **timpul de muncă socialmente necesar**. Prin timp de muncă socialmente necesar se înțelege timpul de muncă cerut pentru a produce o valoare de întrebuințare oarecare în condiții de producție normale din punct de vedere social și cu grad social mediu de îndeminare și intensitate a muncii.

● Banii și funcțiile lor în socialism

ÎN MOD PRACTIC valoarea mărfurilor nu se calculează în unități de timp de muncă. Aceasta ar fi o operație extrem de dificilă dacă avem în vedere imensa varietate de mărfuri existente și marea diversitate a condițiilor de producție. Printr-o îndelungată practică social-istorică, în rolul de intermediar în schimbul de mărfuri s-au consacrat **banii**.

Conținutul banilor îl constituie o anumită cantitate de metale prețioase, mai ales aurul. Într-un sens sub acest aspect, banii sînt o marfă ca oricare alta, pentru că ei au în același timp valoare (sînt produs al muncii omenești) și valoare de întrebuințare (aurul poate fi utilizat pentru confecționarea unor piese industriale, în unele operații chirurgicale, pentru bijuterii etc.). În alt sens, banii sînt o marfă unică, avînd capacitatea de a măsura și exprima valoarea altor mărfuri. Banii au această capacitate datorită unor însușiri specifice metalelor prețioase, valoare mare concentrată într-un volum mic, divizibilitate perfectă, omogenitate, inalterabilitate etc. **Exprimarea valorii mărfurilor în bani poartă denumirea de preț**.

În economia socialistă, banii au un caracter nou datorită naturii relațiilor de producție socialiste. Ei nu mai sînt o expresie absolută a bogăției și nu se mai pot transforma în capital; ei doar măsoară în mod relativ bogăția socială și rezultatele producției, fiind utilizați conștient de către societate ca instrument de organizare a producției și circulației mărfurilor. În procesul complex al utilizării banilor, ei îndeplinesc mai multe funcții:

1. Cea mai importantă funcție a banilor este aceea de **măsură a valorii mărfurilor**: cînd spunem că un caiet costă 1 leu, înțelegem că pentru obținerea lui se cheltuiesc tot atîta muncă socială cît este necesară pentru producerea cantității de aur

pe care o reprezintă leul; implicit admitem leul ca unitate de măsură convențională a valorii aurului. Într-adevăr, **în sistemul bănesc al țării noastre leul reprezintă etalonul prețurilor și este considerat echivalentul cantității de 0.148 gr. aur fin**. În organizarea și conducerea planificată a economiei naționale această funcție este utilizată pentru evaluarea și alocarea surselor de muncă socială, pentru măsurarea rezultatelor producției, pentru compararea acestora cu mărimea cheltuielilor, pentru exprimarea unitară a proporțiilor economice etc. Exercițarea acestei funcții nu cere prezența efectivă a banilor.

2. Altă funcție a banilor este aceea de **mijloc de circulație**. În această funcție banii mijlocesc trecerea mărfurilor de la producători la consumatori printr-o succesiune de mișcări de forma: marfă x marfă bani marfă y.

3. Funcția de **mijloc la plată** este exercitată de bani cu prilejuri de felul plății retribuțiilor, restituirii creditelor, plății chirii etc.

4. În funcția de **mijloc de acumulare socialistă și economisire**, banii mijlocesc mecanismul de constituire a fondurilor ce se vor utiliza la dezvoltarea ulterioară a economiei naționale. De asemenea, banii servesc ca formă de păstrare a economiilor oamenilor muncii la C.E.C.

5. În sfîrșit, banii mai îndeplinesc și importanta funcție de **mijlocitor al schimburilor economice externe**; în relațiile de schimb economic cu alte state, aurul apare direct în calitatea lui de echivalent general al valorii mărfurilor. Aceasta nu înseamnă, însă, că ar fi necesar să se opereze totdeauna cu „metalul galben”. Așa cum pe piața internă exercitarea funcțiilor banilor nu cere prezența efectivă a aurului, și pe piața internațională se răspindește tot mai mult utilizarea diferitelor **semne ale valorii**: bani de hîrtie, cecurile, titlurile de credit etc. În toate aceste cazuri, aurul rămîne doar un punct de referință pentru evaluarea raporturilor de schimb.

În economia socialistă, datorită planificării întregii vieți economice, banii se caracterizează printr-o mare stabilitate a valorii lor, prin menținerea și creșterea puterii lor de cumpărare.

● Acțiunea legii valorii în economia socialistă

PRODUCȚIA DE MĂRFURI, în orice orînduire socială, este reglată de acțiunea legii valorii. **Legea valorii este legea economică potrivit căreia producția și schimbul de mărfuri se efectuează pe baza cheltuielilor de muncă socialmente necesare pentru obținerea lor**.

Spre deosebire de orînduirile precedente, în economia socialistă legea valorii nu mai acționează spontan, anarhic ci este tolosită conștient de către societate în organizarea producției sociale și utilizarea rezultatelor acesteia.

Mecanismul cel mai important de acțiune a legii valorii este cel al prețurilor. Aspectul cel mai concret al utilizării conștiente de către societate a legii valorii îl constituie faptul că prețurile, în socialism, sînt stabilite coordonat și centralizat de către organele de stat, pe baza cheltuielilor sociale de producție, spre deosebire de modul stihinic, necontrolat și imprevizibil în care se formează, cel mai adesea, prețurile de pe piața capitalistă.

Prin intermediul unor prețuri științifice fundamentate, acțiunea legii valorii declanșază un vast sistem de pîrgîhii și stimulente controlate și dirijate în direcția dezvoltării forțelor de producție și ridicării nivelului de trai al maselor. În centrul acestui sistem stă faptul că unitățile economice care produc mărfuri în timp de muncă individuali mai mici decît cel socialmente necesar obțin beneficii mai mari decît cele al căror timp individual se ridică peste cel socialmente necesar. Aceasta generează preocupări ale unităților economice, ale oamenilor muncii de a perfecționa tehnica și tehnologiile de producție, de a organiza mai bine procesele de producție, de a-și perfecționa calificarea profesională etc., în vederea reducerii costurilor de producție. De aici se naște tendința scăderii valorii mărfurilor, pe care se bazează atît posibilitatea reducerii prețurilor mărfurilor cît și aceea a creșterii veniturilor oamenilor muncii.

lector univ. P. IOSUB

INTREBĂRI :

1. Sub ce aspecte se concretizează în socialism condițiile existenței producției de mărfuri ?
2. Ce particularități are producția de mărfuri în socialism ?
3. Ce este marfa ?
4. Ce se înțelege prin valoarea de întrebuințare ? Dar prin calitate ?
5. Ce rol joacă valoarea de întrebuințare în organizarea și desfășurarea producției sociale în socialism ?
6. Ce sînt banii ?
7. Ce funcții îndeplinesc banii în socialism ? În ce constă funcția de măsură a valorii ?
8. Care este mecanismul principal de acțiune a legii valorii ? Cum funcționează el în economia socialistă ?

120 de ani de la Unirea Principatelor române

UNITATEA NAȚIONALĂ, O MILENARĂ ASPIRAȚIE A POPORULUI ROMÂN

DE 12 DECENII românii cinstesc, în fiecare an, la 24 ianuarie, un act istoric major din istoria vieții noastre statale — Unirea Moldovei cu Muntenia, crearea statului modern al românilor, numit după numele poporului — România. Această unire — „unirea cea mică” — cum i s-a mai spus — a marcat prima etapă a unui proces ce avea să se desăvârșească la 1 decembrie 1918, prin „unirea cea mare” — făurirea statului național unitar român.

Unirea Moldovei și Munteniei, în 1859, a fost un fapt istoric care avea legătură nu numai cu împrejurările vieții interne și internaționale ale secolului al XIX-lea, ci se baza, în primul rând, pe cele 18 secole anterioare — și chiar mai multe — de dezvoltare a poporului român. De fapt, dacă ținem seama de unitatea de limbă, de unitatea cultural-spirituală și de unitatea vieții economice, poporul român a fost unit totdeauna. „**Dominația străină — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu a reușit să înăbușe setea de libertate a poporului, să stingă puterica sa dorință de unitate. Greutățile și suferințele nu făceau decît să aprindă și mai puternic flacăra luptei pentru închegarea națiunii, să întărească sentimentul patriotismului, al demnității naționale. Ideile comunității naționale au însuflețit poporul, i-au înzecit forțele în lupta pentru apărarea și proapășirea patriei**”.

Semnificativ este faptul că lupta românilor pentru unitate, pentru independență și dreptate națională, a fost asociată, atît în 1859 cît și în 1918 cu lupta pentru dreptate socială, împotriva exploatării feudale și mai apoi a celei capitaliste. Există o întregă literatură a Unirii, după cum există și numeroase documente ale vremii, care atestă pe deplin acest lucru. Dar deși, prin voința și prin lupta lor, masele populare au înfăptuit actele epocale ale Unirii Principatelor și făuririi statului național unitar, care au deschis noi perspective de progres societății românești, multe din revendicările lor sociale nu și-au putut găsi împlinirea în acele condiții istorice. Aceasta avea să vină abia în anii socialismului, cînd, odată cu desființarea proprietății private, a exploatării omului de către om, au fost descătuse toate forțele creatoare ale națiunii, cînd totul, sub conducerea înțeleaptă a partidului, se înfăptuiește pentru progresul și prosperitatea patriei, pentru întărirea unității, independenței și suveranității sale, pentru bunăstarea oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor.

Unirea din 1859 nu a fost decisă numai de urnele adunărilor electivă din Iași și București, ci de unitatea milenară a neamului românesc. de cele mai nobile aspirații la libertate națională care l-au menținut cu statornicie pe pămîntul lui, indiferent de formele de organizare statală pe care le-a cunoscut, și în pofida vitregiilor unor vremelnice stăpîniri străine.

Unirea și neatîrnarea, mesajele majore transmise de înaintași

ISTORIA vieții statale a poporului nostru se pierde în negura vremurilor. Pe pămîntul României moderne, în urmă cu 2050 de ani, izvoarele scrise ale antichității consemnau existența unui puternic stat al dacilor, centralizat și independent condus de Burebista. Trăsătura de unire și continuitate dintre poporul dac și statul său de odinioară și poporul român din perioadele următoare este una din problemele fundamentale ale istoriei naționale pe care conducerea partidului a avut-o în vedere cînd a hotărît sărbătorirea a 2050 de ani a statului dac centralizat și independent condus de Burebista.

Cel mai elocvent document istoric privind unitatea românilor o constituie unitatea limbii vorbite, a obiceiurilor și portului oamenilor, de pe teritoriul statului de odinioară al geto-dacilor, în ciuda marilor perturbații politice și demografice petrecute într-un răstimp de aproape două milenii pe acest spațiu.

Experiența istorică determină, în cazul fiecărui popor, anumite însușiri și opțiuni. Este firesc ca marile fapte și împliniri din viața colectivă a mai multor generații să transmită urmașilor mesaje, învățăminte și obiceiuri pentru a-i ajuta să preîntîmpine relele, să găsească formele de viață cele mai potrivite nevoilor lor. În tradiția istorică a poporului român mesajele majore transmise de înaintași au fost **unirea și neatîrnarea**. Cine citește cu atenție documentele trecutului poporului român va observa permanenta preocupare a românilor de a fi uniți și de a nu avea stăpîniri străine în țară. „Nici un român nu va mai trăi după moartea independenței patriei sale”. Aceste cuvinte cutremurătoare fac parte din textul Proclamației revoluției române, citită la Islaz, în iunie 1848. Ele se constituie într-o formulă — alături de multe altele, prezente în documentele revoluției — care sintetizează o îndelungată experiență istorică a poporului român, a locului său între alte popoare ale lumii.

Poporul nostru a avut de înfruntat nenumărate vicisitudini ale istoriei. Calea de rezistență a fost una singură: **unirea**. Iată pentru ce istoricii văd, peste arcul timpului, o legătură organică între statul unit al dacilor conduși de Burebista și statul românesc unitar realizat prin uniriile din 1859 și 1918.

Marele erudit român Dimitrie Cantemir stabilea o legătură de continuitate între statul Asăneștilor din secolul al XII-lea și marile state românești Muntenia și Moldova care apar pe harta politică a Europei în secolul al XIV-lea, ca un rezultat al întregii evoluții anterioare a comunităților statale românești pe teritoriul dacic, pe teritoriul nord-dunărean și în Dobrogea, după cum ne atestă domnia lui Mircea cel Bătrîn. Este semnificativ faptul, relatat de același mare cărturar, că domnitorul Moldovei Alexandru cel Bun

era numit în scrierile contemporanilor **Alexandru Dacul**.

În legătură cu această epocă, în memorabila expunere prezentată la 9 mai 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția istoricilor să ia în considerare faptul că „**în această perioadă deosebit de frămîntată, unele populații cum sînt maghiarii, germanii, slavii, tătarii și altele s-au așezat și pe teritoriile locuite de români, legîndu-și pentru totdeauna soarta de poporul nostru, muncînd și trăind împreună, făurînd laolaltă progresul material și spiritual, luptînd cot la cot pentru libertate și independență... În același timp, populații de naționalitate română s-au așezat pe teritorii vecine, rămîind să conviețuiască cu popoarele respective**”.

Ideea de țară, de comunitate și unitate statală, ideea apărării acesteia împotriva agresiunilor din afară, este o idee veche la poporul nostru care s-a accentuat în secolele XIII—XIV, cînd formațiunile statale de tip feudal s-au unificat în două puternice state feudale românești — Moldova și Muntenia. Ele au cunoscut o epocă de înflorire social-economică și culturală mai ales în secolele XV—XVII. Statul românesc feudal Transilvania, atestat istoriceste înaintea Munteniei și Moldovei, spre deosebire de acestea, nu a reușit să-și dobîndească independența deplină. El s-a bucurat însă totdeauna de o anumită autonomie, chiar în cadrul statului feudal ungar, pînă în secolul XVI.

Dezvoltarea poporului român, a statelor sale a fost frînată în evul mediu de succesive atacuri din partea unor puteri cotropitoare, expansioniste. În timp ce Transilvania a avut de suferit de pe urma expansiunii Ungariei feudale, Muntenia și Moldova au avut de întîmpinat presiunile imperiului otoman și ale Regatului Poloniei. Cu timpul atît Ungaria, cît și Polonia au căzut ele înșile victime vicinilor mai puternici. Spre deosebire de toate popoarele din jurul lor, românii din Moldova și Țara Românească au știut să-și apere, cu mijloace militare, politice și economice, autonomia statelor lor.

Chiar în perioadele de maximă putere a imperiului otoman, acesta nu a reușit să le ocupe, să le transforme în pašalicuri, astfel încît cele două țări și-au păstrat neconținut viața statală autonomă. Această idee — subliniată cu deosebire forță de președintele statului român la 9 mai 1977 — coresponde întru totul realităților istorice. Autonomia țărilor române, la a căror temelie s-au aflat marile victorii ale lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul împotriva turcilor a fost tot timpul înscrisă și recunoscută în tratatele internaționale pînă la mijlocul secolului al XIX-lea.

O permanentă dezvoltare economică, socială și culturală unitară

DEȘI DESPĂRȚITE POLITIC — datorită împrejurărilor specifice de tip

feudal interne și internaționale — țările române au cunoscut o dezvoltare economică, socială și culturală unitară. Între cele trei state românești relațiile economice au fost totdeauna foarte puternice, iar scrierea românească a avut ca focare Brașovul și Sibiu Transilvaniei, Iașii și Suceava Moldovei, Bucureștii și Tirgoviștea Munteniei.

Unitatea românilor din Transilvania, Moldova și Țara Românească era o permanentă în conștiința românilor și ea a cunoscut forme și mai elocvente în secolul al XVIII-lea. Reformele administrative și judecătorești, precum și cele din domeniul agrar s-au legiferat asemănător în Moldova și Muntenia, iar stemele celor două țări s-au unificat.

Ceea ce este însă caracteristic gândirii politice românești de la începutul veacului trecut, gândire ce și-a fixat marile sale dimensiuni în focarul evenimentelor revoluționare de la 1848, este afirmarea cu claritate a ideii **refacerii unității poporului român** într-o singură formațiune statală — **Dacia**. Ideea a apărut cu forță încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul veacului următor. Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan din 1784, pe lângă aspirațiile imediate cu caracter economico-social antifeudal, exprimase și viziunea unei reconstituiri a statului Dacia. Petru Maior, publica în 1812 „**Istoria pentru începutul românilor în Dacia**”, iar Dionisie Fotino „**Istoria vechei Dacii**”, în 1818. Este grăitor că românul din Muntenia Nicolae Bălcescu, împreună cu românul din Transilvania — A. T. Laurian — au ales ca titlu al revistei lor de istorie „**Magazin istoric pentru Dacia**”, destinată unei comunități, al cărei nume întruchipa ideea unității statale a tuturor românilor pe vatra strămoșească a Daciei de odinioară.

Unirea Moldovei cu Muntenia în 1859 a fost un **act revoluționar al poporului român**, în continuarea firească a revoluției de la 1848, un act de luptă pentru recunoașterea independenței și a unității românilor de către marile puteri vecine. „Dorința cea mare”, proclama Adunarea ad-hoc din Moldova la 7 octombrie 1957, este unirea Principatelor într-un singur stat, o unire care este firească, legiuită și neapărată, pentru că în Moldova și în Valahia sîntem același popor, omogen, identic ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceleași legi și obiceiuri, aceleași temeri și speranțe, aceleași trebuințe de îndestulată, aceleași hotare de păzit, aceleași dureri în trecut, aceleași viitor de asigurat și, în sfîrșit, aceeași misiune de împlinit“.

Actul politic al Unirii Moldovei și Țării Românești s-a înfăptuit în mai multe etape culminînd cu alegerea lui Alexandru Ioan Cuza la 4 și 24 ianuarie 1859 ca domn unic al Principatelor Unite. „**Întîrziată datorită intervențiilor imperiilor străine, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, Unirea s-a putut realiza în 1859, ducînd la constituirea statului național român, care a deschis de fapt, calea dezvoltării moderne a României. Acesta a fost factorul primordial al tuturor transformărilor ulterioare, inclusiv al înfăptuirii statului național unitar, în 1918**”

Afît unirea Moldovei și Țării Românești din 1859 care n-a avut de împlinit nici o dificultate internă, ci numai

adversitatea marilor puteri vecine, cît mai ales, războiul din 1877—1878, în timpul căruia românii transilvăneni și bucovineni au participat ca voluntari, ca și cum era războiul **țării lor** — cum și era în fond — au demonstrat cu tărie ireversibilitatea procesului istoric care evolua, implacabil, spre unirea deplină a poporului român.

Mișcarea socialistă din România, exponenta cea mai înaintată a aspirațiilor maselor, a înscris pe steagul său de luptă încă de la început ideea necesității făuririi statului unitar român, a „**Daciei viitoare**”, socotînd că unirea din 1859 nu era „**completă**”. Ei se aflau pe aceeași poziție cu Engels, care arăta în scrisoarea sa din 1888 către socialistul român Ion Nădejde, cu o clarviziune profetică, perspectiva realizării unității întregului popor român prin dispariția concomitentă a celor două mari imperii vecine — Austro-Ungaria și Rusia țaristă. Într-adevăr, în cursul primului război mondial, în cadrul căruia fiii poporului nostru au luptat împotriva asupritorilor fraților lor din Transilvania și Bucovina, s-a produs prăbușirea monarhiei dualiste, după ce în 1917 prin revoluția clasei muncitoare, în Rusia se prăbușise țarismul, iar popoarele din interiorul lor — români, cehi, slovaci, polonezi, croați ș.a. — și-au determinat singure viitorul. Adunarea de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 a rămas în amintirea și în conștiința poporului nostru ca o **mare adunare populară cu forță plebiscitară**, cu o valoare de referendum.

Clasa muncitoare făuritoare a visului de dreptate socială și națională

MISIUNEA de a da viață marilor aspirații de dreptate socială și națională ale poporului i-a revenit clasei muncitoare, în frunte de partitul ei de avangardă, puternică forță revoluționară, progresistă, exponentul fidel al intereselor vitale, al celor mai nobile aspirații ale oamenilor muncii. Calea cimentării definitive a unității poporului nostru, a eștișării deplinei ei independente, a înfăptuirii celor mai profunde transformări revoluționare, din întreaga sa istorie, a năzuințelor poporului român de a fi liber și stăpîn pe bogățiile și destinele sale, idealuri care i-au animat pe revoluționarii de la 1848, pe oamenii luminați care și-au pus viața în slujba intereselor poporului, a fost deschisă de victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din august 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român.

În anii care au trecut de la acel moment epocal, România a parcurs în procesul revoluției și construcției socialiste mai multe etape istorice. În acest răstimp, în care se detasează net perioada de după cel de-al IX-lea Congres al partidului ca cea mai rodnică din întreaga istorie a patriei, datorită politicii științifice a partidului nostru, care a știut să aplice magistral adevărurile generale ale revoluției și construcției socialiste la condițiile concrete istorice ale României, am obținut cuceriri decisive pentru progresul multilateral al patriei și poporului nostru

pe drumul construirii societății socialiste, al înaintării noastre spre comunism; puterea politică a trecut în mâinile clasei muncitoare, ale întregului popor, devenit singurul stăpîn pe destinele sale; au fost desființate exploatarea omului de către om și orice inegalități economice și sociale generate, la vremea lor, de orînduirea capitalistă; oamenii muncii au devenit proprietarii avuției naționale și singurii beneficiari ai muncii lor, a fost realizată deplina egalitate în drepturi între toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, înfăptuindu-se o adevărată și de nezdruincat unitate a poporului în jurul partidului, s-a adîncit continuu și s-a perfectat democrația noastră socialistă. Și toate acestea pe fundalul unor progrese impresionante în dezvoltarea economiei naționale. Într-un timp extrem de scurt la scara istoriei noastre, România a ieșit din starea de subdezvoltare pe care o moștenise, transformîndu-se într-un stat industrial-agrar cu o economie dinamică, în măsură să valorifice tot mai eficient resursele umane și materiale ale țării. În anii socialismului producția industrială a crescut de peste 40 de ori, venitul național de 12 ori, iar veniturile reale pe locuitor de patru ori.

Dezvoltarea României pe calea socialismului, politica internă a Partidului Comunist Român, al cărei obiectiv îl constituie creșterea continuă a bunăstării națiunii se află în indisolubilă legătură cu politica sa externă consacrată consecvent apărării păcii, întăririi prieteniei cu toate popoarele, democratizării relațiilor internaționale, creșterii unei lumi mai bune și mai drepte din care să fie excluse forța și amenințarea cu forța, amestecul în treburile interne ale altor țări, în care fiecare popor să fie pe deplin liber să-și hotărască singur viitorul, așa cum crede de cuviință. În elaborarea și aplicarea acestei politici, care și-a cîștigat o unanimă apreciere internațională, rolul hotărîtor revine secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, personalitatea proeminentă a lumii politice contemporane, militant activ pentru pace, democrație și dreptate socială și națională, pentru creșterea și întărirea continuă a forțelor socialismului în lume.

Sărbătorim 120 de ani de la Unirea Principatelor, în acest an care este și anul celei de-a 35-a aniversări a victoriei insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste și anul celui de-al XII-lea Congres al partidului, mai strîns uniți ca oricînd în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, avînd convingerea fermă că în aceasta stă forța și tăria noastră, că de înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru depinde viitorul și bunăstarea națiunii, independența și suveranitatea patriei.

Unirea din 1918 a cărei sărbătorire a fost încununată cu istorica expunere a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Adunarea solemnă de la 1 decembrie 1978, Unirea Moldovei cu Muntenia pe care o sărbătorim în aceste zile rămîn un permanent „memento” al fiecărei conștiințe românești, privind unitatea milenară a poporului nostru.

dr. Nicolae COPOIU

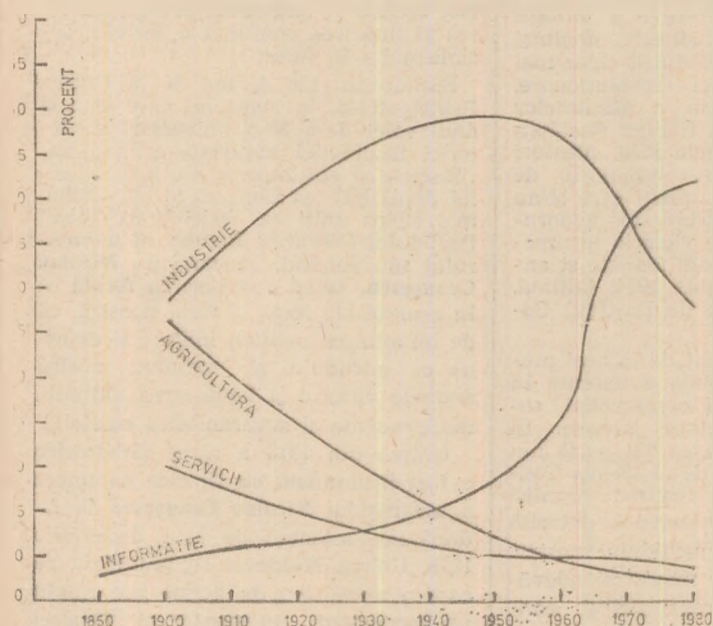
EFICIENȚA GLOBALĂ A UTILIZĂRII CALCULATOARELOR ELECTRONICE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ *)

NE-AM REFERIT în numărul trecut al revistei la stadiul de astăzi al utilizării calculatoarelor. Care este însă tendința în anii următori?

Trecerea la automatizarea flexibilă în industrie și apoi la utilizarea informaticii distribuite și a echipamentelor cu elemente de inteligență artificială în munca de birou (vezi și lucrarea: „Electronica în raport cu societatea: a doua revoluție industrială. Era socialistă, nr. 4 și nr. 6, 1978), poate schimba radical problema productivității muncii, încât perspectiva este privită cu multă circumspecție, mai mult din cauza problemelor sociale și psihologice pe care le va ridica creșterea prea rapidă a productivității. Interesante din acest punct de vedere sînt cîteva studii efectuate în S.U.A., Suedia și Danemarca, despre care luăm cunoștință dintr-o lucrare recentă a specialistului danez Ole Engberg (Who will lead the way to the information society, IMPACT of science on society, UNESCO, 28 (1978), nr. 3, July-September, pag. 283-295) care ține cont și de lucrările japoneze, cunoscute de altfel la noi în țară, despre societatea informațională. Aflăm astfel despre raportul lui Edwin Parker către Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare (O.E.C.D.) din 1975. În acest raport se prezintă evoluția structurii forței de muncă în S.U.A. pînă în anul 1980, după cum se arată în fig. 2. Se observă creșterea forței de muncă în sectorul informațional în dauna tuturor celorlalte sectoare. În sectorul informațional este cuprins nu numai personalul din informatică ci întreg personalul care are de a face cu informatica ca principală activitate, deci inclusiv manageri, profesori, secretare, contabili, poștași, arhivari, tipografi etc. După anul 1970 numărul acestora depășește numărul celor ocupați în industrie. Se mai observă că numărul persoanelor ocupate în industrie trece printr-un maximum după care se produce o descreștere, aceasta datorită automatizării clasice, desigur deosebit de extinse. De asemenea, datorită mijloacelor tehnice tot mai perfecționate și în domeniul informațional există tendința ca imediat după anul 1980 să se atingă un maximum, iar numărul personalului să scadă. Acest lucru este de altfel prognozat în mod clar de Ole Engberg.

Recunoscînd că societatea umană este antrenată într-un proces inevitabil și cuprinzător de automatizare, ea trebuie să se adapteze la noile condiții care vor impune scăderea programului de muncă în întreprinderile economice. Aceasta nu este o

Fig. 2 — Structura forței de muncă în S.U.A.

*) Prima parte a articolului a apărut în nr. 2 din 12 ianuarie 1979 al revistei noastre.

problemă psihologică și socială simplă. Un studiu suedez prognozează reducerea numărului de ore de muncă economică, la jumătate din cel practicat astăzi. Nu ne ocupăm în această lucrare de consecințele acestei perspective, dar remarcăm faptul că ea este adusă din ce în ce mai aproape prin utilizarea tot mai extinsă a calculatoarelor electronice, prin trecerea la tehnologiile celei de a doua revoluții industriale.

Putem afirma că există o traiectorie a creșterii eficienței utilizării calculatoarelor electronice, care nu numai că este certă, dar va ridica probleme noi societății tocmai din cauza eficienței pe care o aduce.

CUM STAU ASTĂZI însă lucrurile în țara noastră? Am arătat la începutul acestui studiu că ne găsim într-o anumită etapă, pe care o încheiem odată cu trecerea la fabricarea de mini și micro-calculatoare. Totuși, în această primă etapă, rezultate frumoase și eficiente au fost obținute în special de un număr de cîteva centre de calcul cu mai mare experiență.

În privința economiei de personal am efectuat și noi o analiză cu ajutorul Centrului teritorial de calcul electronic de la Timișoara (1977). Rezultatul este prezentat în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Unități economice	Personal pentru execuție manuală	Personal rămas după trecerea la prel. autom. a datelor
Trustul de construcții-montaj	81	38
Electrotimiș	75	39
Electromotor	85	22
Electrobanat	50	27
Alte 34 unități economice	459	257
Total	759	383
Personal muncitor în oficii de calcul		303
Total personal după trecerea la prelucrarea automată a datelor		686

Lucrările care au fost luate în considerație au fost: lansare producție; reparații utilaje; evidență materiale; lansare materiale; lansare manoperă; calcul retribuție; necesar materii prime și semifabricate; evidență cheltuieli pe produse; decontare producție; calcul necesar de aprovizionat; urmărirea desfacerii.

Se constată că în această etapă angajarea unei persoane în domeniul informaticii eliberează 1 persoană din sectoarele clasice de muncă. Acest lucru nu este încă suficient. În același timp însă trebuie să reținem și faptul că personalul din oficiile de calcul nu lucrează numai la lucrările pentru care a fost eliberat personalul din muncile clasice ci și pentru lucrări noi, ceea ce va duce la eliberarea altor persoane din muncile informaționale de tip manual. Dar nici în condițiile cele mai bune nu trebuie să ne așteptăm la rezultate deosebit de spectaculoase. În Suedia (Ole Engberg, op. cit., pag. 235) arată că la fiecare loc de muncă creat în domeniul informaticii se eliberează 2 pînă la 3 persoane în alte sectoare de muncă, constatare făcută la nivelul anului 1977 într-o țară dezvoltată din punct de vedere economic.

Intrucît am pus în dezbatere problemele eficienței globale a utilizării calculatoarelor electronice în economia națională, se poate pune și problema eficienței Sistemului informatic național (SIN) ca sistemul cel mai cuprinzător la scara întregii societăți. Acest sistem este direct legat de eficiența conducerii și modului de funcționare a sistemului economico-social. Ținînd seama de marele volum de date pe care îl va cuprinde acest sistem este de bănuț că prin tehnologia de astăzi el nu va putea fi realizat la înălțimea cerințelor. Este mult prea complexă problema Sistemului informatic național, care implică nu numai fluxuri informaționale, bănci de date și o rețea de calculatoare electronice ci și puncte de decizie automată, bucle de reglaj local, modele economico-sociale viabile, un anumit mod de interacțiune cu factorii de decizie umani, pentru ca tehnologia actuală

să fie satisfăcătoare. Cuvîntul tehnologie se referă la sensul ei cel mai larg, cuprinzînd și tehnologia modelării matematico-economice și matematico-sociale, precum și tehnologiile hardware și software

CRED CĂ VA TREBUI, ținînd cont de tehnologiile noi care se conturează, să se definească clase de SIN și s-ar putea ca unele din aceste clase, cu tehnologia actuală sau chiar unele care urmează imediat, să nu fie de fapt realizabile la înălțimea cerințelor acestui sistem. Aceste afirmații nu caută să se contrapună cu nimic programului nostru de creare de sisteme informatice la scară macro-economică; trebuie să depunem toate eforturile pentru realizarea acestora, inclusiv a rețelei naționale de calculatoare electronice (RENAC), va trebui să trecem, după cum s-a sugerat și în Consiliul științific al Institutului central pentru conducere și informatică, la un program de bănci de date. Banca națională de date se conturează a fi bancă distribuită. Lucrînd în toate aceste direcții va trebui să urmărim cum progresaază tehnologiile necesare informaticii pentru a prinde pasul cu cele care vor permite cu adevărat crearea unui sistem informatic național.

Pînă atunci cea mai mare atenție va trebui s-o acordăm unităților economice, și în primul rînd pentru a realiza o structură eficientă de utilizare a calculatoarelor electronice. Va trebui să ținem seama că apar cerințe noi în întreprinderi, legate de economisirea energiei și materiilor prime, de trecerea la procese tehnologice secundare care să valorifice materii prime secundare sau alte produse adiacente fabricației principale. Aceste cerințe noi, exprimate succint prin noțiunea de proces circular activ (vezi în această problemă dezbaterile organizate la inițiativa „Revistei economice” și conduse de dr. Maria Popescu, colecția „Revista economică”, 1978), îmbogățesc și ele structura de utilizare a calculatoarelor electronice în economia națională, începînd cu microprocesoarele pînă la minicalculatoare și calculatoare. Dacă ne referim numai la problema managementului energiei într-o întreprindere, aceasta implică o frumoasă structură de sistem de calcul de control și reglaj, organizabilă sub forma unei micro-rețele de calculatoare sau a unui sistem ierarhic în funcțiune de cazul concret de rezolvat.

TOATE ACESTE LUCRURI ne arată că ne găsim în desfășurarea unui proces în care tehnica de calcul și de comunicație electronică va avea un rol crescînd în societate. Dar rolul ei se realizează și se împlinește prin factorul uman. Construcția sistemelor noastre informatice și a viitorului sistem informatic național începe — trebuie să începă — de pe băncile școlii, din licee și nu numai de pe cele ale instituțiilor noastre de învățămînt superior, cum este și Institutul Politehnic București care a găzduit cu o mare bunăvoință sesiunea noastră și pentru care îi mulțumim călduros. Să ne gîndim la pregătirea

în domeniul informaticii în cîteva licee de matematică-fizică de pe cuprinsul țării, maritorul muncii depuse cu acești tineri fiind calitatea lor, dar și setul de manuale de informatică elaborate sub conducerea competentă a matematicianului Stelian Niculescu, el însuși autor de manuale. Aceste manuale cred că le putem prezenta oriunde și am putea propune organizarea unei expoziții la UNESCO pentru a face cunoscută activitatea noastră pentru pregătirea tinerei generații în domeniul informaticii.

Va trebui însă, ca în structura de utilizare a calculatoarelor electronice, să avem în vedere învățămîntul ca un sector important pentru formarea, în raport cu tehnica de calcul și informatica, a întregii tinere generații. Munca informațională a omului va deveni egală muncii sale fizice, în toate domeniile de muncă și activitate. Va trebui ca însuși învățămîntul, ca proces, să se bazeze pe tehnica de calcul. Se pare că și în învățămînt soluția economică o oferă informatica distribuită și locală. Cu un televizor, un microcalculator de tip personal cu periferice elastice, dar și cu un disc video, care constituie o ultimă noutate, se pare că se poate realiza noua „carte și noul laborator” al celui ce studiază un domeniu, într-un mod interactiv cu sistemul de calcul. Pe asemenea sisteme reduse s-au introdus, în programele didactice, și elemente de inteligență artificială (vezi Robert Sugaraman: *What's new teacher? Ask the computer*, IEEE Spectrum, 1978, September, pag. 44-49). Înlocuind cartea, hîrtia și creionul cu un asemenea sistem care înlocuiește și profesorul permanent, simulînd și laboratorul, nu ne vom mai face griji asupra barierelor psihologice în introducerea informaticii în viitor.

Eficiența globală a utilizării calculatoarelor electronice în economia națională este un proces care implică atingerea unei structuri cît mai complete a utilizării acestora și o continuă perfecționare a tehnologiilor care îi stau la bază. Pe o asemenea linie de progres informatica românească poate aduce o contribuție importantă la îndeplinirea Programului Partidului Comunist Român adoptat de Congresul al XI-lea al partidului

În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara Consiliului național al oamenilor muncii, din 20 decembrie 1978, insistîndu-se asupra preocupării temeinice pentru afirmarea largă a revoluției științifice și tehnice se arată că „în condițiile dezvoltării rapide a tehnicii și științei, orice întîrziere în introducerea rapidă în producție a rezultatelor cercetării, a noilor tehnologii, înseamnă rămînerea în urmă în dezvoltarea economico-socială”. Domeniile dinamice ale electronicii, automaticii, comunicațiilor și informaticii devin instrumente infrastructurale ale progresului economic și social iar dacă vom ține seama de legitățile dezvoltării tehnologiei contemporane vom reuși să contribuim la atingerea aceluia prag revoluționar de eficiență, pe care tehnica de calcul îl implică potențial.

prof. dr. docent Mihai DRĂGĂNESCU

Acțiuni concrete, operative

(Urmare din pag. 13)

și în cei viitori a patrimoniului viti-pomicol, a recoltei de fructe și struguri și îmbunătățirea calității acestor produse în concordanță cu cerințele interne și cele ale exportului. În acest scop este necesară, de asemenea, aplicarea energetică a programelor speciale cu privire la modernizarea plantațiilor de vii și pomi, completarea tuturor golurilor în plantații, extinderea suprafețelor cu sere și solarii, îmbunătățirea tehnologiilor.

Preocuparea intensă pentru **stimularea producției de pe loturile personale ale cooperativelor și din gospodăriile țărănești aflate în zonele necooperativizate** se înscrie tot ca o însemnată cerință a îmbunătățirii rezultatelor. Statul sprijină în continuare dezvoltarea formelor de asociere între producătorii agricoli din aceste zone, precum și sporirea producției prin acordarea de asistență zooveterinară și tehnică, prin măsuri de ameliorare a raselor de animale, acțiuni de combatere a dăunătorilor din livezi, asigurarea de material săditor viti-pomicol, de mare productivitate și semințe din soiuri cît mai valoroase.

EXPERIENȚA ANULUI TRECUT, a anilor anteriori relevă că unele prevederi la producția de cereale, de alte produse vegetale și animale n-au fost reali-

PERSONALITATE DE EXCEPȚIE, binecunoscută în țară și peste hotare, marele istoric Nicolae Iorga s-a situat în fruntea generației care a militat pentru Marea Unire din 1918, încununare a aspirației și luptei multisekulare a **poporului român** pentru unitate și independență națională. „...tăria popoarelor — scria Nicolae Iorga punind în lumină o realitate obiectivă în evoluția omenirii — e acea legătură națională atât de strânsă, încât nimeni nu știe cum a ajuns să fie legat, dar, nimeni nu e în stare să distrugă ceea ce unește pe toți membri de același grai și singe ai unei societăți întregi”.

Ideea unității politice a poporului român — argumentată de savant pe baza „romaniității orientale”, care a supraviețuit, în timp, doar în ținuturile dunărene, fiind o creație exclusivă a „oamenilor pământului românesc” — l-a preocupat în mod tenace pe Nicolae Iorga. O demonstrează întreaga activitate științifică concretizată în importante lucrări special consacrate sau de sinteză, multe din ele elaborate înainte de reintregirea României.*) În aceste lucrări întreaga istorie multimilenară a românilor — oprimați și liberi — concepută în mod unitar, păstrându-i-se specificitățile și particularitățile sale, este integrată în cadrul istoriei universale, luminată de cunoștințele sale enciclopedice. Nicolae Iorga a fost, așa cum s-a mai spus, „un spirit integral, comparabil cu Voltaire”.¹⁾

Studiile și lucrările elaborate de Nicolae Iorga au adus argumente de necontestat asupra realității romanității noastre și au demascat teoriile ce denigrău trecutul poporului român pentru a-i nega autohtonitatea în propria țară, drepturile la teritoriul național unitar, independența și suveranitate deplină. Bătălia pentru romanitate, scria Nicolae Iorga, a fost câștigată încă de reprezentanții Școlii Ardelene. În cursul secolului al XIX-lea au apărut însă unele teorii, susținute de istoricii

Nicolae Iorga — exponent al telului unității naționale depline a poporului român

germani și maghiari, dar ale căror argumente lipsite de consistență științifică au fost combătute cu argumente bazate pe documente scrise și materiale arheologice de cei mai de seamă istorici români, între care M. Kogălniceanu, A. T. Laurian, A. D. Xenopol, B. P. Hașdeu, D. Onciul, Vasile Pirvan.

Așa cum se știe, Nicolae Iorga este autorul cunoscutei teorii despre rolul istoric al „romaniilor” în părțile occidentale și orientale ale imperiului roman, păstrate și dezvoltate după căderea Romei sub loviturile popoarelor migratoare. Potrivit acestei teorii „Romaniile dunărene durează mai mult decât «Romaniile balcanice» iar destinul celor dintii (desemnând realitățile istorico-geografice de la nordul Dunării, care, în timp și în paralel cu etnogeneza poporului român au devenit „Romanii”, adică „Țări românești, n.n.) era acela de a se uni”. În sprijinul unirii pledează întregul trecut al românilor „pe care nici-o putere din lume nu-l poate răpi”, **geografia și arheologia, lingvistica și etnografia, dezvoltarea economiei, culturii, ideologia națională.**

Orizontul său larg pentru timpul în care a trăit, capacitatea sa de pătrundere teoretică, bazată pe un bogat material factual pus în slujba interpretării științifice a istoriei, i-au permis lui Nicolae Iorga să adopte o poziție realistă, originală și valoroasă și în cadrul istoriografiei econo-

mice europene, de pildă în problema rolului comerțului și a drumurilor de comerț în formarea de state, a funcției comerțului exterior în dezvoltarea economică a unei țări. În acest cadru N. Iorga susține că cea mai importantă consecință a vasaliității a fost schimbarea de direcție a comerțului nostru exterior, spre Răsărit, de la direcția lui firească, spre Nord-Vest atit pentru Muntenia cit și pentru Moldova. La începutul secolului al XIX-lea (1829) lva însă sfârșit comerțul impus cu Răsăritul și se îndrepta spre direcția lui firească. Aceasta arată — după părerea lui Iorga — cit de organică era legătura noastră cu Ardealul.²⁾

N. Iorga a militat cu ardoare pentru industrializarea României. În concepția sa, industrializarea reprezintă o schimbare de orientare a economiei. „...țară eminentamente agricolă — afirma N. Iorga în 1923 — nu vom mai putea fi niciodată ca în trecut”, „a ne sălbătici într-o autarhie de plugărie inferioară și de industrii parazitare ar fi să ne pregătim moartea”. Aprecierea de mai sus fundamentată, în fapt, concepția asupra imposibilității economice obiective a României de a mai rămâne o țară cu o structură agrară. Industrializarea țării era situată de către N. Iorga în centrul problemelor fundamentale ale proșării materiale, o condiție a progresului social, și parte inseparabilă a consolidării independenței țării. Trebuie menționat, de asemenea, că de o atenție particulară în cercetările sale de istorie economică s-a bucurat agricultura, al cărei rol era încadrat în liniile mari ale istoriei poporului român, ale luptei sale de veacuri pentru neatințare. „...agricultorul trebuie să știe hotarul, să-și păstreze și să-și apere pământul”. Poporul român și-a creat o civilizație proprie îndeletnicirii sale agricole, a putut crea state solide pentru că a fost încă în epoci îndepărtate cultivator; păstorii nomazi nu pot crea state — scria marele cărturar. Ca și Eminescu, Iorga consi-

Orientări investiționale

● Preocupându-se de problemele creșterii productivității sociale a muncii, Roland Stieler deosebește — în studiul *Einige politökonomische Aspekte der Erschliessung von Reserven zur Steigerung der gesellschaftlichen Arbeitsproduktivität in Zusammenhang mit Investitionsprozessen (Unele aspecte economico-politice ale mobilizării rezervelor creșterii productivității sociale a muncii în legătură cu procesele investiționale)*, apărut în revista *WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT* nr. 12/1978 — două direcții în domeniul investițiilor, strâns conexe, dar relativ independente: investițiile care influențează direct satisfacerea mai bună a trebuințelor în privința unor produse și servicii și investițiile al căror efect direct principal constă în economisirea absolută a cheltuielilor curente de muncă și materiale la nivel de întreprindere, combinat sau ramură și care, în consecință, duc doar mijlocit la satisfacerea mai bună a cererii de produse

și servicii. Autorul analizează diferite variante ale acestei a doua direcții și consideră că în mod obiectiv ea dobândește o greutate specifică tot mai mare pe măsura trecerii la reproducția largită intensivă, orientată spre o creștere rapidă și neîntreruptă a venitului național.

C.E.E. și independența tehnologică

● Sub titlul *Les sept conditions de l'indépendance technologique* cotidianul *LE MONDE* (16. XII. 1978) reproduce din revista „Échanges et Projets” (nr. 16/1978), care publică, sub titlul „Pour une indépendance technologique”, un dosar întocmit de o comisie coordonată de Maurice Allègre și Christian Stoffaers, următoarele condiții ale succesului în obținerea independenței tehnologice în cadrul C.E.E. (cum se exprimă autorii, „în cadrul european” — deci în special în raport cu S.U.A.): 1) continuitatea în acțiune o dată ce opțiunile industriale au fost clar definite; 2) afectarea resurselor în sectoarele

dera țărănimea o clasă fundamentală a poporului român, care i-a dat, într-o anumită epocă istorică, organizarea de stat, i-a asigurat paza și vitalitatea.

„Campion de dimensiuni istorice a ideii de independență a României” — cum l-a numit G. Zane³⁾ — lorga s-a situat în fruntea celor care **au combătut politica de reagrarizare** pe care noul Reich hitlerist voia s-o impună silnic României. Lucid, savantul aprecia reagrarizarea drept „preludiu al anexiunii politice”.

Considerăm că nu numai în lucrările monumentale care l-au impus pe Nicolae Iorga ca o celebritate mondială, ci și în simplul articol de ziar sau în corespondența personală, există idei fecunde, la care subscriem, întrucât, la vremea lor, au acționat în sprijinul desăvirării unității politice a României, și ulterior pentru recunoașterea legitimității drepturilor exclusive ale poporului român la marea sa unitate. Vom folosi în acest sens o **scrisoare inedită**, neintrodusă încă, după cunoștințele noastre, în circuitul științific. Ea a fost elaborată în condițiile în care în străinătate, în Franța și America îndeosebi, mulți intelectuali români desfășurau o intensă activitate publicistică pentru a lămurii opinia publică asupra justetei cauzei pentru care lupta România.

Iată însă împrejurările concrete în care a fost scrisă. Boala care-l cuprinsese în ultimii ani ai vieții pe A. D. Xenopol, nu-l împiedica să resimtă dramatismul situației prin care trecea țara. El alcătuiește în acest sens o scrisoare adresind-o unei vechi cunoștințe, filozoful și sociologul Emile Boutroux, rugându-l pe fostul său student, Nicolae Iorga, aflat în refugiu la Iași, să i-o înmîneze destinatarului, într-una din călătoriile sale la Paris. Cerându-i-se părerea, Iorga citește scrisoarea, și nu se declară de acord cu concluziile ei. Ii scrie atunci o scrisoare lui A. D. Xenopol, aceasta nefiind alta decât scrisoarea⁴⁾ datată 5 decembrie 1916, pe care ne-am

propus s-o facem cunoscută publicului cititor.

Ea degajă afecțiune față de istoricul devotat și inspirat care a fost A. D. Xenopol, aflat vreme de 50 de ani în rindurile animatorilor luptei pentru libertatea, unitatea și independența României. În ea recunoaștem încă odată extraordinara capacitate de înțelegere și previziune a lui Iorga, energia intelectualului aparținând unei generații mai tinere. Cităm din textul inedit al scrisorii lui Nicolae Iorga :

„Scumpe Domnule Xenopol,
(...) Scrisoarea d-tale către D. Boutroux e admirabilă pentru puterea logică a expunerii și pentru delicatețea sentimentului. Eu nu mă învoiesc însă cu concluziile ei.

Rusia se apără pe ea apărându-ne și vremea desmembrărilor de state pe sfișierea tratatelor a trecut după ferma mea credință. Alții vor trebui să ne lase să trăim și noi înșine vom găsi ce ne trebuie pentru a trăi o adevărată viață pe care pînă acum n-am avut-o. Nu văd nici în negru,

*) Dintre acestea amintim : **Acte și fragmente cu privire la istoria românilor**, în trei volume (anii 1895—1897) noua sa colecție de documente culese din bogatele arhive și bibliotecile apusene completată apoi cu 7 volume din colecția Hurmuzaki și „Studii și documente cu privire la istoria românilor” (31 volume ; primele patru apărute în anul 1901—1902), **Note critice asupra culegerilor de documente interne românești** (1903) în care atrage atenția asupra însemnătății documentelor privind trecutul istoric și viața social-politică și culturală a românilor din toate provinciile, criticând publicațiile de documente interne ca cele datorate lui V.A. Ureche, Erbiccanu, Melchisedec, Fl. Marian, O. Popescu etc. De asemenea amintim operele : **Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea**, în două volume (1901) ; **Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea**, în trei volume (1907—1909) ; **Mihai Viteazul**, scrisă cu prilejul împlinirii a 300 de ani de la moartea domnitorului, 1901 editura „Minerva”, **Istoria lui Ștefan cel**

nici în albastru ; văd în sus”.

„În sus” însemna în viitor și acesta i-a dat dreptate lui Iorga.

Patriotismul lui Iorga se afla în deplină concordanță cu convingerea sa despre mișcarea istoricilor. Aceștia nu trebuie să se izoleze de realitățile concrete, urmînd „să intre în lupta care se poate lipsi de ei, dar departe de care ei nu înseamnă nimic. Pulsul preocupărilor lor trebuie să bată în ritmul fie și înfrigorat al timpului...”, scria Nicolae Iorga⁵⁾. Alături de alte elemente, gândirea și acțiunea sa astfel orientate explică faptul de ce el a exprimat, ca nimeni altul, gânduri și idealuri ale poporului său. N. Iorga a primit o binemeritată recunoaștere în zilele noastre în coaștile acțiunii Iorgi, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de reconsiderare și valorificare a patrimoniului spiritual românesc.

Aneta SPIRIDON
Elena MEWEȘ-GHENAN

Mare pentru poporul român scrisă cu prilejul împlinirii a 400 de ani de la moartea sa (1904) ; **Geschichte des romanischen Volkes in Rahmen seiner Staatsbildungen**, tipărită în 1905 la Gotha ; **Istoria românilor în chipuri și icoane**, 3 vol. Buc. 1905—1906 ; **Dezvoltarea ideii unității politice a românilor** (1915) ; **Istoria românilor din Bucovina** (1917) ; **Droits nationaux et politiques des roumains dans la Dobroudja** (1917) ; **Drepturile românilor asupra teritoriului lor național unitar** (1919), ș.a.

¹⁾ G. Călinescu, **Istoria literaturii române**, compendiu, ed. a II-a, București, 1968, p. 219.

²⁾ N. Iorga, **Istoria comerțului cu Orientul**, Buc., 1939, p. 31 — 32 ; 41.

³⁾ G. Zane, **Studii de istorie a gândirii economice** (XVII), Buc., 1971, p. 27.

⁴⁾ Originalul scrisorii se află la Biblioteca Academiei R.S. România, secția corespondență, inv. nr. 147 343.

⁵⁾ N. Iorga, **Noi direcții în istorie**, prelegere universitară apărută în **Gazeta Transilvaniei**, nr. 238, din 14 noiembrie 1920.

în care sînt în gradul cel mai înalt eficace ; 3) căutarea de alianțe în cadrul „european” ; 4) acceptarea investițiilor străine, dar numai în ramurile în care nu există speranța atingerii nivelului internațional ; 5) adoptarea în cadrul european a unei politici preferențiale a achizițiilor de stat ; 6) coordonarea diferitelor mijloace de politică industrială ; 7) o intervenție de stat adaptată în timp la cerințele pieței.

Transfer tehnologic și structuri sociale

● În contextul pregătirii Conferinței Națiunilor Unite pentru Știință și tehnologie în serviciul dezvoltării, care urmează să se desfășoare la Viena între 20 și 31 august a.c., Volker Rittberger, de la Institutul Națiunilor Unite pentru educație și cercetare, (UNITAR) își expune unele opinii în articolul **The Role of Science and Technology in the New International Order (Rolul științei și tehnologiei în**

Noua Ordine Internațională), apărut în revista **INTERECONOMICS** (nr. 11/12, 1978). Autorul consideră că țărilor în curs de dezvoltare trebuie să li se faciliteze accesul la noile tehnologii, dar atrage, printre altele, atenția asupra a două situații : a) chiar între țările în curs de dezvoltare există discrepanțe în privința capacităților tehnico-științifice, de care trebuie să se țină seama în cazul unui transfer de tehnologie ; b) întrucât există la unele țări tendința de a se adresa cu precădere la fostele metropole, există pericolul ca transferul tehnologic și „cooperarea” să nu fie altceva decît „vin vechi în sticle noi”. De asemenea, scrie autorul, e bine să se știe că transferul tehnologic nu este o soluție în orice condiții. De pildă, creșterea productivității în agricultură poate duce la înălturarea foametei și malnutriției numai dacă sporul de producție ajunge la cei ce au nevoie de el. Problema foametei și malnutriției este, înainte de toate, o problemă de structură socială.

● În lucrarea sa **Cooperativa agricolă și strategia dezvoltării** (Editura politică, 1978, 320 p.), Mihail Levente își propune să înfățișeze unele stări de lucruri din țările în curs de dezvoltare, dinșfîindu-le de comentarii și de sugestii „cu valabilitate limitată la o etapă decenală”. Autorul împărtășește convingerea că, în țările în curs de dezvoltare, cooperativele agricole, în condițiile unei repartiții stimulative și echitabile, ar putea deveni adevărate

FIȘE

laboratoare și școli ale autogestunii, ale inițiativelor și înfăptuirilor constructive ale grupurilor sociale rurale, ale democrației economice și politice. El își propune să aducă material de reflecție cititorului din România, fără a oferi modele. Comentariile sale le consideră doar teme pe care le-ar dori utile dezbatărilor premergătoare opțiunilor. Spre deosebire de economia capitalistă, spune M. L., în cea predeterminată de parametrii planurilor de stat există un spațiu larg pentru experimentări. Autorul ține să sublinieze specificitatea și primordialitatea agriculturii ca ramură a economiei și particularitățile psiho-sociale ale țărănilor. Într-o lume a interdependențelor, problemele țărilor în curs de dezvoltare nu sînt numai ale lor, ci ale întregii comunități terestre.

„Acționind pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a programului de edificare a socialismului și comunismului în România, ne îndeplinim o înaltă îndatorire față de propriul popor și, totodată, ne aducem contribuția la victoria cauzei generale a socialismului, la întărirea forțelor progresului social și păcii în lume. Noi pornim de la convingerea că sporirea contribuției țării noastre la cauza destinderii și păcii — țeluri de însemnătate hotărâtoare pentru destinele omenirii — impune, în primul rînd, întărirea continuă a forței economice și politice proprii, înfăptuirea cu succes a programului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

SUCCESELE FIECĂREI ȚĂRI SOCIALISTE, FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN AFIRMAREA SUPERIORITĂȚII SOCIALISMULUI ÎN LUME (I)

VICTORIA socialismului într-o serie de state din Europa, Asia și America Latină, cea mai importantă cucerire a forțelor revoluționare și progresiste din lume în perioada postbelică, a determinat o cotitură de dimensiuni istorice în economia mondială contemporană și în ansamblul evoluțiilor pe plan internațional. Creșterea influenței țărilor socialiste este indisolubil legată, înainte de toate, de realizările obținute de acestea pe toate planurile — economic, politic, social. Țările socialiste au reputat și reputează succese tot mai importante în dezvoltarea economică, în înfăptuirea programelor de industrializare de către fiecare țară, în domeniul tehnico-științific, în înflorirea culturii, în ridicarea nivelului de trai al poporului.

Țărilor socialiste le revine sarcina să joace un rol hotărâtor și în dezvoltarea tendințelor pozitive din viața internațională, opuse tendințelor spre dominație și încordare. După cum arată cu maximă claritate analiza științifică a dezvoltării contemporane, analiză pe care se întemeiază politica externă a României, în ciuda accentuării politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de forță și dictat, de reîmpărțire a lumii în sfere de influență și dominație — ceea ce pune, desigur, în pericol cursul destinderii, păcii și securității internaționale — se afirmă tot mai puternic voința popoarelor de a se dezvolta libere, stăpîne pe destinele lor proprii, de a-și făuri viața așa cum doresc, fără nici un amestec din afară, de a conlucra pe baza deplinei egalități. Evoluția raportului internațional de forțe, marile schimbări care au loc în lumea de astăzi, în condițiile existenței celor două tendințe diametral opuse, infirmă aprecierile că situația mondială ar evolua în direcția unei confruntări militare inevitabile. Dimpotrivă, profunde schimbări sociale și naționale revoluționare din lume demonstrează că, acționînd unite, forțele socialismului, ale progresului, popoarele lumii, pot asigura o pace trainică pe planeta noastră. Tocmai în acest sens un rol hotărâtor revine țărilor socialiste, partidelor comuniste și muncitorești, altor forțe progresiste, democratice, a căror misiune istorică este realizarea unei lumi a dreptății sociale și naționale, a egalității între popoare, a colaborării rodnice, prietenești între toate națiunile lumii.

În cadrul întîlnirilor sale cu reprezentanți ai diferitelor categorii de oameni ai muncii din țara noastră, în expunerea din cadrul Sesiunii solemne comune din 1

decembrie 1978, în Mesajul de Anul Nou adresat întregului popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a afirmat cu toată claritatea poziția României socialiste de a face totul și în viitor, la fel ca și pînă acum, în vederea realizării acestei misiuni istorice a socialismului, în vederea atingerii acestor obiective vitale pentru toate popoarele. Eliberarea popoarelor atît de asuprite cît și de primejdia unui nou război, asigurarea unei păci trainice și a colaborării reciproc avantajoase, în condiții de deplină egalitate, corespund atît intereselor poporului român, cît și intereselor tuturor țărilor socialiste, ale tuturor popoarelor lumii, ale întregii omeniri.

„Angajat cu toate forțele în vasta operă de construire a societății socialiste și comuniste, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea din 1 decembrie, poporul român, ca, de altfel, toate popoarele, are nevoie, în mod vital, de liniște și pace. Iată de ce obiectivul central al politicii noastre externe îl constituie lupta neabătută împotriva oricăror pregătiri de război, împotriva cursei înarmărilor, pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi pe cale pașnică, prin tratative, pentru accentuarea cursului destinderii și instaurarea unei reale securități internaționale și a unei păci trainice în lume”. În acest sens, sublinia secretarul general al partidului, România socialistă îmbină eforturile pentru înfăptuirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român cu lupta pentru o politică de destindere și colaborare, pentru relații de egalitate și respect între toate națiunile, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Ritmurile de creștere — expresie a valorificării avantajelor socialismului

ȚĂRILOR care au pășit pe calea construirii socialismului și comunismului, noua orînduire le oferă ample premise obiective pentru o dezvoltare economică intensă, pentru perfecționarea continuă a organizării și conducerii societății, pentru creșterea eficienței economice și sociale. Existența și valorificarea acestor premise a făcut posibil ca, în procesul unor profunde prefaceri sociale, în țările socialiste să fie reputeate mari succese în construcția economică, să se ridice bunăstarea maselor. Superioritatea relațiilor de producție socialiste este demonstrată și de faptul că în timp ce e-

Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale globale în țări socialiste membre ale C.A.E.R. (în %)

	1961— 1965	1966— 1970	1971— 1975	1976	1977
Bulgaria	11,7	10,9	9,1	6,8	6,8
Cehoslovacia	5,2	6,7	6,7	6,5	5,6
Cuba	n.d.	n.d.	8,5	3,0	n.d.
R. D. Germană	5,8	6,5	6,5	5,9	4,8
Mongolia	9,8	9,9	9,2	7,4	4,0
Polonia	8,4	8,3	10,4	9,3	7,5
România	13,8	11,9	12,9	11,0	13,0
Ungaria	7,5	6,2	6,4	4,1	6,8
U.R.S.S.	8,6	8,5	7,4	4,8	5,7

Sursa : Statisticeskii oĳegodnik stran-cilenov S.E.V. — 1978, p. 57.
Anuarul Statistic al R. S. România — 1978, p. 130—131

conomia țărilor socialiste se caracterizează prin dezvoltarea continuă a forțelor de producție, în economia țărilor capitaliste s-a manifestat din plin criza economică de structură, iar ritmurile lor de dezvoltare sînt actualmente printre cele mai scăzute din perioada postbelică.

Resursele potențiale de dezvoltare pe care le oferă socialismul sînt însă considerabil mai mari. Este de aceea, cu atît mai mult timpul ca socialismul să-și dovedească superioritatea nu numai prin natura orînduirii sociale, a relațiilor de producție socialiste, ci, în primul rînd, prin felul cum sînt rezolvate problemele economice, problemele privind condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, alte probleme sociale, legate inclusiv de dezvoltarea democrației socialiste, de perfecționarea conducerii societății pe baze științifice. Desigur, în toate aceste domenii s-au obținut realizări remarcabile, dar nu se poate spune că superioritatea potențială a socialismului a fost pe deplin pusă în valoare. Tocmai de aceea, în Expunerea sa de la 3 august 1978, secretarul general al partidului sublinia : „Trebuie să acționăm astfel încît să demonstrăm în practică, prin fapte și realități, prin realizări concrete, superioritatea organizării socialiste a societății“.

În creșterea forței socialismului în ansamblul său, în afirmarea superiorității relațiilor de producție socialiste în lume, o importanță covârșitoare prezintă modul concret în care fiecare țară rezolvă problemele dezvoltării economico-sociale, ale promovării progresului tehnic și cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, ritmul în care își înfăptuiește dezvoltarea economică și lărgirea bazei tehnico-materiale, creșterea bunăstării materiale și culturale, ridicarea nivelului de civilizație al întregului popor.

Ritmurile de creștere a producției industriale sînt desigur o expresie a efortului făcut de fiecare țară socialistă în direcția făuririi unei economii naționale moderne, o expresie a eficienței cu care sînt valorificate resursele materiale, financiare și umane de care dispune societatea, a modului în care sînt puse în valoare avantajele relațiilor de producție socialiste.

În anii construcției noi orînduirii, toate țările socialiste au obținut rezultate pozitive în dezvoltarea lor economică, în creșterea și modernizarea forțelor de producție, în dezvoltarea și lărgirea continuă a bazei tehnico-materiale, în înflorirea științei, învățămîntului și culturii. Ritmurile de creștere a producției industriale în perioada 1961-1977, într-o serie de țări socialiste membre ale C.A.E.R., sînt o reflectare concludentă a succeselor obținute în construcția noi societăți (vezi tabelul). Realizări asemănătoare s-au înregistrat și în alte țări socialiste din Europa, Asia și America Latină.

România se numără în prezent printre acele țări din lume care au elaborat și tradus în viață o concepție dinamică de creștere economică, verificată prin ritmul susținut în care se dezvoltă economia națională. Ritmurile în care s-a dezvoltat industria românească în

ultimul deceniu și jumătate infirmă teoria demarajului lansată cu ani în urmă de economiști burghezi pentru a justifica tendința de reducere a ritmului și fenomenele de stagnare din economia țărilor capitaliste. Relațiile de producție socialiste conțin în sine potențe capabile să asigure un ritm relativ constant de dezvoltare și chiar accelerarea acestuia în anumite perioade. Aceasta este de altfel o expresie a superiorității noi orînduirii. Faptul că, în unii ani, unele țări socialiste au realizat ritmuri mai mici, manifestîndu-se chiar o tendință a acestora de a se cantona la niveluri relativ scăzute, își are cauze care nu țin de natura orînduirii socialiste.

Drept rezultat al dezvoltării industriei a sporit continuu în toate țările socialiste volumul fondurilor fixe. Astfel, în Bulgaria acesta a crescut în perioada 1960—1977 de 3,8 ori, în Ungaria de 2,3 ori, în R.D.G. de 1,9 ori, în Mongolia de 4,3 ori, în Polonia de 2,25 ori, în România de 4 ori, în U.R.S.S. de 3,6 ori, în Cehoslovacia de 2,1 ori.

Avantajele socialismului în domeniul economiei își găsesc expresia nu numai în ritmul de creștere al producției industriale, ci și în dezvoltarea celorlalte ramuri ale producției materiale. Rezultate bune — deși mult sub posibilități — au obținut țările socialiste și în dezvoltarea agriculturii. În decurs de 17 ani volumul producției agricole a crescut după cum urmează : în Bulgaria de 1,5 ori, Ungaria de 1,6 ori, R.D. Germană de 1,3 ori, Mongolia de 1,2 ori, Polonia de 1,5 ori, România de 2 ori, U.R.S.S. de 1,5 ori, Cehoslovacia de 1,5 ori.

Deosebit de expresivă este creșterea venitului național. Astfel, în perioada 1960—1977 venitul național a crescut de 3,4 ori în Bulgaria, 2,6 ori în Ungaria, 2,2 ori în R.D. Germană, 1,9 ori în Mongolia, 3,2 ori în Polonia, 4,65 ori în România, 2,9 ori în U.R.S.S., 2,2 ori în Cehoslovacia.

Ritmurile și creșterile menționate aici pentru sectoare economice și indicatori decisivi ai dezvoltării sînt superioare celor realizate de multe țări, totuși în ele nu se materializează în întregime potențialul real de dezvoltare pe care îl oferă socialismul. Pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea făcută la Ședința activului central de partid și de stat, din 3 august 1978 a arătat, referindu-se la o serie de fenomene negative care se manifestă în dezvoltarea economico-socială din țările socialiste : „În unele țări are loc o scădere a ritmului dezvoltării, a venitului național, care nu poate fi pusă numai pe seama faptului că s-a ajuns la un înalt nivel de creștere economică și că nu ar mai fi necesar un ritm înalt de sporire a producției și a venitului național. Este evident că o creștere anuală de 4-5 la sută a venitului național este insuficientă pentru a se face față în mod corespunzător problemelor puse de dezvoltarea economico-socială, de ridicarea bunăstării generale a poporului“.

Numai prin valorificarea plenară a avantajelor socialismului în raport cu condițiile concrete ale fiecărei țări se poate asigura folosirea judicioasă a tuturor resurselor societății, în modalități și proporții superioare celor ale capitalismului, se poate asigura creșterea rapidă a producției, a venitului național, a avuției sociale, a bunăstării maselor. Demonstrarea în felul acesta concret, a superiorității organizării socialiste a societății presupune mobilizarea în continuare a forțelor și eforturilor fiecărei țări angajate pe această cale de dezvoltare, colaborarea reciproc avantajoasă a tuturor țărilor socialiste, folosirea de către ele, pe baza principiilor de egalitate și echitate, a tuturor posibilităților oferite de diviziunea internațională a muncii.

prof. dr. Mihai PARĂLUȚA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Orientări în dezvoltarea economică

Franța: încredere într-o creștere economică susținută în 1979

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna decembrie 1978

MODIFICĂRILE, mai puțin semnificative de prețuri în luna decembrie 1978, au fost determinate, în principal, de o activitate tranzacțională relativ moderată și mai puțin de situația dolarului S.U.A. care, în această perioadă, a prezentat o mai mare stabilitate față de celelalte valute occidentale. Astfel, prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de import-export al R. S. României au scăzut cu numai 0,1%.

Prețurile la materiile prime și semifabricate industriale au marcat o creștere (+0,6%) față de luna precedentă. În cadrul acestei grupe s-au înregistrat creșteri la metale (+1,1%) datorită menținerii cererii la un nivel relativ ridicat și grevele muncitorilor peruani, care au determinat majorarea prețurilor cuprului. Au crescut, de asemenea, prețurile la lemn și produse din lemn (+0,8%), și minereuri (+0,6%). Scăderi au fost înregistrate la cauciuc (-5,4%), piei (-1,4%) și fibre animale și vegetale (-0,3%), acestea din urmă fiind influențate de scăderea prețului la bumbac.

Prețurile produselor agroalimentare au crescut cu numai 0,1%. Oferta limitată din partea unor furnizori europeni, știrile privind noile achiziții de soia boabe efectuate de U.R.S.S. din S.U.A. și posibilitatea efectuării de importuri de aceleași produse de către R. P. Chineză, au dus la majorarea prețurilor la semințe oleaginoase, produse derivate grâșimii animale și vegetale (+1,9%). De asemenea, au crescut prețurile și la animale, carne și produse animale (+1,0%).

Prețurile la cereale au scăzut (-1,6%) în special datorită diminuării prețurilor grâului, sub influența perspectivelor reducerii importului de cereale al U.R.S.S. din S.U.A. în anul 1979 și ca urmare a estimării Consiliului Internațional al Grâului privind majorarea producției mondiale în sezonul 1978/1979. Scăderea prețurilor zahărului și produselor tropicale (-1,5%) a fost determinată de diminuarea prețurilor la cacao, ca urmare a vânzărilor anticipate efectuate de Brazilia în contul recoltii

INDICILE SINTETIC I.E.M. ÎN ANII 1976-1978 ȘI ÎN DECEMBRIE 1978

Categoriile de produse	Anul	1976-1978	
		Indici anuali	Noten-Dece-mbrie
INDICER GENERAL	1976	226,2	229,9
	1977	231,1	231,3
	1978	256,0 ^a	260,3 ^a
1. Produse alimentare	1976	180,8	177,9
	1977	180,7 ^a	179,3
	1978	191,8	202,3 ^a
- cereale	1976	198,3	170,5
	1977	161,6	166,9
	1978	187,7	200,1
- sem.oleag., prod.deriv., grâș.anim. și veg.	1976	168,7	175,6
	1977	189,1	173,3
	1978	201,6 ^a	216,8 ^a
- anim.,carne și produse animale	1976	152,8	160,0
	1977	158,7 ^a	171,5
	1978	175,5 ^a	189,2 ^a
- zahăr și produse tropicale	1976	243,5	240,1
	1977	263,3	238,1
	1978	228,8	230,3
2. Combustibili	1976	366,7	374,0
	1977	398,4 ^a	403,6
	1978	442,0	498,9
- cărbuni și cocs	1976	266,5	278,7
	1977	289,1	300,1
	1978	356,2 ^a	375,8
- țitei	1976	497,6	500,2
	1977	552,9	557,2
	1978	548,0	547,0
- produse petroliere	1976	408,4	412,4
	1977	439,1	436,7
	1978	479,6	569,0
3. Materii prime industriale	1976	201,9	207,5
	1977	199,2	194,3
	1978	225,1 ^a	246,8 ^a
- minereuri	1976	164,9	165,6
	1977	149,4	146,1
	1978	139,6 ^a	143,5 ^a
- metale	1976	194,8	195,2
	1977	192,1	190,1
	1978	229,7	251,3 ^a
- cauciuc	1976	219,5	222,2
	1977	231,0	242,7
	1978	279,2	322,9
- lemn și produse din lemn	1976	222,1	230,8
	1977	227,2 ^a	230,3
	1978	249,6 ^a	265,1 ^a
- fibre anim. și veg.	1976	228,4	227,5
	1977	212,3	176,2
	1978	215,1	235,4
- piei	1976	169,8	150,9
	1977	186,6	181,7
	1978	247,7	303,1

a) Date provizorii pentru: ulei de ridin, porci vii, bulă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, ferromangan, ferossilic, oțel comertel, tablă zincată, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recepată, țevi de oțel, laminat de cupru, chereștea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

anului următor, ca și de scăderea prețurilor la cafea și zahăr rafinat. Prețurile la combustibili au scăzut (-1,5%) datorită, în principal, reducerii cu 3,7% a prețurilor la produsele petroliere, în condițiile existenței unei supraoferte, în special la păcură și diminuării cererii pentru benzină. Prețurile la cărbuni și cocs au crescut (+1,2%) mai ales datorită creșterii cursului mărcii vest-germane față de dolarul S.U.A.

Sectorul conjuncturii economice internaționale și marketing — I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA piețelor de schimb în săptămîna 8-12 ianuarie 1979 nu a confirmat anticipările referitoare la posibile presiuni de mare amploare asupra dolarului S.U.A. În acest interval dolarul a profitat în continuare de estimările referitoare la continuarea în viitor a politicii de sporire a masei monetare și la menținerea la un nivel ridicat a costului creditului la intern în S.U.A. În plus, la finele intervalului, anunțarea hotărîrii autorităților monetare din S.U.A. de a lansa bonuri de teazaur libelate în franc elvețieni pentru o sumă echivalentă cu 1,2 miliarde dolari S.U.A., a contribuit la o revenire a dolarului față de restul valutei occidentale, în raport cu care a închis peste nivelul de referință anterior.

Lira sterlină a fost supusă, mai ales în ultima parte a intervalului, presiunilor datorate efectelor economice ale conflictelor de muncă, înregistrînd o mișcare de regres, de la o deschidere de circa 2,0250 dolari/liră la un curs de închidere de aproximativ 1,9870 dolari/liră (cu circa 1,5% sub nivelul de referință). Francul elvețian a înregistrat cel mai mare recul în raport cu dolarul S.U.A. (printru valutele examinate), atîngînd la închidere un curs de circa 1,6875 franci/dolar (cu 2,3% sub nivelul de referință), după ce temporar a atins un nivel mai scăzut, de peste 1,6900 franci/dolar.

Marca vest-germană, după o deschidere de circa 1,8380 mărci/dolar, a regresat pînă la circa 1,86 mărci/dolar la închidere. Publicarea ratelor anuale de creștere a produsului național brut în R.F.G. pe 1978 (de 3,4% p.a., față de

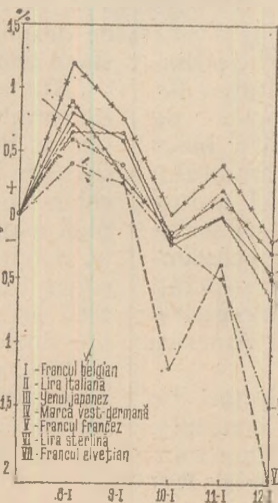
numai 2,6% p.a. realizat în 1977) a avut o influență limitată asupra evoluției mărcii în acest interval. Francul belgian a realizat în final un ușor recul față de intervalul precedent, la un curs de circa 29,30 franci/dolar, în timp ce francul francez a oscilat în acest interval între 4,21 franci și circa 4,2675 franci/dolar (la închidere). Lira italiană a înregistrat un recul lent de la un curs de circa 830 lire/dolar la deschidere la circa 839 lire/dolar la închidere. Yenul japonez a evoluat în nota generală, cînd în final la un nivel de circa 197,75 yeni/dolar, cu circa 0,5% sub nivelul de referință.

Pe piața euro-depozitelor dobînzile la depozitele la șase luni în dolari S.U.A. a fost de circa 12,1875% p.a., la mărcile vest-germane de circa 3,75% p.a. (în ușoară creștere), iar la francii elvețieni de circa 0,3125% p.a.

Pe piața aurului s-a înregistrat o scădere constantă a prețului metalului galben, stabilit la ultimul fixing la 217,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 8-12 ianuarie, luîndu-se ca bază cursurile din 5 ianuarie 1979

DOCUMENTAR

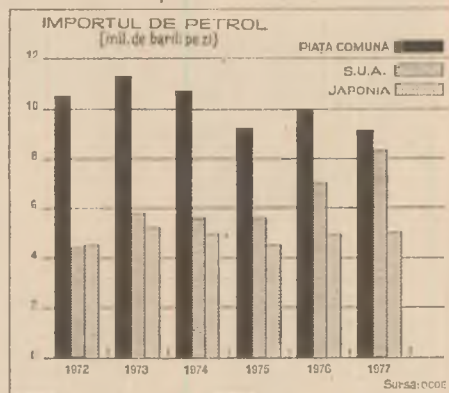
Țări capitaliste: aspirații programatice și realizări concrete în economisirea energiei

DEPENDENȚA crescândă a țărilor capitaliste dezvoltate de importul de energie, majorarea substanțială a prețurilor la produsele petroliere în prima jumătate a actualului deceniu, au determinat adoptarea cvasigenerală a unor măsuri de economisire, a căror amploare și eficiență variază de la o țară la alta. Într-adevăr, dezechilibrul balanței energetice a acestei categorii de țări se agravase simțitor: în perioada 1951—1974 ponderea importului net de energie în consumul țărilor respective a sporit de la 5% la 38% (S.U.A. din exportator net au devenit importator în proporție de 15% din necesarul intern, iar țările Europei occidentale și Japonia au ajuns să depindă de import în proporție de 60% și, respectiv, 87%). S-a extins îndeosebi importul de petrol și produse petroliere, care — bucurându-se, inițial, de prețuri relativ scăzute și de o serie de avantaje tehnice în utilizare — au eliminat treptat cărbunele, în special în domeniul încălzitului imobilelor și producției de energie electrică.

Creșterea prețurilor la petrol și produsele petroliere (ca și la alți combustibili) a determinat dublarea într-un singur an a ponderii valorice a purtătorilor de energie în importul țărilor capitaliste dezvoltate (de la 11,5% în 1973 la 23,5% în 1974), ceea ce a stimulat intensificarea cercetărilor vizând folosirea altor surse de energie, pînă atunci puțin competitive din punct de vedere economic.

După calculele experților O.C.D.E. în perioada 1974—1977, prin aplicarea măsurilor de economisire a energiei, în țările membre ale acestei organizații s-a realizat o economie globală de 205 mil. t.e.c., adică un consum de energie cu 1,5% inferior celui care ar fi fost necesar fără aplicarea măsurilor respective. Și totuși, rezultatele sînt încă puțin încurajatoare pentru țările respective, întrucît dependența lor de importul de petrol se menține sau chiar se accentuează. După cum se vede din grafic, în cazul S.U.A. — după o reducere cu totul minoră în anii 1974—1975, a volumului importurilor sale de petrol — în următorii ani acesta a crescut rapid, apropiindu-se în 1977 de nivelul celor efectuate de țările Pieței comune vest-europene. În ceea ce privește aceste din urmă țări, pe ansamblu ele au reușit să reducă sensibil importurile lor de petrol, în timp ce Japonia le-a menținut, începînd din 1974, sub nivelul atins în 1973. Totodată, petrolul păstrează ponderea cea mai ridicată în balanța energetică; conform datelor publicate în presa occidentală, în 1977 petrolul deținea o pondere de circa 52% în consumul purtătorilor primari de energie din țările nesocialiste, față de ceva mai mult de 21% pentru combustibilii solizi, circa 18% pentru gaze naturale, circa 7% pentru hidroenergie și peste 2% pentru energia atomică.

IN SITUAȚIA CREATĂ, măsurile de economisire — considerate inițial ca o intervenție temporară a statului în economia țărilor respective, dictată de condiții excepționale — s-au transformat treptat într-o politică energetică pe termen lung, avînd ca obiectiv principal să ridice gradul de asigurare cu energie din resurse interne și, implicit, să reducă dependența de importul de petrol. În acest context, economisirea energiei este privită și ca un important și permanent proces, care să permită îndepărtarea termenelor de epuizare a resurselor energetice neregenerabile pentru a cîștiga astfel timpul necesar dezvoltării tehnologiilor privind utilizarea unor surse alternative de energie, pentru rezolvarea problemelor protecției mediului înconjurător în noile condiții.

Au fost elaborate sau sînt în curs de elaborare programe energetice naționale, precum și pe plan internațional sub egida unor organisme, cum sînt: Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa, O.C.D.E. sau Agenția internațională pentru energetică de pe lângă Comisia comunităților europene. Ca atare, rezolvarea problemelor legate de utilizarea rațională a energiei devine unul dintre domeniile de perspectivă ale colaborării internaționale. Ea este impusă de necesitatea abordării complexe a problemelor energetice, în condițiile mutațiilor cantitative și calitative care au loc pe piața combustibililor și energiei, printre aceste probleme figurînd: evidențierea factorilor care influențează asupra nivelului consumului de resurse energetice, îmbunătățirea structurii finale a consumului, atenuarea disproporțiilor în dezvoltarea producției sau consumului de combustibili și energie atît în cadrul diferitelor ramuri, cît și pe ansamblul economiei unor țări capitaliste.

Eficiența măsurilor de economisire a energiei este ilustrată de faptul că, după aprecierea specialiștilor, investițiile în economisirea energiei dau un efect economic dublu, comparativ cu investițiile echivalente pentru dezvoltarea bazei energetice. Ca urmare, sfera aplicării acestor măsuri este foarte largă — de la înlăturarea risipei în utilizarea surselor energetice și a pierde-

rilor mărunte pînă la înfăptuirea unor adînci modificări structurale în toate etapele producției și consumului de energie. Ținînd seama de aceasta, diferitele programe energetice includ, în general, următoarele direcții principale de economisire: reducerea directă a pierderilor de căldură și energie; optimizarea utilizării căldurii și energiei; folosirea energiei termice din apă și gazele industriale; reutilizarea unor produse care încorporează multă energie (oțel, aluminiu, mase plastice), a materiilor prime secundare din agricultură și a resturilor menajere din mediul urban; extinderea tehnologiilor, a utilajelor și instalațiilor care permit economisirea energiei (diesclizarea, iluminatul fluorescent etc.); aplicarea tehnologiilor care duc la ridicarea gradului de extragere din zăcămintă a petrolului și a altor categorii de combustibili fosili și la punerea în valoare a unor zăcămintă mai sărace; concentrarea producției în complexe de dimensiuni mari, crearea unor sisteme mixte de livrare a energiei.

La acestea se adaugă măsuri susceptibile de a provoca modificări pozitive în structura consumului final de energie (îmbunătățirea întreținerii utilajelor și reglarea încălzirii acestora, extinderea utilizării automobilelor de mic litraj, folosirea preferențială — acolo unde este posibil — a transportului feroviar în locul celui aerian sau autorutier ș.a.m.d.)

ACLEAȘI ORIENTĂRI se regăsigă și în recomandările concrete privind îndeosebi producerea și utilizarea petrolului, cărbunelui și energiei electrice, făcute de Agenția internațională pentru energetică pe baza analizei rezultatelor obținute în țările membre pînă la sfîrșitul anului 1977. Se estimează, în general, că realizarea prevederilor programelor energetice elaborate în țările capitaliste dezvoltate ar permite reducerea cu aproximativ 15% a consumului general de energie la mijlocul deceniului următor, comparativ cu nivelul pe care l-ar fi atins consumul respectiv dacă se dezvoltă în ritmurile anterioare „crizei energetice”. În acest caz raportul dintre creșterea consumului de energie și cea a produsului național brut s-ar reduce, în cazul țărilor amintite, de la 0,99 în medie pe anii 1960—1974 la 0,84 în 1985. Este de așteptat ca recenta hotărîre a țărilor membre ale O.P.E.C. de a efectua o nouă majorare a prețurilor la petrol (eșalonată în acest an) să constituie un impuls suplimentar pentru elaborarea și aplicarea — îndeosebi în țările importatoare de petrol — a unor măsuri complexe vizînd gospodărirea rațională a combustibililor și energiei.

De menționat că numeroasele prognoze apărute în ultima perioadă asupra evoluției problemei energetice în țările nesocialiste cuprind, pe lângă aprecieri diferențiate, și o serie de previziuni de bază comune, cum ar fi: creșterea mai moderată a cererii de energie pînă în anii 1990—2000 (față de presupunerile de la începutul actualului deceniu), un ritm mai lent de dezvoltare a energiei atomice (față de prognozele efectuate imediat după izbucnirea „crizei petrolului”), menținerea cel puțin pînă în anul 1990 a rolului dominant al petrolului și gazelor naturale în satisfacerea nevoilor de energie.

N. POPOV

Îngrășăminte chimice — progresie incetinita

CEA de a III-a conferință internațională pentru îngrășăminte, desfășurată în toamna anului trecut la New York a examinat — între altele — perspectivele producției și consumului acestora pe plan mondial. Prognose elaborate în acest sens pe termen mediu și lung indică o încetinire a creșterii consumului mondial de îngrășăminte, deși agricultura din țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie de sporirea radicală a cantității de îngrășăminte administrate. În următoarea perioadă cererea la principalele categorii de îngrășăminte ar urma să evolueze astfel (în mil. tone conținut util) :

Categorii	Anul agricol		
	1980/81	1985/86	1990/91
Azotate	57,4	75,3	98,4
Fosfatice	33,3	41,9	50,5
Potasice	28,0	36,0	44,3

Se apreciază că între anii 1976 — 1990 cererea mondială va spori (în medie anuală) cu 5,7% pentru îngrășămintele azotice, cu 4,7% pentru cele fosfatice și 4,8% pentru cele potasice. Dar, în timp ce în țările capitaliste dezvoltate se constată o anumită plafonare a consumului de îngrășăminte, în țările în curs de dezvoltare extinderea cererii pentru acestea este frînăată de lipsa unor fonduri corespunzătoare. Investițiile necesare în dezvoltarea industriei de îngrășăminte, pentru ca ea să poată face față cererii mondiale, sînt evaluate la peste 60 miliarde dolari în deceniul al noulea; se prevede că noile întreprinderi vor fi construite cu precădere în țări în curs de dezvoltare, ceea ce va permite majorarea ponderii acestora în oferta mondială de îngrășăminte (de pildă, de la 9% în 1975/76 la 15% în 1981/82).

Ungaria: accelerarea dezvoltării selective a construcțiilor de mașini

PRODUCȚIA construcțiilor de mașini din R.P. Ungară cunoaște un susținut proces de restructurare, pe baza unui program aprobat în 1976. Anul trecut, de pildă, această producție se compunea în proporție de 54% din produse cu o dezvoltare dinamică, de 32% din produse cu o extindere moderată și de 14% din produse a căror fabricație urmează a fi redusă ori chiar sistată (unele categorii de autovehicule, locomotive, tramvaie articulate, remorci pentru agricultură, armături metalice ș.a.).

Se evaluează că transformările structurale vizează circa 40% din producția construcțiilor de mașini, astfel încît în anul 1980 aceasta va include în proporție de aproape 80% produse moderne, competitive. Întrucît în cadrul selecției se pune un accent crescînd pe

produse rentabile, urmează să scadă treptat ponderea produselor metalurgice de masă, în condițiile sporirii ponderii producției de echipament pentru telecomunicații, de tehnică a vidului, de instrumente și aparatură de precizie etc.

Va scădea de asemenea rolul producției de mijloace de transport, pe seama diminuării fabricației de mijloace de transport feroviare și navale, în timp ce producția de autobuze și subansamble auto va continua să se extindă.

Ce nu au reușit să prevadă „previzionistii“ în 1978

CU UN AN ÎN URMĂ, economiștii din 8 instituții specializate americane au formulat, la cererea publicației *The*

1	+4,7%	8	+7,4%
2	+4,5%	4	+6,8%
3	+4,5%	6	+6,7%
4	+4,5%	3	+6,7%
5	+4,4%	7	+6,6%
6	+4,2%	2	+6,5%
7	+4,1%	5	+6,3%
		1	+6,3%

8	+2,8%	6	+5,5%	7	+6,6%	2	+10,5%
2	+5,2%	3	+6,5%	7	+10,4%		
4	+4,8%	6	+6,2%	8	+6,5%		
8	+4,9%	2	+6,2%				
		8	+5,9%				
		1	+5,9%				
		4	+5,4%				

1) Council of Economic Advisers; 2) Data Resources; 3) National Association of Business Economists; 4) Warton Econometric Forecasting; 5) Congressional Budget Office; 6) Conference Board; 7) I.B.M. Economics Department; 8) Chase Econometrics.

New York Times, prognoze pentru principalii indicatori economici ai anului 1978 în S.U.A. Față de datele previziunilor respective erorile, în plus sau în minus, înregistrate de fiecare dintre ele sînt prezentate în graficul alăturat. În legătură cu cauzele ce au determinat aceste diferențe, răspunsurile economiștilor au fost de asemenea variate: lipsa unor statistici corecte la sfîrșitul anului 1977, declinul dolarului, stagnarea creșterii productivității muncii. Se pare că nici elaborarea previziunilor pe anul în curs nu este mai ușoară, avîndu-se în vedere perenitatea factorilor de instabilitate economică, întrucît — după cum menționează publicația respectivă — primele opinii privind, de pildă, ritmul de creștere se diferențiază într-o măsură chiar mai mare decît în anul trecut.

R. F. G.: o preocupare actuală — reciclarea

ÎN CONDIȚIILE accelerării progresului științifico-tehnic, ridicarea permanentă a pregătirii personalului întreprinderilor industriale capătă o importanță deosebită chiar și într-o țară dezvoltată

ca R.F. Germania, care dispune de numeroase cadre bine calificate. Un studiu bazat pe o anchetă efectuată în anii 1975—1977 în cele mai mari firme vest-germane a relevat rolul acestui factor pentru buna desfășurare a activității de producție, precum și avantajele organizării reciclării cadrelor pe locul de producție, comparativ cu alte forme de ridicare a calificării.

Din anchetă a rezultat că, chiar în condițiile unei conjuncturi economice nefavorabile, 30% din numărul total al întreprinzătorilor chestionați au alocat fonduri speciale pentru ridicarea calificării cadrelor, 40% au sporit fondurile alocate înainte, iar 12% le-au menținut la nivelul anterior, sumele destinate acestui scop oscilînd între 1% și 3% din totalul cheltuielilor pentru forța de muncă. Totodată, 85% din întreprinzători s-au pronunțat pentru organizarea reciclării în cadrul întreprinderii.

Majoritatea întreprinzătorilor chestionați apreciază că măsurile de ridicare a calificării determină o creștere a productivității muncii, iar peste trei pătrimi dintre ei au stabilit în acest scop relații cu instituții de învățămînt superior.

Polonia: valorificarea bogațiilor minerale

ÎN POLONIA, țară considerată în trecut relativ săracă în resurse minerale utile, subsolul și-a mărit considerabil în ultimele decenii „zestrea“ datorită unei intense activități de prospectare geologică. Pe primul loc se situează zăcămintele de huiă (evaluate la circa 135 miliarde tone, pină la adîncimea de 1 500 m) și de lignit (circa 17 mlrd. tone), urmate de cele de minereuri neferoase (cupru, zinc, plumb, argint, aur, nichel, cobalt etc.), de sulf, de sare gemă (aproximativ 40 mlrd. tone) ș.a.

În anii puterii populare în Polonia s-a dezvoltat o puternică industrie minieră și de prelucrare a materiilor prime extrase din subsol. Extracția de huiă urmează să atingă 200 mil. tone în acest an și circa 260 mil. tone în 1990, iar cea de lignit — aproape 41 mil. tone și, respectiv, 140 mil. tone. La sfîrșitul acestui cincinal, extracția de minereu de cupru va depăși 30 milioane tone pe an, iar în cadrul metalurgiei neferoase în 1980 urmează să se producă 425 mii tone de cupru, 260 mii tone de zinc, 120 mii tone de plumb ș.a.m.d. În ceea ce privește industria sulfului, volumul extracției se ridică la aproape 5 mil. tone pe an, fiind dezvoltată și industria chimică pe bază de sulf.

Eforturile depuse au permis Poloniei să devină al treilea producător de sulf din lume, al patrulea producător de huiă și al zecelea de cupru. Totodată, industria extracției și prelucrării acestor materii prime constituie un important furnizor pentru export, Polonia ocupînd primul loc în lume la exportul de sulf, locul al doilea la exportul de huiă, și progresînd, de asemenea, în ierarhia exportatorilor de cupru.

GLOSAR

Investiții

INVESTIȚIILE constituie și în capitalism unul din instrumentele principale ale politicii economice. Keynes făcea din investiții baza reînviării economice sub impulsul statului. În felul acesta investițiile în capitalism pot să fie nu numai rezultatul unor opțiuni individuale, ci orientarea lor să fie influențată de autoritatea publică prin diverse mijloace specifice; înlesniri fiscale, reduceri de taxe vamale sau alte stimulente pentru importul materialelor necesare investițiilor, subvenții etc.

Investițiile înscamnă cheltuirea unor mijloace bănești pentru crearea sau achiziționarea de fonduri (capitaluri) fixe productive și neproductive, pentru dezvoltarea fondurilor fixe existente, pentru modernizarea sau perfecționarea acestora.

Din punctul de vedere al provenienței fondurilor de investiții, acestea sînt fie fonduri interne, reprezentînd partea din produsul intern brut destinată acumulării, fie fonduri externe pe termen lung (deplasări dintr-o țară în alta ale unor active financiare pe termene între 1 și 25-30 de ani sau cu titlu definitiv).

Plasamentele interne de capital pot fi la rîndul lor, ca și cele externe, de proveniență publică sau particulară. „de portofoliu” sau „directe”, brute sau nete. Investițiile „de portofoliu” sînt cele care constau în cumpărarea de titluri de împrumut, indeosebi obligațiuni. În felul acesta, capitalul intern și extern contribuie la realizarea investițiilor proiectate de întreprinderile existente într-o țară, emittente ale obligațiunilor care sînt plasate pe piețele de capital și achiziționate de rezidenți sau ne rezidenți. Investițiile „directe” sînt cele care constau în cumpărarea de acțiuni, deci de titluri de proprietate ale unei întreprinderi, prin care capitalul intern sau extern își asigură proprietatea integrală sau asupra unei părți a capitalului acelei întreprinderi.

Plasamentele de capital extern „brute” sînt cele care se efectuează într-o țară în cursul unei anumite perioade de timp, în vreme ce plasamentele „nete” sînt cele care rămîn după deducerea din plasamentele brute a rambursărilor de împrumuturi mai vechi ajunse la termen în aceeași perioadă. Investițiile de capital extern sînt specifice relațiilor dintre țările dezvoltate deținătoare de capitaluri disponibile și țările în curs de dezvoltare. În acest caz ele au servit adeseori exploatarea resurselor acestor din urmă țări. Există însă posibilitatea ca, în condiții reciproc avantajoase, respectîndu-se principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, asemenea investiții să sprijine eforturile proprii de ieșire din starea de subdezvoltare.

C. K.

Aviatică

Ioan Alexandru, Ploiești — 1) Este adevărat că anul trecut a fost un an record în lumea occidentală în ce privește vânzările de avioane civile, desi traficul aerian de pasageri a sporit într-un ritm ceva mai lent (ca și în 1977 dealtfel) decît în 1976, respectiv cu circa 7% față de aproape 10%, iar climatul economic general nu a fost prea încurajator. Se apreciază că înnoirea parcului de avioane — pe care o denotă aceste vânzări record — este cerută nu numai de vechimea, care în unele cazuri a depășit două decenii, a primelor avioane cu reacție intercontinentale de tipul DC-8 sau Boeing-707, ci și de exigențele sporite legate de protecția mediului înconjurător, în ce privește zgomotul și gradul de poluare atmosferică. Vânzările cele mai numeroase au fost înregistrate și în 1978 de firma americană „Boeing” cu 479 aparate, cifră reprezentînd dublul celei din anul precedent. Tot o dublare a vânzărilor a realizat și consorțiul franco-vestgermano-spaniol, care construiește bireactoarele „Airbus”. Pentru 1979 Departamentul Comerțului al S.U.A. prognozează o sporire cu 69% a vânzărilor de avioane civile americane, în ciuda majorării prețului la petrol.

2) Ne pare rău, dar articolul trimis de dv. nu se încadrează în profilul revistei noastre. Adresați-vă, eventual, revistei „Lumca”.

Proteine

Ioan Moldovan, Brăila — Se apreciază că dintre țările dezvoltate ale lumii, cea în care alimentația populației depinde în cea mai mare măsură de proteinele din pește este Japonia și aceasta în ciuda sporirii considerabile a consumului de ouă și produse lactate. Din volumul zilnic de proteine animale pe cap de consumator, care era de 35,1 g în 1975, 17,7 g (adică peste jumătate) proveneau din produse ale mării, iar restul din produse zootehnice. De remarcă că și furajarea animalelor se bazează în parte pe produsele mării, astfel încît de fapt dependența de care aminteam este și mai ridicată. În alte țări cu industrie piscicolă dezvoltată proporția proteinelor provenite din pește este de 20-30% (Norvegia, Spania, Portugalia) sau chiar mai redusă, de 4-8% (Franța, Anglia, R.F.G.).

Pentru a putea acoperi cererea de pește în condițiile reducerii cantităților „recoltate” în afara apelor teritoriale ale țării, Japonia s-a orientat crescînd de la pescuitul propriu-zis la cultivarea puicetului de pește în ferme piscicole.

Forța de muncă feminină

Rodica Răduț, Iași — Tendința de creștere a ponderii femeilor în rîndul populației ocupate se manifestă în numeroase țări ale lumii, inclusiv în rîndul celor dezvoltate. În Anglia, de pildă, ponderea femeilor în totalul forței de muncă a sporit de la 31% în 1951 la 39% în prezent, ajungînd la 41% din totalul populației feminine apte de muncă, față de 23% în R.F.G., de pildă, și numai 10% în Italia. Totuși, așa cum releva recent revista *The Economist*, persistă o serie de deosebiri între femei și bărbați în ce privește gradul de complexitate al muncii prestate și implicit retribuția.

Cale ferată

I. Vlad, Tirgoviște — Gabonul, țară ale cărei încasări din export se datorează în proporție de două treimi petrolului, este al doilea mare producător de petrol din Africa neagră, după Nigeria, și este ca și aceasta membră a O.P.E.C. Nivelul maxim al extracției gaboneze a fost înregistrat în 1976, an după care aceasta a început să descrească. 2) Construirea căii ferate transgaboneze, din care pînă acum a fost realizat un tronson de circa 250 km. între Libreville și Ndjole, a început în anul 1974. Urmărind să faciliteze valorificarea zăcămintelor de mangan și uraniu din sud-estul țării și a celor de minereu de fier din Nord, construirea acestei căi ferate — care a costat pînă acum 273 milioane dolari — era prevăzută să se termine în 1980, dar stadiul actual al lucrărilor conduce la aprecierea că pînă atunci se va realiza numai circa jumătate din lungimea totală.

Hoteluri

Magdalena Mercheșan, Tirgu Mureș — Rețeaua de hoteluri „Hilton” — a cărei întemeietor, americanul Conrad Nicholson

Hilton, a încetat recent din viață, la vîrsta de 91 de ani — s-a dezvoltat inițial în S.U.A. prin anii 20. Ea s-a extins peste hotare după ce al doilea război mondial, în urma acordului de colaborare încheiat de firma „Hilton” cu marca companie de transporturi aeriene T.W.A., într-o epocă de avînt al traficului aerian internațional de pasageri. Un alt factor care a favorizat extinderea peste hotare a rețelei de hoteluri „Hilton” se apreciază că l-a constituit modalitatea aleasă de cooperare — pe baza unor contracte pe termen lung — cu țările gazdă. Acestea din urmă le-a revenit de regulă între altele și finanțarea achiziționării terenului, asigurarea construcției hotelului și livrarea unei părți a dotării acestuia.

Rețeaua internațională „Hilton” cuprinde astăzi 75 de hoteluri, în 45 de țări, alît capitaliste cit și socialiste. Țînd cont și de cele șase hoteluri „Hilton” aflate în construcție, numărul total al camerelor de care dispun hotelurile din această rețea se ridică la 27 212.

Cotidian economic

Ion Lăbuseă, Buftca — Cunoscutul cotidian economic englez *Financial Times* are actualmente un tiraj de circa 180 000 exemplare, din care 14% sînt vîndute în străinătate. Sursa principală de venituri (80%) a ziarului o reprezintă însă publicitatea, care provine în proporție de 25-30% tot din străinătate. Pentru a-și intensifica penetrația pe piețele țărilor vest-europene și implicit a atrage mai multe anunțuri publicitare din aceste țări, „Financial Times” este tipărit de la începutul acestui an și la Frankfurt, deocamdată în 20 000 exemplare. În afara facsimilelor primite prin telefoto în mai puțin de trei minute de la Londra, ediția internațională a ziarului conține și articole destinate în mod expres cititorilor străini, scrise și tipărite la Frankfurt. Această versiune a ziarului se difuzează în primele ore ale dimineții și la New York, unde face o concurență directă lui „Wall Street Journal” și altor cotidiane americane.

Pentru a susține cu informații această expansiune pe piața externă, cotidianul englez dispune de 30 de corespondenți permanenți în străinătate și de alți 80 de corespondenți ocazionali în diferite puncte ale globului.

Economisirea energiei

Radu Pascu, Iași — 1) Creată în noiembrie 1974, Agenția internațională a energiei cuprinde în prezent 19 țări capitaliste dezvoltate. Unul din obiectivele sale îl constituie încurajarea statelor membre de a întreprinde eforturi susținute în vederea economisirii energiei. Printre acțiunile concrete inițiate în acest scop se înscrie și proclamarea lunii octombrie 1979 ca „Lună internațională a economiilor de energie”. Manifestările ce vor fi organizate simultan în luna respectivă în toate țările membre sînt menite să atragă atenția asupra necesității de a face din economisire o componentă esențială a politicii energetice,

ce, să demonstreze că economisirea energiei este posibilă în toate domeniile vieții cotidiene. În final, se speră că manifestările din cursul lunii respective vor promova în rîndurile opiniei publice conștiința necesității de a se frîna creșterea consumului de energie și vor da un nou impuls programelor naționale de economisire, inclusiv sub aspectul cooperării internaționale în acest domeniu.

2) Cele mai recente date de care dispunem privind gradul de cuprindere în învățămînt a tinerilor în vîrstă de 20-24 ani se referă la anul 1975 și privește 13 țări. Ele variază între 5.5% din totalul populației din respectiva grupă de vîrstă în Australia, 7.5% în Anglia și 9,9% în Franța pe de o parte, și 14,5% în Canada și Japonia, 19,3% în Norvegia și 21,6% în S.U.A.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 3 din 19 ianuarie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Perfecționarea sistematică a studiului cererii de consum a populației (I) (Janos Fazekas) 1
- Reducerea cheltuielilor materiale — cerință fundamentală pentru creșterea eficienței economice (Nicolae Bușui) 4
- Mobilizarea amplă a resurselor de creștere a productivității muncii (V. Boescu, B. Pădure) 6
- Mecanismul economico-financiar : funcționalitate-eficiență. Îmbunătățirea organizării contabilității (dr. Decebal Urdea) 9
- Posibilități și exigențe ale valorificării superioare a potențialului din agricultură. Acțiuni concrete și operative în fiecare unitate — temeiul înlăptuirii prevederilor (dr. ing. Alexandru Ignat) 11
- Timpul parcurs de invenție de la concepere la aplicare, o perioadă care trebuie scurtată (II) (Cristian Popescu) 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Productivitate și creativitate în proiectarea construcțiilor (Alin Teodorescu) 16

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Producția de mărfuri în socialism (lector univ. P. Iosub) 18

TEORII • IDEI

- 120 de ani de la Unirea Principatelor. Unitatea națională, o milenară aspirație a poporului român (dr. Nicolae Copoiu) 20
- Eficiența globală a utilizării calculatoarelor electronice în economia națională (prof. dr. docent Mihai Drăgănescu) 22
- Școli • curente • economiști. Nicolae Iorga — exponent al țelului unității naționale depline a poporului român (Aneta Spiridon, Elena Me reș-Ghețian) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Succesele fiecărei țări socialiste, factor hotărâtor în afirmarea superiorității socialismului în lume (I) (prof. dr. Mihai Părăluță) 26
- Tendințe-conjuncturi 28
- Documentar. Țări capitaliste : aspirații programatice și realizări concrete în economisirea energiei (N. Popov) 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMARULUI :

Curier economic-legislativ.

IN THIS ISSUE

- Systematical improvement in studying the consumption demand of the population (I) (Janos Fazekas) 1
- Expenditure cutback in the cost of materials — a basic need for the growth of the economic efficiency (Nicolae Bușui) 4
- Possibilities and requirements concerning a higher-rate development of the agriculture potentialities. Concrete and operative action in every economic unit — the basis for carrying out the provisions (Dr. eng. Alexandru Ignat) 11
- 120 years since the achievement of the Union of the Principalities. The national unity, a millenary yearning of the Romanian people (Dr. Nicolae Copoiu) 20
- The overall efficiency in utilising computers in the national economy (Prof. dr. Mihai Drăgănescu) 22
- Nicolae Iorga — representative of the Romanian people's aim of complete national unity (Aneta Spiridon, Elena Me reș-Ghețian) 24
- Successful results of every socialist country — a decisive factor in asserting the superiority of the socialism in the world (I) (Prof. dr. Mihai Părăluță) 26

DANS LE NUMÉRO

- Le perfectionnement systematique de l'étude concernant la demande de consommation de la population (I) (Janos Fazekas) 1
- La réduction des dépenses matérielles — exigence fondamentale de l'accroissement de l'efficience économique (Nicolae Bușui) 4
- Possibilités et exigences d'une meilleure mise en valeur du potentiel de l'agriculture. Les actions concrètes et opératives dans chaque unité agricole, le fondement de la réalisation des prévisions (dr. ing. Alexandru Ignat) 11
- 120 ans depuis l'Union des Principautés. L'unité nationale, une aspiration millénaire du peuple roumain (dr. Nicolae Copoiu) 20
- L'efficience globale de l'utilisation des ordinateurs dans l'économie nationale (prof. dr. Mihai Drăgănescu) 22
- Nicolae Iorga — représentant du but de l'unité nationale complète du peuple roumain (Aneta Spiridon, Elena Me reș-Ghețian) 24
- Les succès de chaque pays socialiste, facteur déterminant pour affirmer la supériorité du socialisme (I) (prof. dr. Mihai Părăluță) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Систематическое совершенствование изучения потребительского спроса со стороны населения (I) (Янош Фазекас) 1
- Уменьшение материальных затрат — основное требование для роста экономической эффективности (Николае Бушуй) 4
- Возможности и требования лучшего использования сельскохозяйственного потенциала. Конкретные и оперативные действия в каждом хозяйстве — основа реализации предвидений (др. инж. Александру Игнат) 11
- 120-летие Объединения Княжеств. Национальное единство — Тысячелетнее стремление румынского народа (др. Николае Копою) .. 20
- Валовая эффективность использования электронно-вычислительных машин в народном хозяйстве (проф. др. доц. Михай Дрăгănescу) 22
- Николае Иорга — выразитель цели полного национального единения румынского народа (Анета Спиридон, Елена Ме реș-Гетан) 24
- Успехи каждой социалистической страны, решающий фактор утверждения превосходства социализма в мире (I) (проф. др. Михай Пăрăлуță) 26

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) : pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația : Calca Dorobanților nr. 11—23, 71131 București, telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scintell”.

adas

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA
MIXTĂ DE VIAȚĂ
ȘI SUPLIMENTARĂ
DE ACCIDENTE
ECONOMIE +
PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 65 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plătește majorată cu 10 la sută.

- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării, cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, înecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite și multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE

ASIGURARE ?

- Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durate de la 5 la 15 ani.

- Primele de asigurare se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 7,75 și 21,50 lei, acestea putîndu-se achita și în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulți ani, ADAS acordă o reducere anuală de 4%, pentru fiecare an, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dv., stimați asigurați, aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris“, prin împuternicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le veți încheia sau reinnoi.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Produsele combinatului bicentinar sînt solicitate atît în țară cît și peste hotare, fiind mesagere ale măiestriei profesionale a siderurgiștilor reșițeni. Instalațiile moderne și de înaltă tehnicitate din secțiile combinatului oferă posibilitatea de a se produce:

- fonte de afinare
- o mare varietate de mărci de oțeluri, într-o gamă foarte largă de sortimente și calități:
 - oțeluri carbon de calitate și oțeluri carbon superioare pentru construcția de mașini ;
 - oțeluri aliate și oțeluri aliate superioare pentru construcția de mașini ;
 - oțeluri pentru țevi de cazane și cuptoare ;
 - oțeluri pentru țevi destinate industriei petroliere ;
 - oțeluri pentru autovehicule și tractoare ;
 - profile laminate din oțeluri aliate cu mangan, siliciu, crom, nichel, molibden, titan și vanadiu și din oțeluri carbon ;
- semifabricate : blumuri și țagle din oțeluri necalmate, calmate, slab aliate și aliate ;
- tablă groasă (10–40 mm) ;
- șină de cale ferată normală și îngustă ;
- material mărunț pentru cale ferată normală și îngustă ;
- bandaje și discuri pentru vagoane și locomotive.

CENTRALA INDUSTRIALĂ SIDERURGICĂ REȘITA

Telefon: 12 72 3

Telex: 04 42 14